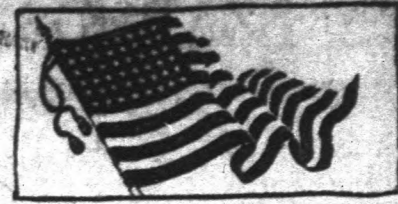

SZABADSÁG

LIBERTY

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Érti Újság, Amerikai Hírnap, Magyar Naplap, Magyar Hírnökök, Californiai Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 276. SZÁM. TWENTY EIGHTH YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, 1918. november 23. HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

ÁTADTÁK A NÉMET HADIHAJÓKAT

FRANCIA CSAPATOK BEVONULTAK BUDAPESTRE.

A megalakult magyar köztársaság hivatalos címe "A magyar nép-köztársaság" lett.

Gróf Károlyi Mihály lett a kormányzó.

Néhány nap előtt jeleztük, hogy Budapesten készülnek a francia katonák és tisztiek fogadására. A francia katonák és tisztiek meg is érkeztek Magyarország fővárosába, Budapestre. Nem hiszük, hogy a harcvezető francia katonáknak, akik a háború viszonyait elszévesztették, valahol is jobb dolguk volt, szebb fogadtatásuk, mint Magyarországon fővárosában, Budapesten. Magyarországnak nincs többé királya. Magyarországot végleg és visszavonhatatlanul köztársaság lett. Ennek a köztársaságnak Károlyi Mihály gróf a kormányzója, a francia népek rajongó imádója, aki a világháború kitörése előtt kiakart szakitani Magyarországot a Németország érdekében megalakított hármasszövetségből, hogy a két ország népének megfelelően állandó és tartós politikai és gazdasági barátságot teremtsen Franciaország és Magyarország között. Károlyi Mihály gróf törekvése csak most válhatott valóra, amikor bünyösen gondolkodó államférfiak könyvelésükre követték Magyarországot félig elvették. De végül mégis megvalósult. A magyar nép bizonyára lelkes üdvözléssel fogadta a francia katonákat, akik a szabad francia nép szabadság szeretetét hozták vigasztalásul a megalakult magyar köztársaságnak.

Tavóban élő magyarok ne aggódjunk arra a hírre, hogy francia katonák vonultak be Budapestre. A francia katonák, hogy a francia nép története igazolja, még akkor is elismerést arattak, amikor mint ellenségek vonultak be valamely elfoglalt területre. Magyarországra a francia katonák ezidőig nem mint ellenségek érkeztek. Károlyi gróf hitva meg őket, kérve a szövetségesek hátrévesztését, hogy amennyiben az szükségesnek tartaná magyar területnek megszállását, ne szerb katonákat használjon, hanem franciákat vagy angolokat. A szövetségesek hátrévesztése teljesítette Károlyi Mihály grófnak a kérését.

A FRANCIAK BUDAPESTEN

LONDON, NOV. 21. — Hivatalosan jelentik, hogy francia csapatok vasárnap bevonultak Budapestre.

Bernből érkezett hír szerint a francia csapatok parancsnoka Herry tábornok. A Magyarországra érkezett sereg három divízióból áll. Ezekből egy mintegy 8000 katonából álló hadosztály ment Budapestre, míg a másik kettő a fontosabb vasúti csomópontokat szállta meg.

Már napokkal ezelőtt jelentettük, hogy a magyar hadügyminiszter a francia csapatok részére rendbe hozatta a budapesti kaszárnyákat és a tisztiek részére a főváros gyönyörű dunaparti szállóiban gondoskodott szállásról.

A MAGYAR NÉP-KÖZTARSASÁG.

BUDAPEST, NOV. 21. — A kormány elhatározta, hogy az új magyar köztársaság hivatalos címe "a magyar nép-köztársaság" lesz.

Az új köztársaság élén ideiglenesen Károlyi Mihály áll, mint kormányzó. A nemzetgyűlés tagjait nem sokára megválasztják és akkor ki fogják dolgozni az új államrendszert, mely megállapítja, hogyan lesz a magyar köztársaság elnöke megválasztva.

AKNÁRA FUTOTT EGY NÉMET CIRKÁLÓ.

London, november 21. — A német flotta egyik cirkálója, a mint az átadásnál utban volt, aknára futott és elsüllyedt az Északi tengeren.

A VOLT NÉMET TRÓNÖRÖKÖST SZAMUZIK.

Amsterdam, november 21. — A Handelsblad híre szerint a kis Wieringen-sziget lesz Frigyes Vilmos, volt német trónörökös Szent Heléna. Ugyanis a hollandi kormány egy ottani kis házba kívánja a volt trónörökösöt internálni.

TILTAKOZNAK A SZÖVETSÉGESEK HOLLANDIÁNÁL.

Páris, november 21. — A szövetséges kormányok elhatározták, hogy a hollandiai kormányt a semlegesség állításként megperthesztik a hollandiai fognak. Ugyanis az Echo de Paris szerint Hollandia megengedte, hogy német csapatok Limburg kormányzóság területén át vonuljanak vissza Németországba.

UTBAN VANNAK MÁR A HŐS FIUK.

Hálaadás napjára már több amerikai csapat hazatér.

London, november 21. — A Manchester Guardian című újság közlése szerint az amerikai csapatok hazaszállítása immár megkezdődött. Egyelőre azok a csapatok mennek haza, amelyek legutóbb érkeztek meg Angliába. E csapatok nagyrésze a légiflótához tartozik. A ter szerint a hős fiuk még Hálaadás napja előtt hazatérnek.

Ez a rövid távú nagy örömet fog kelteni széles az országban. Azokkal a szülőikkel, hitvesekkel és gyermekekkel, a kiknek körébe vissza fog térni az apa, a férj, a fiú, együtt fog örülni az egész nemzet és nagy lelkesedéssel fogja fogadni a hazatérő hőseket, akik azzal a némes elhatározással indultak utnak, hogy akár életük árán is diadalra juttatják a csillagsávos lobogót. A Hálaadás napja egyik legszebb, legmagasztosabb ünnepe Amerikának. E napot most fokozottabb lelkesedéssel fogja megünnélni a nemzet, amikor visszaérkeznek körébe hős fiait.

MASARYK ELUTAZOTT.

Masaryk tanár, az új cseh köztársaság megválasztott elnöke a Cunard hajóvonal egyik gőzösén elindult Prágába, hogy átvegye az új állam ügyeinek tényleges vezetését. Masaryk kíséretében van többek között Ven Svare volt cselelandi ügyvéd és politikus, ki az új köztársaság kormányában fontos hivatal fog betölteni.

Amsterdamtól érkezett hír szerint Prágából jelentik, hogy a cseh nemzetgyűlés nemcsak Masaryk elnöké választását ismerte el hivatalosan, hanem ugyanakkor megválasztotta Dr. Karl Kramarc volt képviselő miniszterelnöknek és Franz Tomaseket, aki szintén reichsrati képviselő volt, megválasztotta a nemzetgyűlés elnökének.

AZ U-HAJÓK UTOLSÓ TENGERI ALDOZATA.

London, november 21. — Az angol admirális hivatalos közlése szerint az Ascot nevű akna szedő gőzöst egy német buvárhajó megtorpedozta és elsüllyesztte november tizedikén, tehát egy nappal a fegyverszünet megkötése előtt. E szerint az Ascot gőzös volt a német buvárhajók utolsó áldozata. A gőzössel együtt hat tiszt és negyvenhat tengerész pusztult el.

A KEGYETLEN TÖRÖKÖK.

Londonból jelentik, hogy a parlament által kiküldött vizsgálóbizottság kiderítette, miszerint abból a 13,872 angol foglyból, akita törökök elfogták az átadásra megjelent szövetséges hadihajó ostromok tengerén, 3290 meghalt, 2222 pedig eltűnt nyom nélkül.

A szövetségesek és Németország között kötött fegyverszünet egyik feltétele értelmében az angoloknak kellett átadni a német csatahajókat. Képvény a flotta egyik biáskeségét és von Capelle admirálisát, a német császár utolsó tengerészetiügyi miniszterét mutatja be, míg a háttérben német csatahajók láthatók.

A NÉMET TENGERI HATALOM MEGTÖRT.

Az összegyűlt szövetséges flotta előtt történt az átadás. — A világ legnagyobb szerű tengeri látványát az angol király is megszemlélte.

Az Északi tenger a világ legnagyobb szerű tengeri drámájának lett a színtere, mikor az egyszer oly büszke német haditengerészet díszre, a csatahajóraj, elvonult a több mint 400 szövetséges hadihajó által alkotott kettős sor között, melynek hossza több mint ötven mérföld volt.

Az elvonulás után a német hajók bevonták a német hadihajókat és helyette az angol Szent György kereszt zászlót lengették a szél az árbékok ormaról.

Az átadott német hadihajókat a Forth öbölben internálták, míg a békekongresszióna döntéskor felül. Az átadás részleteiről a következő jelentés számol be: London, nov. 21. A német csatahajóraj egy csatahajó kivételével, mely gépezet miatt kénytelen volt visszamaradni, csütörtökön délelőtt megérkezett a megjelölt találkozási helyre, mely May szigetcskére előtt mintegy 40 mérföldnyire a skót partoktól keletre volt megállapítva.

Az átadás 400 angol hadihajó legénységén kívül egy amerikai csatahajóosztály és egy francia cirkáló osztály legénysége is megszemlélte.

A szövetséges flotta reggel 3 órakor indult a találkára. Már délelőtt jelentették, hogy a német flotta pontosan megérkezett és az átadás kezdetét vette.

GYÖRGY KIRÁLY SZEMLÉT TARTOTT. A szövetséges hadihajóraj Sir David Beatty vezényelte. Az angol haditengerészet főparancsnoka a Queen Elizabeth csatahajó hídjáról osztotta parancsait. Vele voltak György angol király, Mária királyné és a walesi herceg is. Az angol flotta 60 csatahajóból, ötven cirkálóból és 200-nál is több kisebb hadihajóból állt. A király az indulás előtt diszesszét tartott, melynek alkalmából a hajók legénysége határtalan lelkesedéssel üdvözölte. A királyt és királynét a vezérhajón fogadták az átadásra megjelent szövetséges hadihajó ostromok tengerén, melyek között volt a Jersey Cityből távtrórozák, hogy Philippe Tumulty, Joseph P. Tumulty, Wilson elnök titkárijának apja ottani házában meghalt. Az elnök titkár ott volt a halottaságnál.

OSATAHAJÓK. Bayern 26,000; Konig, 25,800; Grosser Kurfurst, 25,800; Mark graf 25,800; Kronprinz, 25,000; Kaiser, 24,700; Kaiserin, 24,700; Friedrich Der Grosse 24,700; Konig Albert, 24,700; Prince Regent Luitpold 24,700.

OSATAOIRKÁLÓK. Hindenburg 27,600; Bismark 27,600; Derfflinger 26,600; Seydlitz 25,000; Moltke 23,000; Von Der Tann 19,400.

KÖNNYŰ CIRKÁLÓK. Emden 5400; Frankfurt 5400; Bremse 4000; Brummer 4000 és még négy hajó, melyek nevét még nem tudjuk.

MÉG 16 U HAJÓ IS ADTAK AT. Ugyanakkor, mikor a hadihajó flotta átadás megtörtént és ugyanazon helyen, mint szerdán, további tizenhat buvárhajót adtak át a németeknek. Eddig tehát összesen 36 került a tenger rémeiből az angolok kezébe.

A fegyverszünet értelmében a németeknek még két csatahajót, melyek javítás alatt állnak, ötven modern torpedó vadász hajót és az összes hátrahagyott tengeralattjárókat is át kell adni.

NÉMET SZOCIALISTÁK A BOLSHEVIZMUS ELLEN

Haase, a független szocialisták vezére együtt kíván működni a középosztállyal.

A választásokat januárban tartják meg.

A BOLSHEVIZMUS ITT IS TERJED.

Amerika kormány nagy figyelemmel kíséri az agitátorok munkáját. — A törvény ellen vétőket megbüntetik.

Az amerikai igazságügyi miniszterium titkos ügynökei nagy figyelemmel kísérik a bolsevik elvek esetleges elterjedését az Egyesült Államokban. Magasállású kormányhivatalnokok szerint a radikálisok felé hajló propaganda nem tekinthető veszélyesnek, de arra annak, hogy biztosra veszik terjedését különösen a nagyobb városok idegen születésű lakosai között. New York és San Francisco az ügynökök állítása szerint a mozgalmak mindig több és több követőre talál.

A magánvilágon eltörődésre törekvés.

Az agitáció munkáját részben a volt I. W. W. vezetők és a szindikatista mozgalom egy kis csoportja vezeti, de a vizsgáló eredménye szerint az agitáció legnagyobb részben elgépfel polgárok munkája. Ugyanis sokan vannak, kik szeretnék a magánvilágot eltörölvé látni és a helyzet megoldását sovjet mintára szervezett tanácsokból alakult kormányban keresik, mely államkezelésbe venné a kereskedelmet és az ipart. Az agitátorok, az ügynökök szerint, megtartanak a jelenlegi ipari vezetőket állásukban, addig, míg a sovjet szervezete eltanulnak a kereskedelmestől és az ipar vezetésének képességét, aztán a vezérést a maguk kezébe vennék át.

A kormány intézkedései.

Ilyen irányú propaganda fejlesztésével és terjesztésével a kormány mindaddig nem törődik, amíg az agitáció vagy az azt követő esetleges cselekedetek nem akadályozzák a kormány folytonos és rendszeres munkáját.

Bizonyos mértékben a bolsevik elvek terjedése ellenséges idegenek működésének is tulajdonítható és ezért az igazságügyi miniszterium fenntartja az internálások szükségességét. Az internálások számát, sem pedig az internálások helyét az igazságügyi miniszterium csak a béke megkötése után fogja nyilvánosságra hozni.

(A fenti washingtoni hírből csak annyit hozzáfűzünk, hogy a kormány arra kéri a magyarságot, hogy olvassa el a figyelemmel a benne foglaltakat és ne ragadtassa el magát esetleg október beszédek vagy eslekedetekre. Tudjuk, hogy a magyar mindig tiszteltben szokta tartani a törvényt és reméljük, hogy az a jövőben is így lesz.)

TUMULTY APJA MEGHALT.

Jersey Cityből távtrórozák, hogy Philippe Tumulty, Joseph P. Tumulty, Wilson elnök titkárijának apja ottani házában meghalt. Az elnök titkár ott volt a halottaságnál.

FOLYTON VÁLTOZIK A NÉMET HELYZET.

Berlinből jelentik, hogy lassanként rendezkedésbe lépnek a német kormány tagjai. A forradalom első napjait követő fejtelenségek rendszere munka lett.

A szocialisták nyolc napon át lázasan dolgoztak, hogy megértesse a német munkássággal és a polgári középosztállyal terveiket. De a háború által okozott fásultságot nehéz volt eloszlatni. Most azonban megkezdik mozgalmódnia a különböző pártok és a jövő képe kezd jobban kialakulni.

A VÁLASZTÁS NERHÉSEGEI.

A kormány nevében Ebers miniszterelnök kijelentette, hogy az alkotmányozó nemzeti gyűlést októberben összehívják, de lehetetlen a választásokat január vége előtt megelelni.

A választásokra vonatkozólag Haase külügyminiszter így nyilatkozott egy újságíróhoz: "Tervünk az, hogy a középosztályi elemek is a kormányzat minden ágában való összműködésre szólítsuk fel."

NINCSEN SZÜKSÉG VÖRÖS GÁRDARA.

A munkások és katonák tanácsainak kiküldöttjei gyűlést tartottak a Reichstag épületében, mely gyűlésen a radikális és bolsevizmus felé hajló szocialista csoport, melynek feje Dr. Liebknecht, kit elvtársai kezdenek magára hagyni, követelte a Vörös Garda megalakítását orosz mintára. Ugyintén követelték, hogy halasszák el a nemzetgyűlés képviselőinek megválasztását is. A nagy viták során Ebert Frigyes, a kormány feje teljes ösztönöséggel a következő nyilatkozatot tette:

Nem féltem az új kormányt, mert bírja a nép nagy többségének bizalmát. Értésüleimnek szerint csapatunk nyugodtan és rendben fogadták a fegyverszünet megkötésének híreit. A front mögötti vidékeken azonban voltak zavarok. Sok esetben a katonák siettek hazatérni. Baden és Württembergben a front mögött visszajáró katonák veszélyeztetették a közbiztonságot.

Tárgyalások folynak az iránt, hogy élelmiszereket kapjunk Amerikából, mert emvivalóra égető szükségünk van. Békesség és rend megkönyhitik a szállítást. A katonák tanácsainak a kormánytól vártak a leszerelés gyorsításán kell dolgozni. Demokrácia csak akkor haladhat, ha a vezetés szabad. Továbbá a rend uralkodik Németországban, ugy kedvezőbb békefeltételekre számíthatunk.

De ha ellenségeink látják az anarchia uralmát köztünk, úgy oly feltételeket foglaltak ki, melyek teljesen tönkretennék Németországot. Fel a közös munkára! A beszédet tartás taps követte és a gyűlés egyhangúlag kimondta, hogy nincs szükség a vörös gardára. Hanem a berlini helyi önkormányzat gondoskodjon a rend fenntartásáról, hogy a szocialista köztársaság tervei valóra váljanak. A katonáknak nagyobb fizetést szavaztak meg a gyűlésen.

A választásokra vonatkozólag Haase külügyminiszter így nyilatkozott egy újságíróhoz: "Tervünk az, hogy a középosztályi elemek is a kormányzat minden ágában való összműködésre szólítsuk fel."

NEM KISÉRLETLENEN.

Ellemben a radikális szocialisták állást foglaltak a nemzeti alkotmányozó gyűlés összehívása ellen és orosz bolsevizmóra hívták ki a szocialisták használni az időt arra, hogy a polgári osztály kizárásával maguk vegyék kezükbe a hatalmat.

A hét folyamán a kormánytanács gyűlésén nem merültek fel nagyobb ellentétek és a radikálisokkal szemben Ebert és Scheideman nyugodtan bízták magukat a választók kezére.

(Folyt. a 3-ik oldalon.)

UTOLSÓ DNSÁG!... ALÁLÓK... LORENZ... VASUTI ÓRA... KÁCS JÁNOS... A. LOWEN... \$9.75... TILTAKOZNAK A SZÖVETSÉGESEK HOLLANDIÁNÁL... CH. CO.

UTBAN VAN A SEGÍTSÉG EURÓPA ÉHEZŐ NÉPEINEK.

As első szállítmány kétszáz ezer tonna élelmiszert tartalmaz. — A görögök csak Gibraltárnál és az angol csatornánál fogják megkapni Hoover utasításait, hogy az élelmiszereket hova szállítsák. — Ausztria ennyitől kéri.

Washington, november 21. — Az Egyesült Államok máris hozzáfogott annak a nagyszériű tervnek a keresztülteléhez, hogy kinyújtsa a segítségét Európának éhezni kezdő népeinek. A görögök az utasítással indultak utol az amerikai kikötőkből, hogy részben Gibraltáron, részben pedig az angol csatornában várják meg Hoover élelmiszerbiztos (Food administrator) további rendelkezéseit.

Hoover már elutazott.

Hoover ugyanis már szombaton Franciaországba utazott a végül, hogy személyesen győződjék meg arról, hogy mely országok vannak legjobban reá szorulva a nyombani segízésre. Amint erre vonatkozólag a döntés megtörténik, Hoover azonnal utasítani fogja a görögöket, hogy mely kikötőbe szállítsák az élelmiszereket.

Egyeszerre kezdik meg a segítséget mindenütt.

Abból a körülményből, hogy az első szállítmányt részben Gibraltáron, részben pedig az angol csatorna felé irányították, azt következtetik, hogy a segítséget egyszerre fogják megkezdeni úgy Északfranciaországban és Belgiumban, mint Ausztriában, a Balkánon és a Közel-Keleten.

Mielőtt Hoover élelmiszerbiztos elutazott volna, megette a kellő intézkedéseket arról, hogy a további élelmiszerrészletek is minden fenakadás nélkül és a lehető leggyorsabb időben menjenek végbe. Ennek a keresztültelére külön hajózási bizottság alakult Theodore Whitmarsh elnökletével a hajózási tanács (Shipping Board) és az élelmiszerhivatal (Food Administration) tagjai.

Hoover élelmiszerbiztos természetesen csak a Franciaországban megtartott tanácskozás után fogja megállapítani az európai államok segítségének végleges programját, amikor már teljesen tisztá képet alkotott magának arról, hogy melyek azok az államok, amelyeknek a népe legjobban reá van utalva a segítségre. Ettől eltekintve azonban Hoovernek az a felfogása, hogy Amerikának el kell segítenie az országokat, ahol leginkább ki voltak téve a világháború pusztításainak. Ez országok Belgium, Franciaország és Ausztria, valamint a Balkán államok.

Ausztria éhezni és fáradni.

Bécs, november 21. (Baselen keresztül.) M. Zerbik osztrák munkügyi miniszter táviratot intézett az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kormányához, amelyben kijelenti, hogy a közén és az élelmiszerek tekintetében a helyzet Ausztriában rendkívül kritikus. Csak annyi kőszönnel rendelkeznek, amennyi a hivatalok, nyilvános intézmények és kórházak részére elegendő, a lakosságnak azonban már nem jut és fűtetlen szobákban néznek a közelgő tél elé.

NUXATED IRON

hívell a gyenge, ideges és megfázott emberek erejét sok esetben már két hét alatt. Használják és nagyon ajánlják volt Egyesült Állami Szenátorok és Kongresszusi tagok, ismert orvosok és volt egészségügyi hivatalnokok. — Kérdesse meg orvosát vagy gyógyszerészt e miatt.

MATHIAS ERZBERG

a német centumpárt vezére, ki tagja az új német kormányának s feje volt a fegyverszünet megkötésére kiküldött bizottságnak.

NÉMET SZOCIALISTÁK A BOLSHEVIZMUS ELLEN.

(Folyt. az 1. oldalról.)

A középosztály pártfőnökei felébredve álmodtak, szintén kezdenek mozogni. A nemzeti liberális és a haladó pártok egyesülése biztosra vehető. A német kiváló férfiai és női lelkészei kiállványokban hívják a népet egy új demokratapárt alakítására.

KATONÁK ÉS TENGERSZÉK A KORMÁNY MELLETT.

Az első napok zavargásaiért a radikális szocialista szervezet Spartacus csoportját teszik felelőssé. De a lábrakapott mérsékelt gondolkodás következtében Liebknecht és Luxemburg Róza, a csoport vezetői, sokat veszítettek befolyásukból, sőt követőikből is.

Katonák és tengerészek kézik a kormány ellen irányuló bármily összeesküvések elfojtására és állandóan hangzóztatják, hogy nincs szükség pártpolitika. Követelik a nemzeti alkotmányozó gyűlés összehívását, hogy azon a nagy német köztársaság végleg megalakuljon.

EMELIK AZ EXPRESS SZÁLLÍTÁS DÍJÁT.

Washingtonból jelentik: McAdoo, a közlekedés legfőbb felügyelője ma reggel kijelentette, hogy az express-szállításnak a díját minden vonalon feljebb emelik a jövőben.

A MISSISSIPPI KELETRÉ ÉS OHIO, MEG A POTOMAC FÖLVÖKTŐL ÉSZAKRA, AZ EXPRESS-SZÁLLÍTÁS DÍJA SZÁZFOZONTKINT TIZENHÉT CENTTEL LESZ MAGSABB, MINT AMENNYI MOST. UGYANABBAN A ZÓNÁBAN AZ ÉLELMISZER SZÁLLÍTÁSÁBA HETVENHÉT CENTTEL LESZ MAGSABB UGYANAKKORA MENNYISÉGRE.

Az ország többi részében a szállítás díja százfozontkint tíz és tizenkét cent között váltakozik. Mig az élelmiszerrészletek díja ugyanakkora mennyiségre szintén hetvenhét cent lesz.

A VASKERESZT DARABJA EGY CENT.

A vaskeresztnek, amit a háború alatt a németek uralkodója csak kiváló szolgálókat elismeréseként ajándékozott, a most öt pfennigért, vagy amerikai értelemben egy centért kaphatók Németországban. És ezeket áldozták annyi vért a német katonák!

MAJOR GENERAL J. T. DICKMAN

A ROMKO meghozza a síró és álmatlan gyermekek a nyugalmát és jó egészséget. A ROMKO kitűnő sikerrel használják oly gyermekek által, kik véznák, soványak és fejletlenek. A ROMKO használata által a fejletlen, vézna gyermekek igen szépen nőnek és fejlődnek.

A ROMKO gyermekorvoság ma már minden patikában vagy szűrtörben kapható. Próbálja meg előbb az ottani patikában vagy szűrtörben kéri a ROMKO gyermekorvoságot. De ha a valódi ROMKO ott nem kapható egyebet ne fogadjon el, hanem rendelje meg a feltalálótól. Ha 3 üveget rendel, küldjön egy papírdíjárt érte, ha egy üveget akar, küldjön be 35 cent árá postabélyeget erre a címre: Royal Mfg. Co., Duquesne, Pa.

UKRAINÁBAN DULNAK A HARCOK

AZ ÚJ KÖZTÁRSASÁGBAN ISMÉT FORRADALOM VAN. — LEMBERG AZ UKRAINISTÁK KEZÉBEN.

Washington, november 21. — Az a hír, amely az ukrán kormány elűzéséről szól, itt általános megnagyobb fogadták és annak nyomán az a vélemény alakult ki, hogy az esemény csak megkönnyíti a szövetségeseknek a munkáját, az orosz problémák megoldására vonatkozólag. Azok, akik előtt az orosz helyzet teljesen ismeretes volt, mindig azt állították, hogy Alexieff generális, az orosz haderő volt főparancsnoka nem lett áldozata az orosz forradalomnak és voltaképpen ő a vezére ama tekintélyes számú kozákcsapatoknak, amelyek Astrachánban operálnak. Ugy látszik, hogy ez a vélemény most beigazolást nyert, mert Denikine generális, aki sergével elfoglalta Kievet, Ukrajna fővárosát és elkergette az ukrán kormányt, voltaképpen egyik tagja Alexieff seregének.

Ukrajnában most ismét dülnek a harcok, amint hogy állandóan véres események színhelye volt az ország, amióta csak megszületett. Ukrajna 1917-ben szakadt el Oroszországtól, amidőn a bolshevikiek győzedelmeskedtek Kerenski felett és kiküldötték az önálló köztársaságot. Ez hatalmas harcok követték. Az új köztársasági csapatok végre is győzedelmeskedtek a bolszeviki csapatok felett és kiszorították azokat az országból. Az ukrán kormány már külön képviseltette magát a brest-litovskai béketárgyalásokon és néhány nappal hamarabb kötötte meg a békét a központi hatalmakkal, mint Trotsky és Lenine.

Az a béke azonban csak a papiros maradt meg, mert a harcok tovább is tartottak az országban. Ezáltal azonban kivételesen óppen azokkal szemben kellett fegyvert fogniok, akik a békét kötötték. Németország és Ausztria ugyanis a galonában bővelkedő Ukrainából akarták beszerezni szükségleteiket, amit úgy hajtottak végre, hogy a német és osztrák csapatok bevonultak Ukrajnába és elfoglalták minden élelmiszert a néptől. Erre valósgos parasztforradalom tört ki. A nép fegy-

veresen állt ellen a német és osztrák csapatoknak és kemény küzdelmeket vívott vele.

E harcok nyomában ismét a bolszeviki irányzat kerekedett felül az országban. Skoropadszki generális, az irányzatnak a vezére, azután májusban kezei-be vette a hatalmat, a kormányt elkergette és ő lett Ukrajna teljhatalmu kormányzója, a saját pártjából alakította meg a kormányt. E ténny újabb forradalomba sodorta az országot, mert a nép nem akarta a bolszeviekkel támogatott uralmat.

Belső harcok között teltek el a hónapok, míg most Denikine generális kozákcsapataival elfoglalta Kievet, az ország fővárosát és elűzte a kormányt.

Véres csaták Lembergben.

Londonból jelentik, hogy oda érkezett bécsi lapok hírei szerint Lembergben november elején óta szakadatlan harcok folytak. A lengyelek és az ukránok között. Ukrajna ugyan is jogot formál magának Galiciához és az ukrán csapatok már el is foglalták annak egy részét. A németek a törökvetükben támogatják az ukránistákat és csapataikat német tisztek vezetik. November elején váratlan támadással az ukránista csapatok elfoglalták Galicia fővárosát, Lembergét.

Ez időponttól kezdve Lemberg véres harcoknak a színtere. A lengyel csapatok, melyek közvetlen a főváros közelében hatalmas erőfeszítéseket tesznek, hogy Lemberg visszafoglalják. A harcok közben több ízben maga a város képezi a küzdelmek színterét. A lakosság ki se mer mozdulni az utcákra, hol minduntalan véres csaták folynak, ropognak a fegyverek és kattognak a gyorstüzélok.

A harcok nyomán már eddig is számos épület romokban hever, így a postapalota, továbbá a tartománygyűlés székházának és a kormányzó palotának egy része.

Bécsi jelentés szerint az ukránista csapatok nagy sikereket érnek el Galicia déli részeiben, valamint Bukovinában. Eddig már Czernowitz, Kolemec, Staislau és Przemysl az ukránisták kezében van.

AMERIKAI CSAPATOK LUXEMBURGBAN.

Páris, november 21. — Az amerikai csapatok megszálló utjukban ma bevonultak Luxemburg városába. A csapatok élén maga Pershing generális, az Európában működő amerikai haderő főparancsnoka volt. A bevonulás után Pershing látogatott Mária Adelaida nagyhercegnőnél, aki a fővárosban tartózkodott. Pershing proklamációt intézett Luxemburg népeinek, amelyben kijelenti, hogy az amerikai csapatoknak az országon való átvonulása elkerülhetlenül szükséges, azonban teljesen nyugodt lehet a lakosság, hogy a csapatok minden tekintetben a legnagyobb barátságossággal fogadják az ország népével szemben.

WILSON DIRIGÁLJA A LÉGI FLOTTÁT.

Washingtonból jelentik, hogy Wilson elnök tegnap egy közönséges telefonkonferencián keresztül egy csoport hadirepülőgépet dirigált a főváros felett. Az elnök az ugynevezett radiophonet használta arra, hogy a főváros felett levő repülőgépeket ide-oda irányítsa. Ezt a drótnélküli telefont a napokban tették tökéletessé. S az első kísérlet nagyszerűen sikerült.

GOMPERA A BÉKEKONFERENCIÁRÓL.

San Antonio, Tex.-ből jelentik: Samuel Gompers, az American Federation of Labor elnöke a federáció vezérbizottságának ülésén kijelentette, hogy a munkásságnak a békekonferencián okvetlenül képviselnie kell lennie. A békekonferencia helyén és idején az összes szövetséges államok munkásainak képviselői nagygyűlést fognak a terv szerint tartani.

A HIDEG ELDURVITJA AZ ARCBŐRT DE TÉLEN KERESZTÜL IS PUHA, SIMA, ÜDE ARCA

Is, ha használja a

LILÍOM CSOKROT

mely négyféle aszorból, Lilíom Krémből, Lilíom Szappanból, Lilíom Tejből és Lilíom Puderből áll s az egész ára használati utasítással két dollár.

LILÍOM CSOKROT

akkor ropogtat, vörös, rancos, száraz, durva bőr helyett HOFEHER, ÜDE SIMA, PUHA BŐRE lesz. De örökdeden utánzatoktól, mert ezt a híres készletet sokan utánózzák a külföldi két dollár pontosan alatti címre s akkor a négy szert használati utasítással azonnal megküldjük.

Vörös Kereszt Patika

A HADIMUNKÁK TANÁCSA NEM SZUNIK MEG. Washingtonból jelentik: A kormányban nincsen szándékában megszüntetni a háborús munkák tanácsát. Legalább is egyelőre nem. Azért nem, mert a háború után is igen sok kormányrendeletnek kell a gyáraknak eleget tenni. Ez pedig magával hozza azt, hogy kell valami szervnek lenni, amely a

után még munkában kell lennie. Lehet azonban, hogy a Tanács nem marad meg a mostani formájában, sőt az is valószínű, hogy a mostani tagjai sem maradnak meg.

Arra vonatkozólag, hogy Frank P. Walsh aligazgatónak, aki tegnap lemondott állásáról, ki lesz az utóda, egyelőre nem történt nyilatkozat.

valami szervnek lenni, amely a töké és a munkásság között felmerülő nézeteltéréseket elintézte.

A Tanács jövőjét a tegnapi kabinetülési tárgyalások meg-

Ezen a tárgyaláson határozta el, hogy a Tanácsnak meg kell maradnia. A Tanácsnak legalább is két esztendővel magával hozza azt, hogy kell a háború végleges befejezése

Mit vegyek Karácsonyra?

Mindenkit az a nagy kérdés foglalkoztat most, mit is vegyek szeretteimnek Karácsonyra? Most, mikor minden olyan drága, mikor meg kell néznünk, hogy minden centet mire adunk ki, csak hasznos ajándékot lehet vennünk.

ADJON BUTORT KARÁCSONYI AJANDEKUL. Jöjjön a mi két üzletünk valamelyikébe, hol már annyi és annyi magyar rendezte be otthonát jó és mérsékelt áru butorokkal.

\$30 ÁGYKÉSZLET TELJESEN FELSZERELVE \$19.75

Vas rugany 45 fontos matrác Fehérszománcozott vaságy

Fehérré szománcozott 2 inches egy darabból készült ágy, tiszta vas, jól megerősítve, ágy ruganyokkal, Randall gyártmányú matraccal, teljes 45 font súlyban. E készlet rendes ára \$30.00.

Teljes készlet \$19.75 Késspénzért vagy részletre.

EZ A \$28.00 TÖLGY DRESSZER CSAK \$16.75

EZ AZ ARANYTÖLGY FINISELÉSŰ SZEKRÉNY NÉGY NAGY, TAGAS FIÓKKAL VAN ELLÁTVA, JO NAGY LEMEZ TÜKÖRREL. RENDKIVÜL ÉRTÉKES CIKK MÉG A RENDES 28 DOLLÁR ÁRBAN IS ÉS NAGY SZERŰ ALKALMI VÉTEL A HIRDETETT LESZÁLLITOTT ÁRBAN.

Ágy és dresszerek le-

szállított áron:

\$35 diófa oszlopos ágy \$22.50

\$37.50 hozzáálló szekrény \$24.50

\$49.00 mahagomi kivitelű ágy \$33.50

\$57.50 hozzáálló dresszer \$39.50

\$37.50 elefántcsont fényezett ágy \$23.50

\$42.00 hozzáálló dresszer \$27.50

Városi üzlet: ROSE BUILDING EAST 9-1K UTCA ÉS PROSPECT.

West oldali üzlet: 1939 WEST 25-K UTCA.

STAR COMPANY, DEPT. 260 2016 West Erie Street, Chicago, Ill.

CLEVELANDI HIREK.

ZELECKY DÉNESNÉ MEGHALT.

A SZÉP MAGYAR ASSZONY ALDOZATUL ESETT A JÁRVÁNYNAK.

Zeletzky Dénest és két árnyját súlyos betegen kórházba szállították. — Nem is tudnak arról, hogy a jó híves és édesanya már nincs életben.

A spanyol influenza járvány egyik döbbenetesebbé a másikba ejti Cleveland magyarságát. Ismét egy magyar asszony, a ki maga volt a megtestesült erő és élet. Csütörtökön kiszendvedt spanyol influenza következtében támadt tüdőgyulladás folytán Zeletzky Dénest, szül. Stasszer Paulát.

Zeletzky nétfőn még látogatásban volt. férjével és két gyermekével együtt Fenesik Odának, akikhez a barátság őszinte szálai fűtők. Ugy Zeletzky né, mint a férje hűléséről panaszkodtak, de azért kedélyesen elszórakoztak késő estig. Kedden már arról értesítették Fenesikéket, hogy nemcsak ők ketten, de két kis gyermekükkel együtt betegek. Mivel rokonuk, barátjuk nem volt a közelben, Fenesikét kérték meg, hogy gondoskodjék orvosról és gyógykezelésükről. Az orvos, aki felkereste őket Rocky Riveren lévő otthonukban, kétségbeesztő állapotban találta őket. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

Halálának bekövetkezését nem értesítették se Zeletzkyt, se a leánykát, nehogy súlyosbítsák az állapotukat. Zeletzky né tüdőgyulladása annyira előrehaladt volt, hogy reménytelennek minősítette állapotát az orvos. Csütörtökön délután 9 óra 45 perckor ki is szendvedt a szép, fiatal asszony.

ALSORENDÜ SZENET KAPTAK A GYÁRAK.

Csütörtökön reggel több mint egy órára részben vagy egészen megakadt az üzem vagy száz clevelandi ipartelep, mivel Beckwith, a clevelandi villanytelep igazgatója használatra alkalmatlannak minősítette a villanytelepre szállított szenet, emellett kihúzta a kazánok alól a tüzet, megtestesítette a kohókat, a kéményeket, aminek következtében a villanyerőt szolgáltató gépek 8 óra 15 perctől 9 óra 30 percreg tétlenségre voltak kárhoztatva azokkal az ipartelepekkel együtt, amelyeket a városi villanytelep lát el villanyerővel.

Davis, világitási biztos értesülve arról, hogy alsórendű szemet kapott a város, nyomban felkérésre ment George E. Enost, a Kendall Coal Mining Co. elnökét, amely társaság a szenet szállította. Enos jobb szemet ígért, mint amint eddig használtak a villanytelepen, de nem jobbat, hanem sokkal rosszabbat küldött.

A mult szombatban érkezett harminc vaggon szén, amíg ez a készlet el nem fogy, gyakran le kell majd zárni a villanytelepet egy-egy órára a kohók megszüntetése végett.

Davis panaszt tett a szövetségi szénbiztosnál, aki megígérte, hogy gondoskodik fog arról, hogy a clevelandi villanytelep jobb szemet kapjon.

MAGYAR BUTORÜZLET.

Angol emberé, de egy nagyon jóra való angol emberről Clevelandban a legkedveltebb magyar butorüzlet. Az Ontario Avenue 2265 szám alatt van a Coyne Furniture Company, mely már vagy 35 éve áll fenn, és vagy 30 esztendeje köt a magyarokkal üzleteket.

Kerek 30 esztendeje annak, hogy betévedt ebbe az üzletbe az első magyar ember, a ki bejött a városba vásárolni, elmondta bizonyosan a barátjának is ez, hogy ebben a butorüzletben tisztességesen szolgáltak ki, így jött aztán a második, jött a harmadik és ma három-négy butorüzlet a magyar negyében nem ad el annyit butort a magyaroknak, mint a mennyt glad ez a belvárosi üzlet.

Mint mondtuk, egy angol ember, Mr. Joseph vezeti ezt az üzletet és különös gondot fordít a magyar üzletre. A város egyik legügyesebb butorüzletitől, Mr. Márkus Gyulától alkalmas butorüzletben, a ki egyrészt beszél a magyar nyelvet, másrészt pedig körülbelül tudja, hogy mire van szüksége honfitársainknak és mi felel meg a magyar vevők ízlésének.

A harminc év előtt letelepült butorüveknél ma már gyermekei keresik fel a Coyne Furniture Co. üzletét és ugyanúgy meg vannak elégedve az üzlet kiszolgálásával, mint voltak az apák.

Olvasóink kiserjék figyelmüket a Coyne Furniture Co. lapunkban megjelenő hirdetését és szereznek be butoraitukat ennél a régi magyar üzletnél, mely magyaroknak kedvező részletekre ad butorokat.

Legjobb hányrágás és borotválás Kocsandó Károly üzletében 1921 West 25-ik utca, Cleveland, O.

JOHN MECKES SONS CO.

W. 25-ik utca—Carroll Ave.—W. 26-ik utca Cleveland, Ohio.

KEZTYÜK

igen alkalmas karácsonyi ajándékok

- Asszonyoknak színes csinos kivitelű kid keztyük \$2.50
- Asszonyoknak mosható Capeskin \$2.25
- keztyük párja \$1.00
- Asszonyoknak mosható chamoisette \$1.00
- keztyük párja \$0.95c
- Asszonyoknak színes gyapju kötött keztyük párja \$0.75c

A "LEANYVÁSÁR" DECEMBER 1-ÉN, VASÁRNAP D. U.

Cleveland ifjúsága nagyban készül. Leányvásár lesz December 1-én, vasárnap délután a Coloniál Színházban. Az Amerikai Magyar Szentársulat új szepozitásban mutatja be a

LEANYVÁSÁRT, Jacoby Viktor itt élő magyar zeneszerzőnek e csodás muzsikájú, pompás operettjét.

DEC. 1-ÉN, VASÁRNAP DÉLUTAN

hangzik ismét Várady Juliska csengő hangja Lucy szerepében: "Ha lennék egy szerelmes ifjú szerelmes barátja."

A COLONIAL SZÍNHÁZBAN. Dobó Böske (Bessy), Zsadányi Aladár (Fritz) beigazolták, hogy a tánc mesterei.

A LEANYVÁSÁRBAN Thury Ilona, Erdélyi Emil, Horváth Lajos gondoskodik arról, hogy mindenki nevéssen.

UJDONSÁG!

500 dollár jutalom. Kitzite Erdélyi és Horváth annak, ki vasárnap délután nem kap nevető göröskét. Majd elfelejtettük, siri is fog a szepnemnek egy része, mikor Hegedüs Lajos (Tom) szép baritonja felhangzik és énekelni balladáját: "Élt hajdan egy férfi, esodás naiv..." Akinek még nincs jegye, siessen, mert nagy a kereslet.

Jegyek előre megrendelhetők levelezőlap után Kovessy Mihály üzletvezetőnél, 2562 E. St. St. és a szokott magyar üzletekben. 274. 276. 277

MAGYAR KÁRPENTEREK!

A vezetőség a hó 17-én megtartott rendkívüli ülésének határozata értelmében szőltem fel mindazokat a magyar kárpentereket, kik tagjai a 1180-ik számú lokálnak, hogy a legközelebbi hivatalos gyűlés a hó 25-én fogjuk megtartani a szokott helyen és a szokott időben. A napirend megkívánja, hogy minden skaktárs megjelenjen. A vezetés megbízásából: John Orosz. 274-76

FIGYELEM!

Vasárnap, azaz folyó hó 24-én, a ki jól akar mulatni, az ne felejtse eljönni a Zrinyi Miklós Betegsegélyző Egylet.

KATALIN BALJARA.

mely a West oldali Turn Hallban lesz tartva. A zenét Pokol Union zenekara szolgáltatja. — Kezdeté este 7 órakor. Tisztelettel: a Rendező Bizottság. 275-77

FÉRFIAK ÉS NŐK BETEGSÉGEI.

Menjen megbízható orvoshoz, ha a gyomor, máj és belek krónikus betegségeiben szenved, ha vérmérgezés, ideges és gyengeségi tünetek kineznek. Ne kísérletezzen. Biztosítsa magának a jó kezelést és a gyors gyógyulást. Jöjjön azonnal, gyógytassza ki magát. Tanács ingyen. — Beszélünk magyarul. — Ha valakinek lezultt magát, az esetében az orvosi tanácsadásért, vizsgálatért és X-sugár-vizsgálatért nem számítunk semmit.

Mint megbízható és gondoskodó specialista ismerik ezen orvos, hogy az 25 év gyakorlati híre és ezen 100 által ezer meg ezer beteg meggyógyított. Emberek nagy utat tesznek meg, hogy Dr. Vail kezelési biztosítását. Az X-sugár beható és csontok kété, mondja el saját őszintén magyar anyanyelvén és aztán engedje meg, hogy megmutassam, hogy mit tudok tenni.

DOCTOR VAIL

Doctor Brown Succ. SPECIALISTA 304 West Superior Avenue, West 3-ik utca sarok, Egy utca a Sagarától, közel az új hidhoz Cleveland, Ohio.

Rendelő órák: Reggel 9 órától este 8-ig. Vasárnap fél 10-től 4. u. 11ig.

MINDEN MAGYARNAK

EL KELL JÖNNI E

HÁBORUS KIÁLLÍTÁS

AMERIKAI NAPJÁRA, MELY NOVEMBER HÓ 24. NAPJÁN, VASÁRNAP LESZ MEGTARTVA.

Az egész kiállításnak ez lesz a legnagyobb napja.

Különleges programról gondoskodtunk — a magyar egyetkek fognak énekelni — ott lesz a magyar zászló is — a magyarok részt vesznek a nagy felvonulásban. A "Nagy kohó" lesz a kiállítás megnyitása óta a legnagyobb esemény.

Jöjjön el és vegyen részt e nagyszerű esemény alkalmával — Európa minden nemzete képviselve lesz — jöjjön és segítsen a magyar programot a kiállítás legnagyobb eseményévé tenni.

JÖJÖN ÉS NÉZZE MEG EZT A NAGYSZERŰ LÁTVÁNYOSSÁGOT, NÉZZE MEG

A REPÜLŐGÉPEK HARCÁT A LEVEGŐBEN.

Az egymással szemben bömblő ágyukat — a tüzet okádó Szorgalmas Bertákat — a földet megrázó Hovicereket.

Nézzé meg mint szöknek ki az amerikai katonák lövészárkaikból, hogy megtámadják a németeket — mint felelnek a németek a támadásra puskáikkal és gépfegyvereikkel — hogyan rohannak keresztül a Senki Földjén — hogyan harcolnak szemtől szembe — hogy szikráznak a szuronyok, mikor az amerikaiak megtámadják a németeket a német lövészárkokban.

Felszáll a harc füstje — vége a csatának — a sebesültek és haldoklók a harc terepen maradnak — és megjelennek az ápolók hordágyaikkal, felszedik az elesetteket, a sebesülteket, azok pedig a kik visszamaradtak, készülnek a következő támadásra.

MINDEZEKET IATHATJA ITT CLEVELANDBAN, A

HÁBORUS KIÁLLÍTÁSON

hol mindennap valami új látványosságban lesz része.

Mindén nap valami különleges programról gondoskodunk — európai és amerikai nagynevű emberek fognak beszélni. A legjobb katonazenekarok fognak játszani — nem is lesz más zene — felvonulások — parádék — győzelmi és békes tüntetések.

Mindezt láthatja az

Egyesült Államok és a szövetséges kormányok háborus kiállításán.

NE FELEDJE EL, HOGY MOST VAN LEGUTOLSO ALKALMA ARRA, HOGY MEGLÁTHASSA AZT, HOGY IS NÉZ KI AZ IGAZI HÁBORU.

A heti program a következő:

- Kedd — Vörös Kereszt napja, Canton nap.
- Szerda — Olaszország és a szövetségesek napja, Canton nap.
- Csütörtök — Franciaok, szövetségesek, lengyelek napja.
- Péntek — Háborus munkások, csehek és tótok napja.
- Szombat — Angol, Canada és szövetséges nap.
- Vasárnap — Amerikai nap. — A népeket beolvasztó kohó.

SZÖNOKOK:

Kedden: Mrs. August Belmont, H. P. Davison, a Vörös Kereszt főnök szárnysegéde, — Szerdán: Emilio Guglielmotti, az olasz nagykövetség őrnagya és George R. Lun, Schenectady, N. Y. képviselőházi tag. — Csütörtökön: Myron T. Herriek, Renard francia katonai akadémiai hadnagy. — Pénteken: Charles Pergler, a cseh köztársaság megbízottja, Hurbán kapitány katonai attasé. — Szombaton: Charles W. Whitehair, aki négy évet töltött Allenbygenerálissal a palesztinai hadjáratokban, Johnson Wilson angol hadnagy, J. C. Percy, az angol haditengerészet tisztje, Dr. Edward Steiner, hírneves bevándorlási író.

Vasárnap, november 24-én, az amerikai napon a magyarok részére lesz külön műsor.

CLEVELANDI MAGYAROK

VASÁRNAP CLEVELANDI ZSÉK MEGTEKINTENI A UNNEPE

Az ünnepély délután 2 óra órára kezdődik két óra előtt. Nagy sikerűnek ígérkezik a getni a szél a magyar zászló

Az amerikai kormány a szövetséges kormány hadikiállítását a rossz időre is tömegesen látogató napról napra a clevelandi környékről is igen sokan csütörtökön lengyel-nap volt állításon. Ha Cleveland mai jai valamennyien látták azt a lekesedést, amely a város lakossága számára a lengyel szabadságharc polna kétség azíránt, hogy sárnap, amidőn a magyar is teret enged a kiállítás kezdése, a megszületett getlen Magyarországot és köztársaság örömeire kért minden egyes magyar meghajtsa a magyar lobogót Amerika előtt. nek győzelme lehetővé teszi gyarországnak felszabadulását az osztrák járom alól.

A magyar ünnepély éppen ezt a hódolást akar fejezni, vasárnap pontban kor kezdődik délután. A tás programját nem mag állapították meg, a 2 óra det ennél fogva nem azt hogy 3 órára is el lehet tani azt, ha a közönség kezik meg idejében. Ak igyekszik jóval két óra vagy legalább is pont kora bejutni a kiállításra, nem lehet majd tanynak a szívet-lelket emelő gyar ünnepélynek, amely nyesebbet még nem rem amerikaiak körében a eled i magyarok.

Ezen az ünnepélyen fog ször lenni a magyar zászló mit nyilvánosság előtt: tő foglatozni, amióta Ameri dilaiba lépett a monarch Most már, hogy Magyar testvértársaság lett, a ságok örömmel engedték magyar zászlónak a kiállítás nyelvényen való használatát.

HOGYAN VISSZA

Sokan sopánkodnak munka által elvesztették és szélrekeredésben szenved sokat, fáradoznak és sokat szereznek. Az egyedüli biz san visszazserzi az erőt, által; kik gyengék, idege olyanokon is segít: már A VINKO csodákat műve

JOLIET, ILL.

"Annyit irhatok az u hogy a VINKO egy párát én hónapokon keresztül nem dolgozni. Oly gyenge hogy nem volt járni erőm a VINKO-t használok, erőm évtágyam megjött. Egész tan merem ajánlani minden VINKO-t. Tisztelettel Horv renc, 500 Mecker St., Joliet

Férfiak, kik néhész gyermekszülés folytán el emésztési amlt esznek, be apadtak, vegyenek még 1 dollárért 1 üveg VINKO fogadjanak el egybet, a lálótl. Ha egy teljes kur be 5 dollár, ha 1 üveg Royal Mfg. Co., Duquesne

ÉRDEMES KAL

vegyen, olyasmit amine ideig or

COLUMBIA VICTOR

—ZONGORA ES ÖN

SVEH

HAROM 4914 Broadway—1

CLEVELANDI HIREK

MAGYAROK A HADIKIÁLLÍTÁSON.

VASARNAP CLEVELAND MINDEN MAGYARJA IGYEKEZIK MEGTEKINTENI A HA DIKIÁLLÍTÁST A MAGYAR UNNEPÉLY ALKALMÁBÓL.

Az ünnepély délután 2 órakor kezdődik. — Igyekeznek mindenki jóval két óra előtt bejutni a kiállítás területére. — Nagy sikerűnek ígérkezik az ünnepély. — Először fogja lengetni a szél a magyar zászlót a merikaiak előtt a Magyarországnak való ha dűzenet óta.

Az amerikai kormányoknak és szövetséges kormányoknak hadikiállítását a rossz időjárás dacára is tömegesen látogatták napról napra a clevelandiak s a környékről is igen sokan. Csütörtökön lengyel-nap volt a kiállítás. Ha Cleveland magyarjait valamennyien látták volna azt a lekedést, amelylyel a város lengyel lakossága ünnepeit a lengyel szabadságot nem volna kétség azíránt, hogy vasárnap, amidőn a magyaroknak is teret enged a kiállítás rendezőse, a megszületett független Magyarországnak és magyar köztársaság örömeire kivonulna minden egyes magyar, hogy meghajtsa a magyar nemzeti lobogót Amerika előtt, amelynek győzelme lehetővé tette Magyarországnak felszabadulását az osztrák járom alól.

A magyar ünnepély, amely éppen ezt a hódolást akarja kifejezni, vasárnap pontban 2 óra kor kezdődik délután. A kiállítás programját nem magyarok állapították meg, a 2 órai kezdést ennélfogva nem azt jelenti, hogy 3 óra is el lehet halasztani azt, ha a közönség nem érkezik meg idejében. Aki nem igyekszik jóval két óra előtt, vagy legalább is pont két órára bejutni a kiállítás területére, nem lehet majd tanuja ennek a szívet-lelket emelő magyar ünnepélynek, amelynek fényesebbet még nem rendeztek amerikaiak körében a clevelandi magyarok.

Ezen az ünnepélyen fog először lengeni a magyar zászló, a mit nyilvánosság előtt tilos volt lobogtatni, amióta Amerika hadilábra lépett a monarchiával. Most már, hogy Magyarországnak testvértársaság lett, a hatóságok örömmel engedték meg a magyar zászlónak a kiállítás ünnepélyén való használatát.

A VILLANYOS TÁRSASÁG KÁRA.

Az influenza járvány folytán 200,000 dollárral kevesebb volt a bevétel.

Sanders városi villanyosvasúti biztos becslése szerint az influenza zárlat körülbelül 200,000 dollár kárt okozott a Cleveland Railway Company-nak. A bevétel csökkenése naponként 2,600 és 11,702 dollár közt változott. Vasárnap, október 20-án a megelőző vasárnapi bevételhez képest, amikor még nem volt influenza zárlat, 11,702 dollár volt a veszteség s október 27-én 11,500.

Bizalommal fordulhat hozzáik bármilyen férfi és női betegségekért a **FEHER KERESZT PATIKA** West 26-ik utca és Lorain Ave. sarkon, Cleveland, O.

HOGYAN LEHET ERŐNKET VISSZASZEREZNI?

Sokan sopánkodnak ezen. Különösen azok, kik a nehéz munka által elvesztették erejüket, kik étvágytalanságban, szék- és székrekedésben szenvednek. Kik idegesek, sápadtak és gyengék sokat fáradoznak és sokat költönek arra, hogy erejüket visszazerezzék. Az egyedüli biztos hatású szer, mely gyorsan és biztosan visszazerezi az erőt, mely kitűnő sikerrel használtatik azok által, kik gyengék, idegesek és sápadtak a VINKO. Az a szer olyanokon is segít már, kiken az orvosok segíteni nem tudtak. A VINKO csodákat mivel.

ITT A BIZONYÍTÉK:

JOLIET, ILL. "Anyit irhatok az uraknak, ha a VINKO egy pártalán szer. Én hónapokon keresztül nem bírtam dolgozni. Oly gyenge voltam, hogy nem volt jártányi erőm. Mióta a VINKO-t használtam, erőm és jó étvágyam megjelent. Egész nyugodtan merem ajánlani mindenkinek a VINKO-t. Tisztelettel Horváth Ferenc, 500 Mecker St., Joliet, Ill."

WORTH, W. VA. "Már megírom az uraknak, hogy a VINKO-nak köszönhetem azt, hogy jó egészségemet és jó étvágyomat megzserentem. Nincs is az egész világom jobb szer, annál a VINKO-nál, amit én mindenkinek kommandálék. Már a Vinko itt is kapható, tehát eszentul itt a patikában veszem. Tisztelettel Farkas Lajos, Box 14, Worth, W. Va."

Férjakk, kik nehéz munkától, nők pedig, kik betegség vagy gyermekszülés folytán el vannak csigásva, kik nem képesek megemésztetni amit esznek, kik idegesek, vérzegények, gyengék és sápadtak, vegyenek még ma az ottani patikában vagy ástóiban a feltáradjanak el egyebet. hanem rendeljék meg egyenesen a feltáradlótól. Ha egy teljes kurához szükséges 6 üveget rendel, küldjön be 5 dollárt, ha 1 üveget akar, küldjön be 1 dollárt erre a címre: Royal Mfg. Co., Duquesne, Pa.

ÉRDEMES KARÁCSONYI AJÁNDÉKOT

vegyen, olyasmit aminek egész családja hosszú ideig örülni fog.

COLUMBIA GRAFONOLA VICTOR VICTROLA

—ZONGORA ÉS ÖNMUKDÓ ZONGORA—
Lemezek minden nyelven.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK

és a fényképezéshez való cikkek nagy választékban.

MOVETTE

teljes felszereléssel mozgóképek felvételére műkedvelőknek.

SVEHLA ZENEHÁZA

HÁROM ÜZLET—NYITVA ESTE.
4914 Broadway—1872 W. 25 St.—9721 Lorain Ave. Cleveland, O.

MINDEN GYOMORBAJOS SAJÁT ÉRDEKÉBEN OLVASSA EZT EL

Dr. Holénia-féle **GYOMORREGULÁTOR**

az egyetlen biztos szer

FÓFAJAS, FELBÚVÓGÉS, HANYASI ROSSZULLET, SZÉKREKEDÉS, KÓLIKA, SZIVDOBÓGÁS, MAJELZSIROSODÁS, ARANYER ÉTVÁGYTALANSÁG, ÉS IDEGESSEG ELLEN

Dr. Holénia-féle **GYOMORREGULÁTOR**

nem hashajtó, hanem egy gyomororvosság, amely válogatotott óhazai gyógyóvó-nyekből készül. Majdnem minden betegség a gyomortól ered.

Ha Ön bármilyen oknál fogva gyomorbaiban szenved, ne késlekedjen, hanem hozassa meg azonnal ezen kiváló orvosságot.

Üvegje 1 dollár és 10 cent postán.

A hozzávaló gyomorsó 50c. Szétküldi Amerika leglekiismeretesebb patikája a

SZENT ERZSÉBET ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR
9115 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

GARÁZDÁLKODNAK A BANDITÁK.

Most, hogy hideget, havat jósolnak az időjelző állomások, Cleveland betörői, banditái munkához láttak, hogy a tére megtöltésük az élelcamrájukat és az erszényüket.

Csütörtökre virradóra három autómobilos bandita hirtelen magára a figyelmet két rablómerényllettel. Lopott autómobilon előbb egy gazolínállomásra, majd egy vendégfogó látogatott el. Mindkét helyen kifosztották a pénztárt s azután elmenekültek anélkül, hogy a rendőrök, akik hamarosan autómobilon indultak az üldözésükre, utóérték volna őket.

A három bandita néhány perccel éjjel után a Fairmont Boulevard és E. 107th Str. sarkán levő gazolínállomáshoz hajtott. George Whitman, az állomás üzletvezetője, abban a hiszemben, hogy gazolint akarnak, készséggel állott szolgálatukra. A banditák meg is töltették autómobiljuk tartályát, de közben kiugrottak a kocsi-ból s míg egyikük revolverrel mozdulatlanra kényszerítette Whitmant, a másik kettő felnyitotta a pénztárt s annak fiókjából 35 dollárt elrabolt. A három bandita ezután visszautlott az autómobilba s kijelentve, hogy Whitman a halál fia, ha üldözni meri őket, elrohogtak.

Amíg egy rendőrsapat autómobilon kereste a banditákat, azok megálltak az 5801 St. Clair Avenue levő vendégfogó előtt, benyitottak oda és Sokides Spion vendégfogó revolverekkel sapóba szorítva, a pénztárból 5 dollárt raboltak el.

Sem Whitman, sem Spion nem jegyezték meg a banditák autómobiljának számát. A leírásuk alapján azt hiszi azonban a rendőrség, hogy az autómobil nem más, mint az, amelyet John Kerlip lakewoodi üzletembertől loptak el az Euclid Ave. és E. 13th Str. sarkáról.

Csütörtökre virradó éjjel öt utonállás történt. George W. Stadmantól, aki Aurora, Ill.-ből érkezett, óráját és 20 dollárját rabolták el. Anton Istontól, aki 2105 St. Clair Avenue

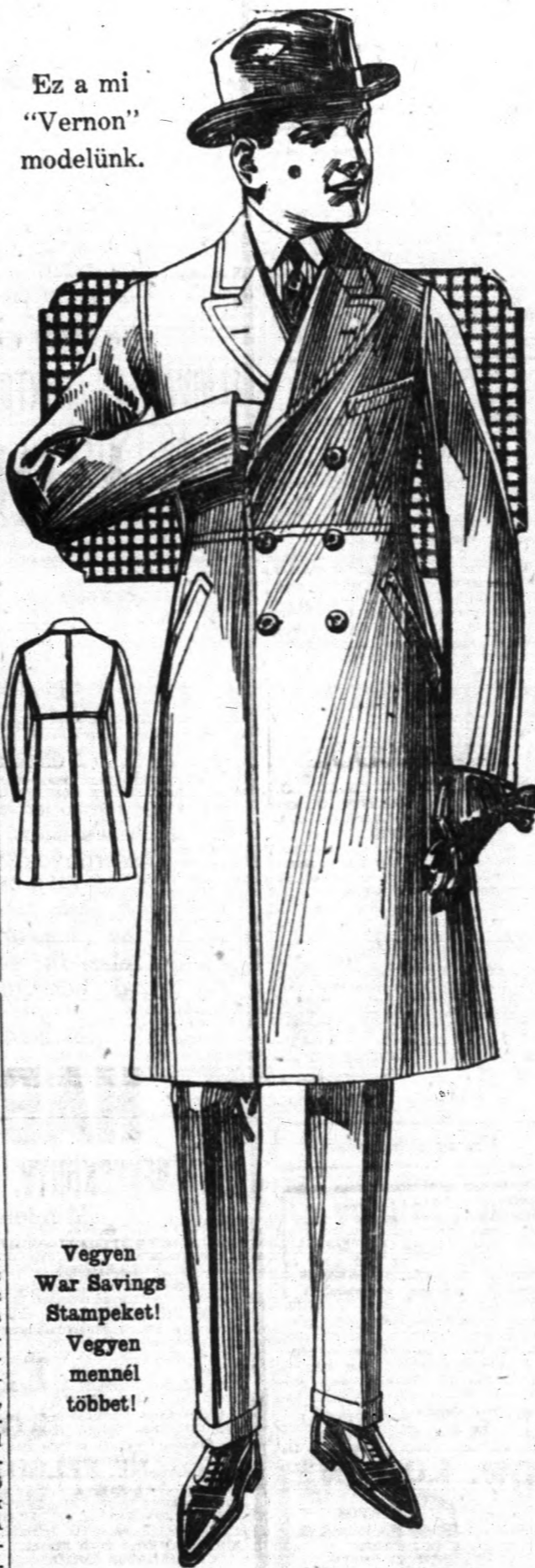
Készüljünk Thanksgivingre.

Készüljünk el az ünnepre való holmikkal, lássa el magát a mi óriási készletünkben.

Készüljünk el az ünnepre való holmikkal, lássa el magát a mi óriási készletünkben!

Ez a mi "Vernon" modelünk.

JÓ RUHÁKKAL

férjakk és fiatal emberek nagyszerű készletet találnak új, divatos és tartós téli öltönyökből és felső kabátokból

\$25 \$30 \$35

Nagy választék

\$20-OS ÖLTÖNYÖK ÉS FELÖLTÖKBEN

Divatos Muskrat, Nutria és Sealene szőrmegallérok \$10 Hudson szőrmegallérok \$15.

A gallérokat könnyen lehet rátenni bármilyen szabású gallér helyébe—keressen fel bennünket és tétesse fel bármely felső kabátra.

Birkabőrrel bélelt kabátok \$16.50

Soha az alatt a közel tíz évnyi idő alatt, mit a férfi ruháüzletben töltöttünk el, soha nem volt alkalmunk arra, hogy ilyen teljes és ilyen csinos készletet adhassunk férfiaknak és fiatal embereknek a hűvös időre, mint éppen most. Jöjjen ide és válassza ki azt az árut, ami tetszik Önnek. Biztos lehet abban, hogy csak a legjobb árut kapja. Erről hamarosan meggyőződhetik, ha alaposan körülnéz és összehasonlítja azt.

Áraink, ha tekintetbe veszi Ön azt, hogy a kormány részéről milyen nagy kereslet van a gyapjú után,—igen mérsékelték. Ha ruhára van szüksége, nem fog nyerni a várakozással.

Vegyen most, később örülni fog, hogy vett. A ruhákat, melyekre télen szükség van, viselje már Thanksgiving napján. Rendkívüli természetű férfiak. Urak, a kik zömök vagy nagy természetűek, karesu fiatal emberek éppen úgy meg fogják találni a nekik legjobban álló ruhát, mint a rendez természetű egyének. Üzleteink egész láncolata és a gyárból egyenesen a vevőnek történő eladási rendszerünk beigazolta becsét mindazon férfiaknak és fiatal embereknek, a kik szeretik a takarékoságot gyakorolni.

Goodlow's Good Clothes

503—505 PROSPECT AVE. CLEVELAND, OHIO.

Akron, Ohio — 124 So. Main Street.
Youngstown, Ohio — 107—109 West Federal Street.
Saját elárúsító üzleteink vannak a következők városokban: Akron, Cleveland, Milwaukee, Reading, Pittsburgh (3 üzlet), Syracuse, Wilkes-Barre és Youngstown.

(3111 Bridge ave.) 170 dollárt. Sebastian Mokantól, aki a 8413 Sowinski Avenue lakik, 20 dollárt, a 7604 Lorain Avenue lakó Walter Lehmannól grát, William Fihhust píttsburghi (Pa.) lakostól pedig 6 dollár 85 centet és grát raboltak el.

Szerdára virradóra hat betörés történt, többek közt a 11407 Ashbury avenueen egy betörő Helen Moss hálószobájába hatolt be. A bator leány kárpantsolta az éjjeli látogatót, aki az ablakon keresztül sietve elhagyta a házat 300 dollár ára ékszerrel és 25 dollár készpénzzel.

Ugyanez a betörő hatolt be Mrs. Mary Wilkowsky ugyan-esek Ashbury avenuei otthonába, ahonnan 100 dollár ára ékszerrel raboltak el.

Engel Viktor otthonából, Novota János, 522 Adams Str.,

3111 Bridge ave.) 170 dollárt. Sebastian Mokantól, aki a 8413 Sowinski Avenue lakik, 20 dollárt, a 7604 Lorain Avenue lakó Walter Lehmannól grát, William Fihhust píttsburghi (Pa.) lakostól pedig 6 dollár 85 centet és grát raboltak el.

Szerdára virradóra hat betörés történt, többek közt a 11407 Ashbury avenueen egy betörő Helen Moss hálószobájába hatolt be. A bator leány kárpantsolta az éjjeli látogatót, aki az ablakon keresztül sietve elhagyta a házat 300 dollár ára ékszerrel és 25 dollár készpénzzel.

Ugyanez a betörő hatolt be Mrs. Mary Wilkowsky ugyan-esek Ashbury avenuei otthonába, ahonnan 100 dollár ára ékszerrel raboltak el.

Engel Viktor otthonából, Novota János, 522 Adams Str.,

Szemnyey L. 915 St. John Str. So. Bend, Ind.
— Divernon, Ill. és környékén: Labanics Miklós. — Belezay Ferenc, iroda: 535-351 Magyar Ut-onban, lakás cím: 967-44 Str., Milwaukee, Wis.

St. Louis, Mo. és környéke, meg-bizott: Dr. Beckey Gyula, 1631 So. Broadway, St. Louis, Mo. Meg-bizott: Rózsa Mór.

A Szabadság Youngstown-i iro-dája: 338 West Federal Street. Telephone: Bell Main 6280. Iro-davezető: Miklós Sándor.

A Szabadság detroit-i irodája: 2183 W. Jefferson Ave. — Iro-davezető: Tanay Frigyes.

Wheeling, W. Va., Martinsterry, O., Dillonvale, O., Congo, O. és környékén irodánk vezetője Jacsó J. Árpád, 54-11th Str., Wheeling, W. Va.
A Szabadság Akron, Dayton, Columbus, Cincinnati és környéke irodavezetője Beer Vilmos, 638 S. Main Street, Akron, Ohio. — Az akroni iroda helyettese Stein Vil-mos. — Daytoni iroda helyettese Bartos József, 327 Dale Ave. — A columbui iroda helyettese Varga György, 1576 Parsons Ave. — Csézy Miklós, Rossiter, Pa. Fodor Gyula, 430 So. Chapin St.

HÁTFÁJÁS, KÖSZVÉNY
vesszedelmet jelentenek. Dörzsölje be a régi, megbízható **EXTERNIN** kőszvényorvossággal s a fájdalom megszűnik. Nagy üveg pontán 70 cent, három üveg két dollár. Vigyá-szon, hogy a valódiat kapja s címezz a pénzt a levéllet így:
VÖRÖS KERESZT PATIKA
801 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A PITTSBURGHI GYÜLÉS ELŐTT.

Irta: Marozinkó József, paszai rk. magyar plébános.

A mai felfordult világgye- ségben, a magyar közélet ro- bogó szerkezt leosztja az élet poros országjáról egy figye- lomra méltó társadalmi moz- galom, amely a szoros értele- mben vett Magyarországi jöv- őbeli átalakulásra kíván dőz- érvényt szabni. Bme maga- lomban rejő consonáns rezdű- lések itt, a hamisítatlan sza- badság szent földjén megvet- ték az ágát, a magyar nemzet közzabadságra törekvő eszmé- jének.

Ezen oknál fogva, a magam részéről, örömmel köszöntök minden olyan nemest törekvő mozgalom, amelynek kivethé- sége elé nem úban semmifé- le akadály. A Bridgeporton megüzletelt eszmék adták meg nekem az impulzust arra, hogy belepilántsak a magyar nez- zet gondolkodásába, rámutas- sak tántoríthatatlan hazaszerete- tere, bebizonnyitani igyekszem ezzel azt, hogy a magyar nez- zet megalkuvást nem tűrő szí- veséggel ragaszkodott minden- kor, honfoglaló elődeink szívé- ben gyökert vert azon érzel- mekhez, amelyek léteinkkel egy percben születtek s egy- éni ségünkkel egy időben semmifé- le meg, amelyeknek őstör- sés leködföldünk, — tápláló dajkája szivünk; s amely kö- rülmény egy szóval úgy írható körül, a "haza".

Egyzserre hajnalodni kez- dett. A Kárpátok bérci kőzli emelkedett a fénylő üstökös, a sötétség oszladozni kezdett, az emberek ördögtek és elra- gadtatással barmultak a felbuka- náló csillagot, a mely berag- yogta az egész országot. Ez a ragyogó esély, az a fénylő üstökös, a legnagyobb magyar, Kossuth Lajos volt. Lángszóza- ta végig zuggott az egész vilá- gon. Szabadság, Egyenlőség és Testvériség lángja lobogott a magyar nemzet szívében, kivált a mikor lerázta a szarnokszag bílincseit. Sajnos azonban a szarnokszag térdre hult, a min- den oroszok szarnoka előtt, se- gítséget folyamodott, mert egymaga nem bírta letiporni a szabadságot; s így született meg a gyászos emlékü október hatodikja.

Feltárljam még azokat a fű- jő sebeket, amelyekről alkot- mányos jogaink védelmében egy évázasodni át vértünk! Felelevenítsem átét szene- deim emlékeit, a mely szem- vedések között mi soha el nem esüggedtünk! Felsoroljam-e azokat a küzdelmeket, melyek karjainkat megsebeztek! Rá- mutassak-e vizsgálóinkra, a melyek bennünket egymás irán ti türelme-re és a testvéri sze- retet ápolására vezettek! Most nem teszem. Deák Ferenc meg- alkotta a kiegyezést, a magyar nemzet, a multak keserveire fátvölvetett, s az elvesztett időt lázas tevékenységgel sie- tetett visszapótlóni és erejében megfőzoda, szívében bizalom- mal a jövő iránt hozzáállott Magyarországi rekonstrukciójá- hoz.

Az általános lefejezéses mostani pillanatában, a béke létrejöve előtt, nemuljának el a multak szomorú harangjai, legyen ez a mostani időszak, a megértésnek, a szeretetnek és az egyenlőségnek — nem pedig az egyenlőségnek — soha ki nem alvó Vesta tűze, hogy fűjő sebeket gyógyíthassuk, hogy igazainkat első sorban egymás között és a rajtuk se- gíteni kész Egyesült Államok böles kormányának, leplezetlen őszinteséggel bebizonnyítsuk. Mindenféle nemzet megmoz- dult és az Egyesült Államok jóakarata bőleségére állpál- va, felhívja figyelmét a szoros értelemben vett hazájának tá- mogatására. Minden nemzet

kapott bíztaó ígérte, a melynek eredményét, mint érett gyümölcsöt leszakították hazájuk gyarapítására, épség- ben tartására. Mi idészakadt magyarok, jól- lehet, az Egyesült Államok jó- akarata, messzenem támoga- tását ma is élvezük, nem tet- tünk érdekeink védelmére ed- dig semmit sem. Nem panas- képen teszsem e kijelentésemet, mert hiszen a háború forgata- gában, bennünket nem ellensé- gek tekintett az Egyesült Álla- mok kormányja, pedig de facto ellenség voltunk, érdekeinket azonban éppen ennélfogva nem vehette figyelembe; de ma- r, a mikor a magyar nemzet kívánta a háborus nemzetek kölcsönlegéből, tehették nek- nek mi is Magyarországi terü- leti épségének biztosítására né- zve.

Mi idészakadt magyarok, szí- vünk melyből fájlalnak Ma- gyarországi területi épségének megőrzését. E végből az Egyesült Államok böles kormá- nyának a figyelmét hívjuk fel 1922 éves történelmi multunk- ra, létjogosultságunkra. Fel kell világosítani adatokkal, az egyes nemzetiségek nem helyes követeléseinek tarthatatlansá- gát. Utólag az emberszeretetre, mert az emberszeretet egyete- mes tanítású alkalmas arra, hogy minden népfaj megértse és követhesse. Egy olyan vallás, mely latin országaink részesevé tesz min- denkit, fajra, nemre, vagyoni állapotra és származásra való tekintet nélkül, az igazi egyen- lőségnek, a haladásnak, a civi- lízációnak, a szabadságnak a vallása, a mely nélkül az em- berség ma is egymást kiirtani törekvő nemzetek és népfajok összesege volna csupán, nem pedig egy, az egész földkereke- séget egy eszemben összefogla- ló fogalom. A kereszténység az emberiség javáért és boldo- gításáért lebeszélte teszi a népek böles versenyt és a nemzetek barátságos érinke- zését. Kereszténység és nemzeti élet szoros összefüggésben van- nak egymással, de van még más vonatkozás is, t. i. miként a kereszténység is fajok fölé emelkedik, és minden fajt az emberszeretet eszméjében esz- tol össze; akként a nemzeti esz- me is a fajuralom fölé emelke- dik, a mikor az egy-egy állam- körén belül élő fajokat össze- foglalni és egy eszemben ösze- olvasítani törekszik. Habár a nemzeti eszme, valamely faj vezetéseével szoros vonat- kozásban van, mivel a nemzeti sajátosság, faji tulajdonságok a következménye; mégis vezetőfaj nem a többiek leigá- zására, hanem intézményi, nyel- vi és kulturális beolvasztására törekszik; vagyis, nem egyik fajnak a másikon való uralmát, hanem a nyelv, irodalom, intéz- mények és hagyományok kö- zösben tételét, s ezzel kapo- szásban a faji ellenbékét kiegyen- litődésének, a faji hibák meg- semmisítésének és a különböző faji erényeknek, egy eszme szolgálatában való egyesítést szolgálja. Mi, idegenbe szakadt magya- rok, fohászt robegünk a Min- denhatóhoz, hogy élvezük itt, a szent szabadság kultuszát. De ugyanakkor szívünk is dobog, lelkiünkben a hatalmas bűz- dult nemzeti erő bontogatja szarnyait és arcunkon köny- pereg végig, a megszentelt bá- natnak forró könyve, ha elhul- lost testvéreinkre gondolunk. Hiszünk nemzetünk világtör- ténelmi szabadságában, mert ebben minket Isten és az ő jóvoltából az Egyesült Álla- mok böles kormányja hatáto- san segíteni fog.

CHO-EC Privát betegségben szenvedő fér- fiaik legmegbízhatóbb orvosága. — Nem tesz különbséget, mily régen beteg, gyógyítható. Irjon bizalmasan. MR. PAUL CHOWANCO 638 Maple Ave., Johnstown, Pa.

A PITTSBURGHI MAGYAR KÖR FOLYÓ ÉVI NOV. 28-ÁN

(THANKSGIVING DAY) SZINIELŐADASSAL EGYBEKÖTÖTT TÁNCMULATSÁGOT

rendez a MOOSE TEMPLE-ben, melyre Pittsburgh és vidéke magyarságtól tisztelettel meghívja A RENDEZŐSÉG.

Az innepre való tekintettel elhatároztuk, hogy az előadás pontosan 7 óra 30 perckor kezdődjék. A rendezőszék biztosítani kívánja a közönséget, hogy kellemes estét fog eltölteni, miert is kéri nagyobb számban való megjelenését.

HALÁLOZÁS.

Tarnóczy Árpád és neje gyász. Az elhunyt Barabtonban Nov. 21-én előhíj Ortov. Ragulik Józsefné, szül. Bedrich Kristizina, akiben Tarnóczy Árpád és neje a jó anyózt, illetve a szerető édesanyját gyászolják.

Örv. Ragulik Józsefné hosz- szabb ideig tartózkodott Cleve- landban veje otthonában, ahon- né, amikor betegsége súlyosa- ra fordult elkötözött Barber- tonba másik vejeének és leányá- nak, Berleky István barbertoni bankárnak, illetve nejeének a 120 E. Park avonem levő ot- tonába, ahol egész családjától körülveve, kedden éjjel csende- sen elhunyt.

A hoszsu és nagy szenvedé- sek után elhunyt matrónt, aki clevelandi tartózkodása alatt a magyarság körében is sok tisz- telőt szerzett. Amerikában négy leánya: Ivory József akroni bankár neje, Berleky Istváné, Mrs. Harry Roberts és Tarnó- czy Árpádné gyászolják veje- vel együtt, Magyarországon, a nyitrai megyei Vágújhelyen pe- dig az ötidiki leánya: Saluka Emliné, valamint számos unoká- ja gyászolja majd, ha eljut ha- zai halálmá hira.

Az elhunyt november 28-án szombaton délután 2 órakor fog- ják örök nyugalomra helyezni a barbertoni gyászszobából.

BRIDGEPORT, CONN. S KÖRNYÉ- KI ELŐZETÉSEK.

Tisztelettel értesítjük Connecti- cut állam tiszteit magyarságát, hogy lapunk iróadját.

333 Hancock Ave., Bridgeport, Conn.

alá — a Deszák János iróadját — helyezettük át s annak vezetésével Pathay István urat bíztuk meg. — Pathay ur avagy helyettese álán- dósan az iróadjában van. Kérjük elő- fizetőinket, a lapot érdeklő bár- mely ügyben bizalommal forduljan- nak iróadjához. Pathay ur ezenfel- lül Newark, N. J. iróadját is ve- zeti.

KÖZÖNSÉGTALVÁNTAS.

Alulírott őszinte köszönettel mon- dok az alább felsorolt jószívű közö- nösöknek, a kik munkakötel- lenességben könyörömdománnyal- lal segítettek a Verhovay Segélyeg- yeztető 171. főiskolai gyűlése alkalmá- ból. — 1 dollárt adtak: Vály Mihály, Anderkó László, Bumbulucz Sándor, Panya László, Császár András, Szász László, Kempics János, Ka- duka Antal; 50-50 centet adtak: Szarvas Ferenc, Tyllian György, Jódí László, Mark János, Kocsor István, Madi József, Mark László, Kun András, Rubini Antal, Kovács Sándor, Kovács István barna, Bu- rian István; 25-25 centet és ezen alóli összegeket adtak: Mahorcsik Albert, Lónyai András, Tóth János, Bumbulucz József, Dervá István, Németh József és Egred Lenár. Isen áldása legyen a jószívű ada- kozóknak. Tisztelettel: Takács István, St. Mary's College, Dayton, O.

JÓ HIR A BETEGEKNEK! Ha orvosi segítségre van szükség, akkor is meg lehet találni a megfelelő orvost. Dr. A. NEUMAN, MAGYAR ORVOS 147 Ellison St., Paterson, N. J.

ERTESITES.

Ezenel közhírré tesszük azt, hogy a jövőben csak azoknak fog- juk eladni részvényeinket, kik megfellelnek az alábbi kívánat- mánknak:

- 1. A részvény minden körülmények között első osztályú, jó megvásárolható és átvihető kell lennie. 2. Előtünk ismeretlen bányászoknak jellemző és bányászati képességek tekintetében két megbízható egyéntől kell bizonyítványt hozni. 3. A részvényt jegyzőnek bele kell egyezni abba, hogy itt vállal munkát, a mint azt az újabb helyek megnyitásával a szükség kívánja, azaz a kikötésel, hogy a mi munkabérlünk van olyan jó, mint a miyet kap. Abban az esetben pedig, ha e kikötésnek meg nem felel, fenntartjuk magunknak a jogot arra, hogy az általa nekünk fizetett összeg ellenében a részvényt visszavál- tassuk, hogy jogunk legyen az új részvény kiadására.

GYÁSZJELENTÉS ÉS FELHÍVÁS A MCKEESPORTI ELSŐ MAGYAR REF. BS. EGYLET TAGJAIHOZ.

A McKeesporti Első Magyar Ref. Belegsegélyező Egylet főtitkára szomorodott szívvel jelenti háza- tagársunk elhunytát. A monacai III. osztályú Denes Zsigmond, Székelyudvarhely megye, város- falvai, ugyanazon osztályú Nád- Simon István, Szatmár megye, szá- mossal; az anya-egyetlen B. Ba- lozh János, Bereg megye, nagy- dobonyi illetőségű. Végül 61 25 centes kegydíjnyújtó örökös. Le- gyen álmuk esendés. Ezen felhívom egytőlünknek egy helybeli, valamint vidéki ta- lajait, hogy e három elhunyt tagár- súnk után jő 1-1 dollárt, illetve 50-50 centet, összesen 4 dollár 25 cent tagomérti haláleseti illetéket — alapszabályunk értelmében — 30 nap alatt befizetni sziveskedjenek. Kelt McKeesport, Pa., 1918. nov. hó 18-án. Kovács József, főtitkár. P. O. Box 56.

THE CHARLESTON CO. OPERATIVE COAL CO. MARKS IZIDOR, titkár, C/o Kanawha National Bank, Charleston, W. Va. 275-76

FELHÍVÁS ÉS FONTOS ERTESÍTÉS.

Első Köhnyei Tihamér Amerikai és Magyarországi Egyesült Magyar- Munkás Bs. Elylet és Munk. Szö- vetkezést elhatározták, hogy kedvez- mény meillet vesz fel tagokat.

Table with 3 columns: Age (15 éves), Fee (20 éves), Amount (2.25)

ALLIANCE O. CANTON O. ES MASSILLON O. OLIVASOINK FIGYELMEBE.

Miköz Sándor, lapunk young- stowni felelőse, a hó 23-án december 1-ig fogja keresni Alliance, Canton és Massillon O. ban lakó olvasóinkat, hogy a Sza- badság előfizetését beköllektálja.

REF. ENEKESKÖNYV.

Szeretettel bejelöljük, hogy az amerikai magyar protestáns egyha- zás használatára "Reformatus Enekeskönyvet" adunk ki. Ezen énekeskönyv magában foglal 92 Zsolnart, 24 Késd éneket, 238 Dicsőretet néhány alkalmi énekek- lal, a próba énekesből hasz- nálni alkalmas énekek listája, 21 nemzeti ének és 35 Vasárnapi iskola ének.

DR. LORENZ

Pittsburghban fájlat részre az egyedüli specialista. 644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa. Rendelő órák: Hétfőn, szerdán, pénteken reg- gel 9 óráig este 5 óráig. Keddén, csütörtökön és szomb- aton reggel 9 óráig este 8 óráig. Vasárnap és ünnepnapokon reggel 10 óráig d. u. 2 óráig. 24 EV OTT FOLYTAT. MAD GYAKORLATOT.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS. Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az őszes orvosi tudomá- nyok tudora. Cím: 1888 GRAND AVE. Chicago, Ill. — Rendelő: d. e. 10-10 11-12. D. u. 6-10 8-ig. Valár- nap d. e. 10-12 12-ig. Telefon: Seeley 2404.

RESS TESTVÉREK

AZ EGYETLEN MAGYAR FONOGRAF ÉS LEMEZ KERESKEDŐK AMERIKÁBAN.

Victor Gramophone logo and \$3.50 price tag.

- Legkeresettebb Victor és Columbia lemezek árja 85 cent. 16514 Munkás Induló (La Mar- seillaise). Tannhauser Induló. 60072 Magasan repül a daru. Enkeli Bartók Matild. Kétszer nyílik az akácfa virága. 69044 Tulipán dal. Enkeli Szal- yán. Nemzeti Induló. 69035 Este a lószarvokban. Jelenetleze Szalay Gyula. Kumanovo bevétele után. 67410 Ószi róza, fehér ószi róza. Enkeli Környe Béla. Tüskét, kopott a hegedűm. 65137 Bura, bura, bubántra születtem. Tambura zenekar. Leike, picike kis barna. 65024 Kurucz dal és Cainom Pálkák. Tirogatók. Arvalányháj és Jaj, de magas. 17462 De szomorú ez az élet. Játsza Rácz Laci. Ha kimegyek a temető árkaiba. 68321 A világljáró ló. Nagyon komikus, 12 inches. Ara. \$1.25. Most van a nap lemenő- ben. Vegyes hangszerek. 3945 American Patrol Harmonika szobó. A föld körül. Polka. — Xylophone Solo. 4013 A lengő horlóm. Tam- bura zenekar. Édes kincsem. Tambura. 4039 Magyar lélek. I-II r. Hegedűs. 4038 Arany-zsuzs waltzer. — Bihor Olga cigányzene kara. Mikor éred sírok. 4037 Manhattani kettős. Kato- na zenekar. Déli madár. Keringő. 3729 Hullámzó Balaton. Hall- gató. Vonós zenekar. Sziraspók engem. 3728 Az Eszteri csárdáska. Vo- nós zenekar. Mikor ezt a kis lányt. 3676 Stálli ide, szállj oda. — Cigány, cigány, mért vagy cigány. Vonós zenekar. 3675 Sárga répa, kukorica cső. Vonós zenekar. Rácz Laci kósergője. 1754 Népdal-Egyveleg. I-II r. rez. Vonós zenekar.

RESS TESTVÉREK Youngstown, Ohio.

GYÁSZJELENTÉS. Alulírott, örvény Hajdu Miklóssal szomorodott szívvel tudalja ugy maga, mint gyermekei nevében, hogy forrón szeretett férje, a Gö- mör megye, szilicei illetőségű Haj- du Miklós, október hó 24-ik napján 30 éves korában, rövid betegség után tüdőgyulladásban elhalt.

VESZÜNK KÉSZPÉNZÉRT LIBERTY BONDOKAT, KÖTVÉNYEKET ÉS ÉRTÉKPAPIROKAT.

Akinek szüksége van készpénzre, írjon magyar nyelven felvilágosításért az alanti címre: H. SCHMALBACH & CO. 9 EAST 20th STREET, NEW YORK, N. Y.

AZ EGYESÜLT PETŐFI SÁNDOR FÉRFI ÉS NŐI BETEGSEGÉLYZŐ ÉS TEMETKEZÉSI SZÖVETKEZET

uj központi tisztikara, hogy alkalmat adjon minden magyarnak, hogy kedvezményes díj mellett a Szövet- kezett tagjává lehessen, elhatároza, hogy OKTÓBER, NOVEMBER és DECEMBER hónapokban felvitelre jelentkezőket kedvezményes beállási díj mellet veszi fel a Szövetkezet kebelébe.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS. Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az őszes orvosi tudomá- nyok tudora. Cím: 1888 GRAND AVE. Chicago, Ill. — Rendelő: d. e. 10-10 11-12. D. u. 6-10 8-ig. Valár- nap d. e. 10-12 12-ig. Telefon: Seeley 2404.

REC WIND A VÖRÖS GENTLEM.

Nem akar Bancroftól visszamenni. — Nincs kedvem hozzá. — De én bizonyosan... jött, hogy vele valami... megbeszéljen!

- 3564 Menyhől az angyal. — Hegedűs Lajos. Pásztorok, pásztorok ör- vendezé. Csardás éj. Szűz Mária a világnak. 1550 Krisztus Jézus született. Erős várunk az Uristen. Zsolnár. Oh seregeknek Iszén. Szeretlek szép Szűz Mária Oh, életünk reménye. — Hegedűs. Boldogasszony anyánk. Enkeli Király Ernő. 2906 Erdő, erdő, sűrű erdő árnyában. A faluban egy bánatos. 2994 Ha kimegyek a temető hely árkaiba. Aki nem zúllott még soha. 2429 Elszállal-e dalos madár Ide-oda dülöngélek. 2153 Néha, néha visszajönnek a lavaszí almok. Megvan írva a sors könyvébe. 1722 Római pápa csárdás és szilicei. 1664 Művész-muri III. r. rez. 1663 Művész-muri I-II r. rez. 1657 Künn a pusztán szántók- vetek. Az utaszi kókeresznel. 1596 Valahonnan levél ment a kaszárnyába. Elhasznált malombot a Balaton. 1506 Megáradt a patak. Kár, kár, kár. Alkonyat száll a pusztára. 1113 Réces kapu, réces kapu. A korcsából boros fővel. 1112 Kössétek meg az upáló kutyákat. Fejleszté, hogy hűtlen voltam hozzád. 911 Dicsőretessék, szó a le- gyűző. Höl cigány, hallod-e? 869 Valakinek muzsikálnak. Gyere velem az erdőre. Göndör Aurél humorista. 1116 Marcsa Induló. Fura nóta. 947 Hé, hé, minden darab hót. A gyűrűs zsidó.

DETROITIAK FIGYELMEBE

Vigan lovagoltunk a hósi reggelen, a tervezett, szeri vasuti vállalatról és denről beszélgettünk, am- vönkön volt. White megad- szükségos tanácsokat, a me- zőzóra vonatkoztak s 30- egy vizslé pihenőt tartott, hogy kissé falatozunk. W- antán scoutjával tovább- golt, mi meg egy keveset be- hverésztünk, hogy valási- gozról beszélgettünk.

FÉRFIAK ÉS NŐI

Ha iródnak, iradjanak, a b- hállatukban szenvednek, ha fáj- nek, akkor írjanak, a gyógyul- tásért, a meggyógyulásért, a pihenés- ért, a meggyógyulásért, a pihenés- ért, a meggyógyulásért, a pihenés- ért.

Dr. RUSSE

Dr. RUSSE, 2196 W. Jefferson Avenue, Detroit, Mich.

REGÉNY.

WINNETOU A VÖRÖS GENTLEMAN, AZ APACSKOK FŐNÖKE

I. KÖTET.

Nem akar Bancroftól el... Nincs kedvem hozzá... De ön bizonyosan azért...

Minden este. De azt is megmondhatom önnek... Mindenek előtt a vöröskötél... Látott talán néha?

Nem kérvetetlenül, hanem csak nyomait. Most van az ideje... Nem sűrű erdő... Egy bánatos... Szüleitől meg...

csárdás és ikom. ri HILV. rész. ri I-II. rész. szán szántók... kókeresztnél... levél menő... salambomat a...

Sannak persze volt kedve. Ma tulajdonképp dolgozni... Fogadják föl még oly erősen... hogy így és így bánt a vörösekkel...

Vigyél el az erdőig és... Néhány nap óta nem ültem... Vigan lovagoltunk a szép...

Halkan föl vinnagott magában... Halkan föl vinnagott magában... Halkan föl vinnagott magában...

DETROITIAK FIGYELMÉBE! FÉRFIAK ÉS NŐK! Református Énekeskönyv.

Református Énekeskönyv. Szeretettel bejelentjük, hogy az amerikai magyar protestáns egyház...

Dr. RUSSEL 2969-2975 West 25th Street CLEVELAND, OHIO.

BUFFALO ÉS KÖRNYÉKE.

Közl.: NAMÉNYI B. L. IRÓDAVEZETŐ, 41 Exchange St. Buffalo, N. Y.

ÜZENETVÁLTÁS AZ ŐHATÁRAKKAL.

Buffalo, N. Y. Hónapokkal ezelőtt megemlékeztünk arról, hogy a Hűség Liga buffaloi megbízottja érintkezésbe lépett...

A Vörös Kereszt, ezen ígéretét eddig nem váltotta be, mert... A Vörös Kereszt most hivatalosan közölte a Szabadság...

Aki tehát ezen teljesen ismeretlen és angol-magyar tolmácsosai ellátott iródtól igénybe akarja venni...

A PITTSBURGHI KONGRESSZUS. Buffalo, N. Y. — Az új és demokratikus Magyarország érdekében...

PUJ PÉTER EGYEDÜLI MAGYAR ÉKSZERESZ ÉS ŐRÁS BUFFALÓBAN. Kaphatók hazai gyűrűk, fülbevalók, arany órák, ékszerek...

HALÁLOZÁS. Buffalo, N. Y. — Vaskó Ferenc, tolvai (Zemplén.) illetőségű honfitársunkat, aki hosszú ideig lakott Buffalóban...

A LACKAWANNAI MAGYARSÁG FIGYELMÉBE! A "The Buffalo & Lancaster Building Corporation".

303 Brisbane Building, Buffalo, N. Y.

nagy és pótolhatatlan veszteség érte. Felesége, szül. Dupi Róza, 35 éves korában, Port Colborne, Ont.-ban, a család...

AZ INFLUENZA ÁLDOZATA. Lackawanna, N. Y. — Az influenza járvány még most sincs teljesen kiirtva.

PIRÓS BUGYELLARIUS. Buffalo, N. Y. — A buffalói kör és gör. k. It. Ifjúsági Kör, az okt. 19-ikén hirdette, de az influenza járvány miatt elhalasztott "Pirós bugyellarius" című...

DR. MAJOROS JÁNOS magyar orvosos 4820 Beckley Road, Cleveland, O. Rendel. délelőtt 9-től este 8-ig. Vasárnap délután 2-5-ig.

FELHÍVÁS! Felhívom a Szent István Belegyűlést Egylet tagjait, hogy folyó hó 24-én, Szent Erzsébet napján, délelőtt pont 10 órára, krakkolás vigélt, az iskolahelyiségben jelenyenesen okvetlen megjelenni sziveskedjenek.

Tagtársi listával: Zimmer Ignác, elnök.

NEW JERSEY ALLAMBAN LAPUNK HELVI KÉPVISELŐI: Tisztelettel értesítjük olvasónkat, hogy Perth Amboy, N. J.-ben Bálint Sándor urat, New Brunswick, N. J.-ben Káptalan József és Slangberg Géza urakat, N. J.-ben Krempner Ignác, Sander András és Turgyan János urakat, Hobbling, N. J.-ben Csögi Miklós urat.

Alpha, Phillipsburg, N. J. vidékén Dobos András urat biztuk meg lapunk helyi-képviseletével. Nevezett urak fel vannak halmozva előzetes és hirdelési díjakat felvenni és nyugdíjra.

LEISENRING, PA. ELSŐ MARGYAR JÓZSEF PÖRERREI BETEGSEGÁLYZÓ EGYLEI

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA.

SERVESEKNEK INGYEN NE VISELJEN SÉRVTÖT INGYEN PROBA

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Három szobás készlet \$123.48. Saját feltételei mellett. HAT \$23.98. Kombinált könyveszekrény \$23.98 és feljebb.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Gyerek íróasztal és szék \$1.98. GAZKALYHA \$25.75. Kombinált kályha \$14.98.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Három darabból álló Davenport készlet \$72.50. Brüsszeli szőnyegek \$23.75.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Iróasztalok \$11.98 és feljebb. Mahagoni dohányzó állvány \$1.48.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Teljes nyugalmat kaphat ezen nyugalmas hintaszéken \$14.98.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. INGYEN 2263-57 ONTARIO STREET 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Minden egy darabot, kék és arany szegélyű ingyán kapható minden \$95 vagy nagyobb vétellel.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Minden egy darabot, kék és arany szegélyű ingyán kapható minden \$95 vagy nagyobb vétellel.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Minden egy darabot, kék és arany szegélyű ingyán kapható minden \$95 vagy nagyobb vétellel.

COYNE'S 2265 ONTARIO ST. CLEVELAND LEGREGIBB BUTORÁRUHAZA. Minden egy darabot, kék és arany szegélyű ingyán kapható minden \$95 vagy nagyobb vétellel.

KIS HIRDETESEK ARSZABASA.

KEHESZTETES MUNKAT NYER... MUNKAT NYER... KIS HIRDETESEK ARSZABASA.

Leány vagy asszony, aki jól tud főzni és a háztartásban járatos...

SZARACSNÓ azonnal munkát kap jó fizetés mellett...

Először rendi magyar szakácsnő keresünk...

Magyar leányt keresek általában házi munkára...

SUROLO ASSZONYOKAT keresünk...

CLEVELAND WINDOW CLEANING CO.

Magyar leányt keresek általában házi munkára...

Egy idős asszonyt keresek gyermek gondozására...

Educyományos kerestek lakás, teljes ellátás és jó fizetés...

30 éven felüli nő-konyhai munkára felvételt...

MOSÓNÓ AZONNAL munkát nyerhet...

GÖZKALAPÁCS-KOVÁCSOKAT Jelenkeznek...

Embereket keresünk ablakokat tisztogatni...

KOCSIST KERESKEM dompos székere jó fizetés mellett...

SZERSZAMKESZITOK MASINISZTAK HELPEREKET keresünk...

TEMPLARS MOTOR CORP. Madison Ave. Lakewood, Ohio.

WEST OLDAL MIERT NE? keresünk...

NAPSZAMOSOKAT keresünk...

Külön bejárati butorozott szoba villany, fűtés...

Egy leány orvos iródná felvételt...

Középkorú magyar szakácsnő keresek...

Egy fiatal ember külön bejárati butorozott szobát...

Columbus Road 1923. szám alatti üheltettség...

5 szoba, konyha villanyvilágítással, fűtés...

Három-négy jóravaló ember lakást kaphat...

Egy külön bejárati butorozott szoba két ember részére...

Két éven felüli gyermekeket napközben gondozó...

Külön bejárati butorozott szobát keresek...

Leány, aki érti a cipő eladását, azonnal alkalmazást nyerhet...

Egy vagy két butorozott szobát keresek...

KERESTETEK keresem...

Merkovics Jánosné, szül. Bratu Mandolina...

Csizmaja János keresetkötőm munkát keresek...

Egy idős, görög katolikus vallású, józan életű bányász...

Egy fiatal Béla, Ung megye, kinésmunkai...

Keresem Majsia Irént és Szabó Józsefet...

Pongrácz Géza és Pongrácz Róza, Ungocsa megye...

Szarka Gábor, Szabolcs megye, tiszapolgári...

Keresem Szaniszló Józsefné, szül. Jakab Teréz...

Lévay László, Zemplén megye, szőlősközi...

Pál János, Abaúj, debrői és Berecz János...

Keresem Molnár József testvérét...

Keresem Brévy Fejes Mártonné, született Dupli Juliánna...

Keresem Tóth Vinc, Pozsony megye, posztonypüspöki...

Külön bejárati butorozott szoba villany, fűtés...

Egy leány orvos iródná felvételt...

Középkorú magyar szakácsnő keresek...

Egy fiatal ember külön bejárati butorozott szobát...

Columbus Road 1923. szám alatti üheltettség...

5 szoba, konyha villanyvilágítással, fűtés...

Három-négy jóravaló ember lakást kaphat...

Egy külön bejárati butorozott szoba két ember részére...

Két éven felüli gyermekeket napközben gondozó...

Külön bejárati butorozott szobát keresek...

Leány, aki érti a cipő eladását, azonnal alkalmazást nyerhet...

Külön bejárati butorozott szobát keresek...

Leány, aki érti a cipő eladását, azonnal alkalmazást nyerhet...

Leány, aki érti a cipő eladását, azonnal alkalmazást nyerhet...

Házasság céljából egy 30-35 éves nő ismerettség...

ELADÓ HÁZAK. A Buckeye Road közelében...

ELADÓ TÁRGYAK. Elégnek hat szoba berendezés...

TANULJON ANGOLUL. Ha jól elismerés...

VEGYES. VIDEKIEK FÜVEZÉSÉI. Ha Clevelandba...

UJ ÉNEKES KÖNYV. A magyar reformátusok részére...

ÉRTESETÉS. Tudomására hozom a nagyérdemű...

Időszerinti különlegességek árjegyzéke

PAPP GROCERY CO. 651 S. Main Street, Akron, Ohio.

IPAR ÉS KERESKEDELEM. MUNKA ALKALMAK.

Egy pár szó a P. & O. Mining Co. felől.

The Pittsburgh & Ohio Coal Company két bányája van...

Wellsburg a Brooks County székhelyén van és nyílt város...

Most van a legjobb idő erre, mikor a városi gyárak elengedik a munkásokat...

Evekkel ezelőtt a bányákat kézzel bányászták...

Ma a bányászat gépekkel, mint a gyári munka.

Az országban szükség van szénre és a bányászoknak a lehető legmagasabb fizetést adja...

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

ELADÓ HÁZAK. A Buckeye Road közelében...

ELADÓ TÁRGYAK. Elégnek hat szoba berendezés...

TANULJON ANGOLUL. Ha jól elismerés...

VEGYES. VIDEKIEK FÜVEZÉSÉI. Ha Clevelandba...

UJ ÉNEKES KÖNYV. A magyar reformátusok részére...

ÉRTESETÉS. Tudomására hozom a nagyérdemű...

Időszerinti különlegességek árjegyzéke

PAPP GROCERY CO. 651 S. Main Street, Akron, Ohio.

IPAR ÉS KERESKEDELEM. MUNKA ALKALMAK.

Egy pár szó a P. & O. Mining Co. felől.

The Pittsburgh & Ohio Coal Company két bányája van...

Wellsburg a Brooks County székhelyén van és nyílt város...

Most van a legjobb idő erre, mikor a városi gyárak elengedik a munkásokat...

Evekkel ezelőtt a bányákat kézzel bányászták...

Ma a bányászat gépekkel, mint a gyári munka.

Az országban szükség van szénre és a bányászoknak a lehető legmagasabb fizetést adja...

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

ELADÓ HÁZAK. A Buckeye Road közelében...

ELADÓ TÁRGYAK. Elégnek hat szoba berendezés...

TANULJON ANGOLUL. Ha jól elismerés...

VEGYES. VIDEKIEK FÜVEZÉSÉI. Ha Clevelandba...

UJ ÉNEKES KÖNYV. A magyar reformátusok részére...

ÉRTESETÉS. Tudomására hozom a nagyérdemű...

Időszerinti különlegességek árjegyzéke

PAPP GROCERY CO. 651 S. Main Street, Akron, Ohio.

IPAR ÉS KERESKEDELEM. MUNKA ALKALMAK.

Egy pár szó a P. & O. Mining Co. felől.

The Pittsburgh & Ohio Coal Company két bányája van...

Wellsburg a Brooks County székhelyén van és nyílt város...

Most van a legjobb idő erre, mikor a városi gyárak elengedik a munkásokat...

Evekkel ezelőtt a bányákat kézzel bányászták...

Ma a bányászat gépekkel, mint a gyári munka.

Az országban szükség van szénre és a bányászoknak a lehető legmagasabb fizetést adja...

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

ELADÓ HÁZAK. A Buckeye Road közelében...

ELADÓ TÁRGYAK. Elégnek hat szoba berendezés...

TANULJON ANGOLUL. Ha jól elismerés...

VEGYES. VIDEKIEK FÜVEZÉSÉI. Ha Clevelandba...

UJ ÉNEKES KÖNYV. A magyar reformátusok részére...

ÉRTESETÉS. Tudomására hozom a nagyérdemű...

Időszerinti különlegességek árjegyzéke

PAPP GROCERY CO. 651 S. Main Street, Akron, Ohio.

IPAR ÉS KERESKEDELEM. MUNKA ALKALMAK.

Egy pár szó a P. & O. Mining Co. felől.

The Pittsburgh & Ohio Coal Company két bányája van...

Wellsburg a Brooks County székhelyén van és nyílt város...

Most van a legjobb idő erre, mikor a városi gyárak elengedik a munkásokat...

Evekkel ezelőtt a bányákat kézzel bányászták...

Ma a bányászat gépekkel, mint a gyári munka.

Az országban szükség van szénre és a bányászoknak a lehető legmagasabb fizetést adja...

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

ELADÓ HÁZAK. A Buckeye Road közelében...

ELADÓ TÁRGYAK. Elégnek hat szoba berendezés...

TANULJON ANGOLUL. Ha jól elismerés...

VEGYES. VIDEKIEK FÜVEZÉSÉI. Ha Clevelandba...

UJ ÉNEKES KÖNYV. A magyar reformátusok részére...

ÉRTESETÉS. Tudomására hozom a nagyérdemű...

Időszerinti különlegességek árjegyzéke

PAPP GROCERY CO. 651 S. Main Street, Akron, Ohio.

IPAR ÉS KERESKEDELEM. MUNKA ALKALMAK.

Egy pár szó a P. & O. Mining Co. felől.

The Pittsburgh & Ohio Coal Company két bányája van...

Wellsburg a Brooks County székhelyén van és nyílt város...

Most van a legjobb idő erre, mikor a városi gyárak elengedik a munkásokat...

Evekkel ezelőtt a bányákat kézzel bányászták...

Ma a bányászat gépekkel, mint a gyári munka.

Az országban szükség van szénre és a bányászoknak a lehető legmagasabb fizetést adja...

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

ELADÓ HÁZAK. A Buckeye Road közelében...

ELADÓ TÁRGYAK. Elégnek hat szoba berendezés...

TANULJON ANGOLUL. Ha jól elismerés...

VEGYES. VIDEKIEK FÜVEZÉSÉI. Ha Clevelandba...

UJ ÉNEKES KÖNYV. A magyar reformátusok részére...

ÉRTESETÉS. Tudomására hozom a nagyérdemű...

Időszerinti különlegességek árjegyzéke

PAPP GROCERY CO. 651 S. Main Street, Akron, Ohio.

IPAR ÉS KERESKEDELEM. MUNKA ALKALMAK.

Egy pár szó a P. & O. Mining Co. felől.

The Pittsburgh & Ohio Coal Company két bányája van...

Wellsburg a Brooks County székhelyén van és nyílt város...

Most van a legjobb idő erre, mikor a városi gyárak elengedik a munkásokat...

Evekkel ezelőtt a bányákat kézzel bányászták...

Ma a bányászat gépekkel, mint a gyári munka.

Az országban szükség van szénre és a bányászoknak a lehető legmagasabb fizetést adja...

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

Legjobb fizetés, jó bér, az állam legmodernebb bányái.

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLEKLETÉ

VASÁRNAP

MEGJELENIK
MINDEN
HÉTEN

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

KELET, NYUGAT ÉS A MUZSIKA.

Bolmnak, az orosz ballet híres táncosának "mütermében" naponkint a leg-egzotikusabb zenei nagyságok találkoznak. — Prokofieff, az orosz zenészek egyik legkiválóbbja. — Yamanda, a japán származású karmester. — És végül egy elolaszosodott amerikai, aki a budhista vallást követi.

LELEPLEZÉSEK A NEW YORK WORLD SZIVESSÉGÉBŐL.

A ZONGORÁNÁL állottak, írja Prosper Buranelli a New York World-ban. Előttük a fehér kottapapiros, fekete kottafejekkel teleszórtan. Ott álltak: muzikusok, nemcsak virtuózok, de tudói a zenének. Meglehetősen bizarr látványt nyújtottak.

Kedjük a magasabbal. Megdöbbenően magas volt. Körülbelül hat lábánál magasabb. És megdöbbenően sovány. Mint egy pózna a magányos éjszakában. Hadonászott a két sovány karjával. Az arca, a sápadt arca fehéren világított az enyhe lámpafényben. A modora: valami fiús, szemérmes modor. Kék szeme néha csodálkozva tekint a beszélőre. Valami tartózkodás van benne, ami ellenállhatatlanná teszi. Furcsa fiú. Huszonhét esztendő és olyan, mintha tizenhét lenne. Mint egy korárett, hirtelen felnőtt, nagy gyerek. Általában igen furcsa megjelenés.

Az első pillanatra látszik rajta az orosz. De azért bárki is csodálkozva hallaná, hogy ez a nagy gyerek a nemrégiben világhírré vergődött Serge Prokofieff, aki, a háború irigy és rosszindulatú beavatkozásának ellenére is, hatalmas tudású muzikáját valósággal ráerőszakolta a zene-értő világra.

A férfi, aki mellette állott, teljesen elmentéte volt neki. Azonnal látszik rajta a japán. Középmagas figura, nagyon kifejező szemei vannak és nagyon finom termete. Az egész megjelenése nagyon elő-

kelő. Olyan, amelyet japánoknál, az intellektuelekknél gyakorta lát az ember. Beszél. Nyugodtan, megállás és habozás nélkül. Társaságbeli ember, ezt a simasága mutatja. Ezek a japánok oiyadok néha, hogy az ember azt hiszi, valamennyien társaságbeli embernek születtek. Az angol nyelvet korrektül beszéli. Annyira korrektül, hogy a született angol, vagy amerikai határozottan zavarban van, ha ezeket a korrekt és súlyos poénú szavakat és mondatokat hallja.

Ez a kifogástalan modoru fiatal ur Koscak Yamada, a tokioi szimfónikus zenekar karmestere. Erdeme az, hogy nemcsak elvitte a zenei kulturát a távoli Keletre, de a Kelet nagyszerű kulturáját sikerült neki a legmesszebb Nyugaton is érvényesítenie.

Adolf Bolmnak, a nagyszerű orosz ballet híres, sőt világhírű első táncosának a "mütermében" voltunk, ebéd után. Művészetről diskuráltunk és szellemi életéről. Tipikus orosz hangulat lebegett körülöttünk. Tea, dus és buja színek, amiket az oroszok annyira szeretnek, és a nagy szópókájú, kevés dohányú orosz cigaretták. S az annyira jellemző súlyos mondatok, a miket néhol, a beszéd folyamán szívből jövő kacagás zavar meg. Politikáról is volt szó a fő téma, a muzsika mellett. A háborúról, Franciaország művészi helyzetéről, az orosz vörösek tombolásáról, a japáni rizs zavargásokról és mindenről, ami a nap folyamán pillanatnyilag az ember szeme és füle elé vetődik.

Azután, nagy kérésre, Prokofieff odaül a zongorához és távoli, sajátos melódiákat játszik, szinte elveszte önmagában. A hallgatót ez a csodálatos játék magával ragadja, viszi, szárnyaltatja ismeretlen távolságokba és magasságokba. Ennek az embernek a muzsikája annyira közvetlen, hogy a hallgatónak szinte minden idegszála vele énekel. Ez az ember a géniusz maga!

Azután a japán mester játszott, a saját szerzeményét játszotta, meglepő erővel. Nem szégyelli a japán voltát. Az egzotikum a főereje a kompozícióinak.

És a harmadik szereplő. A legfurcsább megjelenés, akit ember valaha látott. Torzonborz. Mást nem lehet róla mondani. Amerikában született, azután elment Olaszországba és ott olasz ett belőle. Azután visszajött Amerikába és itt megint átvedlett amerikaivá. Muzsikus. És amellet már minden vallást megpróbált. Utoljára a Buddha vallása mellett tartott ki. Kérdezi a japán művészt, hogy milyen a vallása. Csodálkozik, hogy az keresztény. És csodálkozik annak egyszerű modorán. Mikor ezeket az egzotikus embereket látja az ő egzotikus modorukkal és mégis annyira sima, nagyon csodálkozik. Ő azt hitte, minden művészek a fején kell járnia. Most látja csak, hogy igaz, amit az újságok írnak: a világ teljesen felfordult.

Oh, csodálatos, nagyszerű este volt ez. Ezek a nagyszerű muzsikusok a lelket magát szólaltatták meg ezen a szellemidéző éjszakán. A távoli Kelet idegen és bűvös hangon énekel a távoli Nyugatnak. Csodálatos este volt. És csodálkoztunk, mikor az este végén New Yorkban, a West oldalon, az ötvenhetedik utcában találtuk magunkat.

Ki tudja, milyen csodálatos és nagy értékek fognak a háború után az Egyesült Államokban letelepedni? Akik eddig Európában éltek és most elviharzanak onnan, százszor felé a nagy világba?

ORVOSI...
szólgettun...
doktor elmondta...
— Vasárnap...
hentem. Fgész...
dolgoztam magam...
tegem volt. Ekk...
tam, örültem a...
vettem a kis fia...
széken lovagolt...
Az előszobába...
metlen, heves...
szott. Azután...
kongó, mérges...
hang:

— Hol a dok...
A szobalány...
beszélte valamit...
ugató hang d...
ban a másodpe...
tépeldőtt a sz...
szankodva ugro...
ban egy lázas...
lott, egy bozon...
forgó szemmel...
— Mit akar?...
ridegen.

— A doktor...
— En vagyok...
Egy kissé...
desebben mon...
— Doktor ur...
feleségemhez...
val ezelőtt...
vérzik... a b...
dött... tessék...
Az utolsó...
tan, nyögve...
tam.

— Nem jó...
tam neki. — E...
de ez nem az...
En belgyógy...
listát kell vinn...
— Csak tess...
reszkette. — M...
a doktor ur...
sievé, mert...
zik...

— Nézze...
neki nyugodtan...
— az asszony...
hogy ne én...
olyan orvos...
ban érti. Spee...
— Tessék jö...
— En nem...
Kihuzta mag...
rult, a szája...
emelte az ökl...
magot káromk...
— De az...
fivöltötte —...
Már négy dok...
szegény ember...
nál... Az az...
jön meg... De...
az ur!

Próbáltam...
— Most rug...
kiáltottam rá...
Hivjon speci...
takarodjék in...
Ujra károm...
tán előre haj...
zett farkassz...
be nyult és re...

IRTA: BIRÓ LAJOS

ORVOSI lelkiismeretről beszélgettünk és a kedves, jó doktor elmondta ezt a történetet:

— Vasárnap délután volt. Pihentem. Egész héten fáradtan dolgoztam magamat, sok nagybetegem volt. Ekkor nyújtózkodtam, örültem a pihenésnek, nevettem a kis fiamon, aki egy széken lovagolt.

Az előszobából hosszú, türelmetlen, heves esengetés hallatszott. Azután ajtócsapás és egy kongó, mérges, kiméletlen férfihang:

— Hol a doktor?

A szobalány a rendelő óráról beszélt valamit, erre egy rekedt, ugató hang dördült meg és abban a másodpercben már fel is tépeldődött a szobám ajtaja. Boszankodva ugrottam fel. Az ajtóban egy lázas, lihegő ember állott, egy bozontos óriás, vérben forgó szemmel és habos szájjal.

— Mit akar? — kérdeztem tőle ridegen.

— A doktor urat keresem.

— En vagyok.

Egy kissé megszelidült. Csendesebben mondta:

— Doktor ur, kérem, tessék a feleségemhez jönni. Másfél órával ezelőtt szült... azóta egyre vérzik... a bába doktorért küldött... tessék gyorsan jönni...

Az utolsó szavakat már elfutlan, nyögve mondta. Megasajnáltam.

— Nem jó helyre jött — mondtam neki. — En szívesen mennék, de ez nem az én mesterségem. En belgyógyász vagyok. Speciálistát kell vinnie.

— Csak tessék jönni — felelte reszkette. — Majd tudja azt már a doktor ur. Csak tessék jönni sieve, mert elvérzik... Elvérzik...

— Nézze, kérem, — mondtam neki nyugodtan és jóindulattal — az asszony érdekében van, hogy ne én menjek hozzá, hanem olyan orvos menjen, aki ezt jobban érti. Speciálista.

— Tessék jönni.

— En nem mehetek.

Kihuzta magát, a szemé elborult, a szája ujra habos lett, felémelte az öklét és egy rettentő magyot káromkodott.

— De az istenit az urnak, — fivöltötte — nem addig van az. Már négy doktor küldött el... A szegény ember rosszabb a kutyánál... Az az asszony ott döngöljön meg... De bizony vélem jön az ur!

Próbáltam energikus lenni:

— Most rögtön takarodjék — kiáltottam rá. — Nem megyek. Hivjon speciálistát. És azonnal takarodjék innen.

Ujra káromkodott egyet, azután előre hajolt, ádáz dühvel nézett farkasszemet velem, a zsebébe nyúlt és revolvert vett elő.

— Ha nem jön az ur, — mondta elfulva a dühtől — úgy lövöm le itt, mint a kutyát. Olyan igaz, mint ahogy élek.

Körülnéztem. A kis fiam lecsúszott a székről, amelyen lovagolt és elkábultva nézett fel rám. A szomszéd szoba ajtajában megjelent a feleségem sápadt arca. Mit csináljak? A revolver csöve egy arasznyira volt a homlokomtól.

— Hát menjünk — mondtam halkán.

Az ember leeresztette a revolvert, de nem tette el.

— Még egyszer figyelmeztetem rá, — szoltam oda neki — hogy én nem vagyok specialista. Etháritok magamról minden felelősséget.

— Csak jöjjön az ur.

A kalapom a kezemben volt, intettem a feleségemnek, "szervusz" mondtam a kis fiannak és mentem. Mögöttem jött az ember a revolverrel a kezében.

Kocsiba ültünk. Az ember szótlanul gubbasztott mellettem, durcásan bámult a levegőbe és szorongatta a revolverét. En tele voltam bosszúsággal. Minek jöttem el?... De mit csinálhattam! Botrány legyen! Vagy épen leljön ez a vadállat!

Megérkeztünk. Kétszobás, tiszta lakás; az ember valami gyárban felügyelő lehet. A bába hangos örömmel fogad.

— Hála istennek, doktor ur, csak hogy már tetszik jönni... Hála istennek...

Az ágyban egy krétafehér, bágyadt fiatal asszony fekszik. A bába vigasztalja.

— Ne féljen, lelkem... Most már nyugodt lehet, lelkem... Hálát adhat már az istennek... Itt van már a doktor ur...

Megvizsgálom az asszonyt. Ömlik belőle a vér. Rögtön tisztában

vagyok vele, mi a baja. Nem nagy bűj; jelentéktelen beavatkozásra van szükség, de ehhez a beavatkozáshoz biztos és gyakorlott kéz kell; annak a kéznek nem szabad hibáznia, nem szabad reszketnie — és én nem csináltam efféle tizenöt éve; nem csináltam orvosnövendék korom óta és akkor is csak egy kitömött bábón csináltam. Most az eleven és érzékeny, a rémögő és vérző élet lesz az ujjaim között...

Éreztem, hogyan sápadok el. Bágyadtan néztem még egyszer körül: hátha meg lehetne szabadulni. Az ember ott állott az ajtófélfája mellett és kezében tartotta a revolvert, és az asszony elvérzik, ha segítség nem jön.

— Vizet — mondtam hangosan.

Hozták a meleg vizet. Megmostam a kezemet, megmostam kétszer, háromszor; halasztottam a dolgot. Az ember azonban ott állott az ajtó mellett a revolverrel a kezében, az asszony arca még fehérebb lett; és a bába vigasztalta:

— Ne busuljon már, lelkem... Olyan már, mintha semmi baja nem volna... Itt a doktor ur...

Összeszedtem minden erőmet, összeszorítottam a fogamat és odaléptem az asszony mellé. Még egyszer megdideredtem attól a gondolattól, hogy ez az asszony a kezem között halhat meg, azután rettenetes erőfeszítéssel összeszedtem magamat és nyugodtan, félig öntudatlanul, de reszketés nélkül, lélektelenül, mint egy gép dolgozni kezdtem.

Sohasem csináltam azt, amit most csinálnom kellett. De abban a másodpercben, amelyben hozzáfogtam, egyszerre eszembe jutott a könyv, amelyből ezt az operációt tizenöt évvel ezelőtt tanul-

tam. Minden szóra emlékeztem, láttam a lapot, amelyen le volt írva, láttam a rajzot, amely a tulósó lapon volt. Mintha vizsgán lettem volna, magamban mondtam a szöveget. A szívem riadtan vert, az ajkaim szótlanul morzsolta a könyvnek a szavait: előbb ezt teszem... azután így hatolok előre... azután ilyen mozdulatokat...

Megvolt. Nem történt baj. A vérzés rögtön elállott, a bába ujjongott és hálálkodni kezdett, a fehér asszony megkönnyebbülten pillantott fel és az arca másodpercek alatt szinesedni kezdett; én ott álltam az ágy mellett és még egy utolsó ijedelemről reszketni kezdett a térdem.

— Csak köszönje meg, lelkem, a doktor urnak — biztatta a bába az asszonyt. — Neki köszönheti az életét.

Elfordultam. Megmostam a kezemet. Nyugodtan, halkán adtam néhány utasítást.

— Most már nem lesz semmi baj — mondtam biztos hangon.

Gögs voltam egy kicsit. Szándékosan nagyképi. Menni készültem. Ekkor elém állott az ember. A revolver nem volt már a kezében.

— Mivel tartozom doktor ur? — kérdezte csendesen.

Végignéztem rajta és mértéktelen düh támadt fel bennem.

— Ötven koronával — mondtam ridegen.

Az ember összecuklott. Szánalmas, ferde nyomorék lett belőle. Hogyan nézhettem én ezt az embert óriásnak? Vacogott a foga:

— Doktor ur, — mondta dadogva — honnan vegyek én ötven koronát? Honnan vegyek a jó Isten szerelmére?

— Ahhoz nekem semmi közöm — feleltem kegyetlenül. — Azt akarta, hogy jöjjenek. Most fizessen.

— De ötven koronát!

— Ötven koronát! A revolverrel tudott hadonászni...

Az ember előkereste az ötven koronát. Nyögött a keresés közben. Azután lefizette a kezembe. Reszkettek az ujjai és verejtékezett a homloka. Soha siralmasabb nyomorékot.

De egy pillanatra nem jutott eszembe, hogy elengedtem neki a pénzt. Meg tudtam volna fojtani. Kinozni tudtam volna. Rugdosni tudtam volna. Fizetés közben néha ránézett; egy konera váró, éhes kutyának az alázatos pillantásával, hogy nem adok-e vissza a pénzből valamit. De én örültem ennek a vergődésnek; legalább így kellett bosszút állnom rajta, amiért majdnem arra kényszerített, hogy embert öljek.

Kilencvenötéves bor.

Manuel, a fiatal portugál királynak Londonban alkalmja volt kilencvenöt éves portói bort innia. Egy portugál borkereskedő, aki Londonban telepedett le, néhány üveg ilyen bort ajánlott fel a lordmajornak, aki megkínálta vele Manuel királyt. A borkereskedő egyik öse szüretelte ezt a bort a waterlooi ütközet eszten-

dejében, tehát 1815-ben s a nagy esemény emlékére néhány üveg-gel elraktározott belőle. Eredetileg piros bor volt ez a bor, de ma már csaknem tiszta fehér, csak éppen a zamatját őrizte meg változatlanul. Talán árát sem lehetne szabni annak a néhány üveg bornak, a melylyel a portugál kereskedő a lordmajornak kedveskedett.

Két sir között.

Írta Bárony István.

A BARNÁ Balázsék, Zsibói Gergelyék, haragsztok-e még egymásra? El-e még szivetekben a gyűlölködés, mely feltámadt kicsinyes okokból, hogy elüldözze közületek a békét és a baráti szeretet boldogságát!

Büszkék és gögösek voltatok, a kik elfeledtétek, hogy ha tetszeni fog a magasságbeli hatalomnak, megaláz és porig sujt benneteket, a hol nem tudtok egyebet tenni, mint sirni és jajgatni, a hogy az elkárhozottak.

No hát most sirjatok és jajgatatok, mert meg vagytok alázva! A halál angyala rémítő haraggal látogatott el hozzátok és megkondította fölöttetek az itélet harangját. Nem jött titokban, hogy észrevétlenül lopja be mérgét legdrágább kincsetekbe, hanem bevonult házatokba diadalmas tombolással: hirdetőn nyíltan, kegyetlenül, hogy gyilkolni jött.

Este még egészségesnek látszott a két gyermek. Az a kis bágyadt-ság, a mi gyöngéd tagjaikat el-lankasztotta, talán nem is volt más, mint a kimerülés a játszadozásban. Hanem reggelre megjött a láz, az arc égő pirossága, a szem aggasztó csillogása; rekedt köhögés szállt ki az elszorult mellcsékből, megnehezült a bedagadt torkon át a lehelet s az orvos, a kit sietve hívtatok a kis beteghez, egy hideg árnyékot át rejtett a szobába: a kicsi lányka volt az, a mely elzarta a kicsi lelkék elől a menekülés útját.

A mi aztán következett, az a rettegés volt, a mit megkínzott lelketek gyötrelme eléggé elárult.

A difteritisz nem irgalmaz azoknak a kis angyaloknak, a kik üdvösséget és megnyugvást terjesztve, szállnak le az égből az apák és a mamák ölébe. Az orvosi tudomány tehetetlen, az anyai szeretet gyámoltalan az enyészet ez ádáz fegyverével szemben. Ti láttátok, éreztétek a nagy veszedelmet, a mely egyszerre látogatott meg benneteket és átszenvedtetek a reménytelenség kétségbeesését. — Gondoltok-e akkor arra, hogy milyen hitvány semmiségek vagytok egymás iránt érzett haragotokban, gyűlölködésükben? Jutott-e ezetekbe, hogy míg egymás lenézésében versengtek, addig ugyanegy átok tesz benneteket egyenlőkké a fájdalomban, a meghunyászkodásban!...

Barna Balázsék egyetlen leánya, Zsibói Gergelyék egyetlen kis fia haldoklik.

A mamák jajgatva tépik a hajukat a szenvedések nyoszolyája mellett; az apák, a kemény küzdelmekhez szokott férfiak megtérnek a szivükben ahhoz, a kit a gyarló ember mindig megismer, ha nagy bajban van — és imádkozik.

Mit ér ilyenkor az imádság, a kétségbeesés? Mikor a csontember vigyorgása fagyossá teszi a verőfényt, mikor a levegő minden mozdulása olyan hangot támaszt, mintha tulvilágról jövő sóhajok szállnának szanaszét.

Oh, de irtózatos. Az a csuklás, az a szívet faosaró hörgés!... Milyen különös láng ég a lassan halványodó szemben; megbolondít az a könyörgő tekintet, a mely tétovázva röpköd szét belőlük, míg megakad az édes mama-arcán és aggódva, könyörögve, haláltusában sikoltja: "Mamúška, segíts!"

A szegény szenvedő ajak nem nyílik szóra többé; csak a kicsi

száj széle mozog meg remegve; csupa esdeklés, csupa irgalom után való zokogás, a mit a mama kiérez belőle.

A mulandóság örökké járó órájában egyre tűnnek a percek, minf a lehulló porszemek. A kór nem ismer irgalmat, nem ad halasztást. Mikor elkövetkezik az idők teljessége, egyszerre megmutatja egész erejét és lesújt büntető ostorával, hogy még a lelken is véres nyom marad utána.

Az anyaság a legnagyobb öröm, a mit Isten az asszonyoknak adhat, de az anyaság üdve magában hordja a vezeklést is Éva botlásáért. Mert nincs ahhoz fogható gyötrelme, a milyen az édesanya kínja, melyet haldokló gyermeke látásán érez. Vegyéték el az anyától mindent, a mi boldoggá tette az életben; tegyéték szegénynyé, a ki megismerkedik a nyomorral, de hagyjátok meg neki gyermekét, a ki keblén csüng s az elhagyatottságában csak nehezebbé teheti sorsát; és azért az anya meg fog nyugodni a végzetben és vigasztalást lel abban a szerelmes mosolyban, a melylyel a tehetetlen apróság köszönti, bátorítja. elvesztheti a nő a férjét, ha szerette, oltárt emel szívében a drága halottnak; de az anya, a kinek meghal a gyermeke, nyomorultabbnak érzi magát a féregnél, a mely a földet szagolja és nem érzi a fájdalom az, a mi urrá lesz fölötté, hanem a kétségbeesés is.

A Zsibói Gergelyék fia halt meg először. — A cseléd vitte meg a hirt a haragos szomszédhoz, nem a gazdája küldte, csak úgy magától jutott eszébe, hogy átkiáltson a kerítésen.

Barna Balázs csaknem lerokkadt, mikor meghallotta. Nem a szánakozás, hanem a rémület szállotta meg szívét.

Mindenható, most már talán az

ő gyermekén a sor! — Berohant a halállal vívódóhoz, a felesége meg se látta könnyein át, hogy milyen dultak a vonásai. Csak mikor az ember hörgő zokogással térdre vetette magát mellette, akkor riadt fel és ránézett a székeháju apró leányra, a ki már nem szólt, csak a kezecskéit emelgette, mintha buesut intett volna, mintha össze akarta volna tenni, hogy elmondja még egyszer az esti imádságot:

"Órangyalom, fent az égben,
Vigyázz reám, kérlek szépen,
Édes álmod hozz szememre,
Hogy vígan keljek reggelre."

Barna Balázs csak zokogott és görnyedezett a földön, mint egy elítélt, a kinek a számára nincs többé kegyelem.

Egyszer aztán megszűnt zokogni és a fejéhez kapott, hogy szétmarangolja a homlokát, mert úgy érezte, hogy levegőre van agyvelejének szüksége, vagy egy nyílásra, a melyen át elüldözze róla a liderecet. Egy borzasztó szóval született meg benne a kísértet, ezt a szót a felesége sikoltotta:

"Meghalt!"

Ugyanegy napon, ugyanegy órában temették a két kis halottat.

A harangok mind a kettőért egyszerre zugtak, a gyászboronuit édesanyákat ugyanaz a gyötrelmes fájdalom vitte közel az örüléshez.

Virágosó hullott a két koporsóra; mindeniken ott volt a gyöngyvirágból, meg a nefelejtsből font koszoru, széles kék szalaggal, aranyos felirással: "A legkedvesebbnék!"

Eljött a pap és beszentelte; a kik ott voltak, együtt mondták vele a Miatyánkot, a hogy minden temetésnél szokás. A buesuz-

tató alatt a gyöngébb szívek sirtak s a derék pap mindent elkövetett, hogy a bánkódó szülőket vigasztaló szavaival jól megkinozza. Mintha nem lett volna amugy is elég keserű a csapás, mintha szükség lenne a szenvedések kelyhét a gyász ékesszóló festésével, a veszteség nagyságának magyarázásával a kínzás fokáig feszíteni!

Aztán jött a temetési egylet embere és rátette a kis viaszbábalottakra a koporsó födelét.

A míg a koporsó nyitva van, addig a halott még a világé, azoké, a kik szeretik. A szem megpihenhet a kihűlt vonásokon s szende alvásnak nézheti azt a rettentő nyugalmat, a melyben nincs többé másban változása, mint az enyészet kifejlődésében. A míg láthatjuk a drága kinséket, a kinek nincs számunkra többé mosolya, hangja: addig fel sem tudjuk egészen fogni ama pillanatot kegyetlenségét, a melytől fogva csak halvány, bizonytalan, lassanként megfogyatkozó emlékeztünkkel idézhetjük vissza az elvesztett kedvest magunk elé. De mikor a koporsó födele lezárul s örökre eltakarja előlünk azt, a kitől megválnunk annyira kinos, akkor megszűnik a vigasztalás minden csalóka hatása.

A szögre koppanó kalapács minden ütése agyvelőnkig hatol s szívünket zuzza szét; ez már az eiválás hangja, a melyre megremeg a legnagyobb közöny is.

Barna Balázsék, Zsibói Gergelyék ugyanegy pillanatban borultak zokogva a maguk kis koporsójára.

Megindult a kettős temetés; az utcán egymás után vonult ki esendesen. A haragos szomszédok, a megalázott ellenségek nem is látták egymást. Ki törődne ily pillanatban azzal, hogy mi történik a világon azonkívül, a mi az ő lelkét úgy összefacsarja?

Verőfényes tavaszi nap megragyogtatta a fényes koporsókat; szellő lengette rajtuk a koszorút, virágot. Mosolygott az ég, mintha örült volna annak a két új angyalkának, a kinek földi részét úgy siratja itt lent egy pár önző ember.

Irva vagyon: "Adjátok meg az Istennek, a mi az Istené!" — már pedig az angyalok az Istenéi s így nem is illik busulni azon, ha jogát gyakorolva, magához hívja őket. De mi lenne akkor, az emberekből, ha minden angyal elszállna közülök az égbe s nem maradna más példaadójuk, mint az ördög?!...

A temető szürk ösvényén egy-egy sirásó a hóna alá vette a kis koporsókat s vitte előre. Utánuk mentek a gyászolók, egyenként, hosszú sorban. Mikor az egymás mellé ázott sirok közelébe jutottak, leeresztették a két egyforma koporsót.

Az egyik sirásó fogta a két kis keresztet s bamba közönytől leiszurta mind a kettőt a földbe, az egyiket jobbra, a másikat balra, — a hogy érte. Aztán elmondta még egy Miatyánkot s egyszerre megdobbant a koporsók födelén az első hant, a mely után következett gyorsan a többi.

Barna Balázsék, Zsibói Gergelyék mérhetetlen nagy fájdalomukban lerogytak a felhantolt sirhalom előtt, ki-ki oda, a hová az ő gyermekének a keresztfája volt szurva a porhanyó földbe s

(Folyt. a 12. oldalon.)

Egy vándor éneke.

CSAK átutazom halkán a világon.
Itt-ott valaki mégis észrevesz,
Utánam néznek részvétellel, merengőn
És elborulva wérezik: ki ez?

Mit idehoztam: másnak tán öröm lesz
S bár elvihetnék minden bánatot,
Mért kellett jönnöm: eddig sohas tudtam,
Hogy hova érek: kérdés és titok.

Csodálatos, bus, holdas utazásom,
Víznek fuvalmak, tűnő fellegek.
Ha muzsikálók: néha van ki hallja
S virágot, könnyet kalapomba vet.

Értelme incsen hosszan meg-megállnom,
Hisz úgy érzem, nem ide tartozom,
De mielőtt eltűnnék észrevétlen
Egy vágy a földre mégis visszavon.

Szeretnék boldognak tudni téged,
Ki mindörökre szent maradsz nekem,
Ki öntudatlan kedves szánalommal
Megimogattad fáradt életem.

Szeretném látni, amint elboritnak
Kincsek, csodák és tüzes énekek
És álmaidat az igaz valóság
Bökezű göggel koronázza meg.

S ha érted ébred minden gyönyörűség:
En akkor künn az éjbe valahol
Egy elhangzott, borús kis dal leszek csak,
Amit már többé senki sem dalol...

ENDRÓDI BÉLA.

EGY ókori halál legszebb és a zolását. Valam ten ásták ki a ből. Most az a ban örzik. A épület ez. de rejteget, amely hetnének Pompe kulánom ásatás. ugy gondolom. Abban az időben itt a Dunapart tották ki a Valentianusz katonatisztet fénykora. Az gédlegió, Róm gája, elég urat küldjön számára.

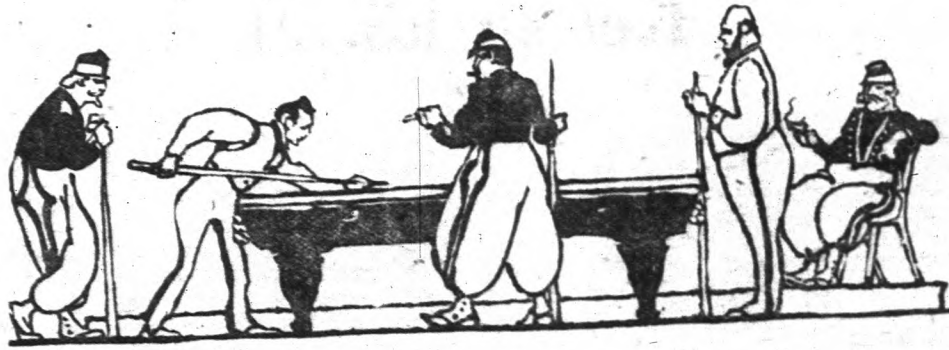
Ez az hatvan ezer fái között rum nagysá ról. Bonsz atyafiság. római katon éltek itt. — csak egy örízte meg a üket, szok idő. Város dulták a bar mir hun kat

Csak a sír A városokb mető szület is marad fé edény. ház- tó és napfó retlen város amely már k temette ma

De a sír a hagyomány melyek min latin gyarm jben kerül Észak-Afrika rosaiban. M táncoló net — szögletes a hullámos szu és ünne U betű állami ami a száll az ember etiesen hat

Ez az esit ábrázó pár ül: fér férj hajtja kalpag van kezret a f egészen ol

Az assz átvető kop pen fésült vállára. Mintha szomoruan mi ismeret A ruha tek a be- Valéria-gy hajdíz is. annyira ér

A HALÁL SZEKERE.

Írta: SZEKULA JENŐ.

Egy ókori sarkövön láttam a halál legeggyűbb, de a legszebb és a legmeghatóbb ábrázolását. Valahol egy dunai szigeten ásták ki a paraszta földéből. Most az akvinkumi múzeumban őrzik. Alacsony és szegényes épület ez, de oly ritkaságokat is rejteget, amelyek méltón megférhetnének Pompeji és a régi Herkulánium ásatai mellett. A sarkő, úgy gondolom, ezerhétszáz éves. Abban az időben faragták, mikor itt a Dunaparton eszárára kiállították ki a föllázadt légiók II. Valentianuszt, ezt a szürke ókori katonatisztet. Ez volt Akvinkum fénykora. Az itt állomásozó segédlegió, Rómának eddig hű szolgálója, elég erős volt már, hogy urat küldjön ki az egész világ számára.

Ez az araviszk-római város hatvanezer lelket számlált már a falai között. A kiásvott amfiteátrum nagysága tanúságot tesz erről. Belsőültek, valami kelta atyafiság, — araviszok, — meg római katonák és hivatalnokok éltek itt. — Civitas Eraviscorum. — csak egy kiásvott márványtábla őrizte meg az őslakók nevét. Nyelvüket, szokásaikat eltemette az idő. Városukat többször is földdülták a barbárok. Utoljára balair hum katonák pusztították el. Csak a sarkő maradt meg. A városokból leghamarabb a temető születik meg, és a legtovább is marad fenn a temető. Néhány edény, háziszerszám, fésű, karkötő és napfényre kerül egy ismeretlen város, elfelejtett néptörzs, amely már kétezer éve a föld alá temette magát.

De a sarkő meglepett. Nem az a hagyományos ókori emlék, amelyek mind oly egyformák, a latin gyarmatokban, akár Pompejében kerülnek napvilágra, vagy Észak-Afrika homokborította városaiban. Merőv tartású istemök, táncoló nereidák a holdfényben, — szögletes és esetlen mozdulatok a hullámos peplon alatt, — hosszú és ünnepies föliratok, a nagy U betű állandóan V-nek faragva, ami a szállongó darvakat juttatja az ember eszébe, s annyira kísértetiesen hat.

Ez az emlék egy parasztköcsit ábrázol, amelyen egy házaspár ül; férfi meg az asszony. A férfi hajtja a lovaeska. Kupalaku kalpag van az emberen, — emlékeztet a frigiai sapkára, — de egészben olyan, mint a bagósüveg. Az asszony könnyű, kapesos, átvető köpönyeget visel és szépen fésült haját lehajtja az ura vállára.

Mintha álomban utaznának így, szomorúan és öntudatlanul, valami ismeretlen állomás felé.

A ruha érdekes. Így öltözködtek a benszüllöttek a dunamenti Valéria-gyarmatban. A gyönyörű hajdísz is, ami az asszony arcát annyira érdekessé teszi, már szín-

tén kétezer éves. Bizonyára itt a Dunaparton fészülködtek így először az asszonyok, de én Párisban is láttam a télen, egy híres szépség sütötte ilyen esigákba a fűteit, de seuki, még maga a világhírű nő sem sejtette, hogy ezt a hajkoszorút nem ő találta ki. Így fészülködtek a paraszta asszonyok is Akvinkumban, ezelőtt kétezer évvel. Szeverusz Luciusz római császár idejében.

De ez a parasztfogat olyan különös és annyira megható. Magas kocsisülés, rövid löcs, — csak elől lehet ülni a bakon. — hátul a veteménynek meg a sásnak van helye. Mint egy pékkocsi olyanforma, — de ilyet láttam egyszer, emlékezem, Zalában is. A lovaeska nyakára járom van akasztva, azon talán esengő is kolompolt, Sovány, ösztövére kis paripa; a kocsisa rángatja, nógatja a gyeplőt. Mintha mondaná:

— Gyü te lovaeska, gyü te! Szaporán. Megyünk a másvilágra. Nagy utunk van... Gyü te! — Elvénünk Hekate nénénkhez látogatába. Meg sem állunk, csak az Orkusz-révnél.

Elmerengve állottam meg. — Így poroszkálunk mindnyájan, — suttogtam — az élet kísérteties országútján. És nem tudjuk merre van a végállomás. Hol fogunk kikötni. Csak egy férfi meg egy asszony. A ló nyakában esengő. A kocsis orrán lámpa. Gyü te lovaeska... szaporán! Az asszony mögödében hajtja le a fejét. Összerázkódtam. A halál nemtőjét láttam elsuhanni.

Pedig oly egygyű munka. Mint valami németalföldi esendélet. Csak még durvább és kezdetlegesebb. Nem emlékeztem az ókori képzőművészetre. Valami egészen más. Sokkal közvetlenebb és melegebb.

Ezt egy araviszk rabszolga faragta! Valami ismeretlenül maradt lángelme. Egy Meunice-tanítvány, aki kerek kétezer évvel előzte meg a mesterét. Talán zsák-hordó volt, vagy malommunkás, — mint Plautusz. — de vakító egyéniség, amely ki tudta magát

szakítani az antik művészet lenyűgöző büvköréből, s tudott alkotni újat, egészen mást, realiztikusat, eredetit, amit még soha nem látott. — egy sarkövet, egy domborműt, döcögő kocsit, szegényes népet, csifingelő esengőt, suhógó ostort, — olyat egészen, mintha élne, vagy egy kőbe vetített fénykép volna.

A papföldi ásatai sok szobortörmelék került napvilágra. Antik minta valamennyi. Egy Hera-fej a bikaölő Mitra és a busongó Attisz. Egyik sem eredeti. Ugyanígyen szobrok mostak ki a Vezuv lábujából, ilyeneket találta Bulla Regia körül elterülő homokszivárgásban. A halászháló az afrikai partokon kiemel néha egy isetenfejet, amely miben sem különbözik azoktól, miket Róma múzeumaiban őriznek, vagy az ősi kaledon földből vet föl a kapa.

Barbár világrészekben, hol római katonák állomást ütnek, hirtelen teremt esodákat a művészi fényűzés lázas szeretete. Életet kapnak a holt márványtömbök. Oszlopok nőnek ki a földből, mint a pálma karesu sudara, — ragyogó istenek születnek a partokon, — a dél melege Akhája képeit vetíti a levegőbe a hóborította és vad határvárosokban.

Még az utcák kövezete is olyan mindenütt, mint Rómában. Széles, egyenletes és ünnepies kölapok, a milyen Velence piacain borítja a földet. A régi olasz városok így vannak kövezve még ma is. Akvinkumban is kiástak egy ilyen latin utrészt. Csak huszonkilenc széles kölap, de hogy végigmentem rajtuk, a kétezer éves kövezetből a dél melegét éreztem kiszáradni.

Gyönyörű egyöntetűség a stílusban. Egy világbirodalom, amely az egész földet a saját képére teremti, mint a föld isteni királya, rányomva teljesen a meghitott tartományokra a maga egyéniségének bélyegét. Átszöven művészetének kinevel. A fűdök, a kéjtányak egyformák voltak az Appián, a Karakallatermákban, a vad britt ég alatt, és Akvinkum-

ban, ahol őt szűz forrás ontotta a föld friss és életadó kinevel. Az istenek is egyazon arenak a másai, akár datolyák alatt imádták őket, vagy hóborította fenyesek között állott a templomuk. A szellemi rabság, melyben Róma tartotta az ókori világot, sokkal erősebb volt annál, amit, csak a légiók nyers ereje tartott össze.

De az akvinkumi dombormű, a hogy kiásták valami dunai szigeten, mégis egészen más. Eredeti, földből kötött és hazai vonatkozások vannak benne, — ha ugyan lehet erről beszélni az araviszkoknál. — akikről alig tudunk mást, mint hogy Rómának hű szövetségesei voltak. Hogy fejlett iparuk volt, azt elárulják a sírokban talált edények és ötvösmunkák. De sokkal több nem maradt, még csak egy faragott kép sem, amely művészi lelket árulna el.

De mégis. Ez a kocsis-ló, ahogy vágat egyenesen a másvilág felé, csak itt született a Dunaparton és csak Pannóniában. Ez az a régebeli tartomány, amely már Ptolemaosz szerint is, kocsisjáról, lováról nevezetes. Hogy a szekeret a dunántuli Koes közegéről nevezte el egész Európa, nem véletlen, — ezen a földön már az ókorban fejlett kocsisipar volt.

Rómában, a Via Appián, amelyen le a tengerparti nyaralókig, kora tavaszal nagy kocsisokozó volt, — az életnek és a halálnak eme nagyszerű országútján, amelyen híres színésznők épp úgy megfordultak virággal borított szekerekön, mint a nagyevű hadvezérek, minden pompásabb fogat pannóniai gyártmány volt. Különb a rozoga latin taligáknaál és a görög boyánál is. Divatba jött a pannóniai szekér.

De ez a kőbe faragott jármű csak amolyan paraszt alkalmazosság! Oly pontosan látszik minden szögletes rajta, hogy bátran le lehetne másolni. Könnyű homokfutó, magas kerekkel, amelyek ugyancsak gyorsan gördülhettek az uton. Változnak az idők, ma már repülő is megtanultunk, de azt hiszem, jobb szekereket ma sem gyártanak, mint amelyen araviszk előjáróink vágaták föl a regebeli Valeria tartomány porát. Ez az ember is a szekéren. Akár a dunántuli paraszt. Nagy, esetlen subát visel, mint a juhász-bunda. Csak a makrapipa hiányzik az agyaráról, meg az árvalányhaj a kalpagja melől, amely csak félig báránybőrűveg, máskülönbben meg frigiai sapka.

Föld alá költözött népek után sokszor nem marad más emlék, mint egy fegyver, valami arcviaszlenyomata, kiégett fülbevaló. Mint ahogy nagy büntényeknél is sokszor csak egy árva hajszál, elmosódott ujjlenyomat az egyetlen nyom. Az avatott lélek előtt mégis egy egész világot tár föl.

(Folyt. a 6. oldalon.)

Hogyan küldjük a karácsonyi ajándékot.

A karácsonyi ajándékok bevásárlásával még nem szünt meg a bevásárló kötelezettsége. Az ajándék csak akkor éri el célját, ha a vevő arra is néz, hogy az úgy legyen becsomagolva, hogy rendeltetési helyét jó állapotban érje el. Ez a nagyobb távolságra küldött csomagoknál még fontosabb, mert az ilyenkor minden óvintézkedést meg kell tenni, hogy az ajándék ne sérüljön meg és így ne veszítsen értékéből, vagy ne váljon hasznavehetlenné.

Semmi sem török könnyebben, mint üvegáruk és porcellánból készült dolgok, de még ezeket is lehet jó hosszú utra küldeni, a nélkül, hogy a legkisebb bajuk történe. Ezeket legjobban egy fadóban küldhetjük és itt arra kell néznünk, hogy a doboz valamivel nagyobb legyen, mint a küldött áru. A törékeny árukat először is néhányszor selyempapírosba göngyöljük; a doboz aljára tesszük puha excelsior nevű csomagolásra használt forgácsféléket és a dolgok köré is ugyanazt, hogy azok ne mozoghassanak. Ha

többféle dolgot csomagolunk, ügyelnünk kell, hogy mindegyikük közé is excelsiort tegyünk, úgy, hogy egyik ne érintse a másikat. A dobozba a holmik tetejére is annyi excelsiort teszünk, amennyi csak ebbe belefér, anélkül azonban, hogy a fedelet erősen lenyomnánk. A fedelet most jól leszögezzük és a doboz oldalaira e felírást adjuk: Glass! Handle with care! Ez magyarul azt jelenti: Üveg! Kezeljék gondosan!

Játékszerek rendszerint már csomagolva jönnek az üzletekből, de ha tényleg átesomagoljuk, azok kezelése a játékszerek törékenységtől függ. Egy nagy, akár porcellánból, akár más anyagból készült bábút, úgy csomagolunk, mint más porcellánt. Ha a holmik kisebbeszerűek, egy vastag papírdobozt is vehetünk és a játékszert köré az excelsior helyébe papírost is alkalmazhatunk; tömjük ki a dobozt jól papíros szelletekkel, úgy, hogy az áru ne mozoghasson. A dobozt azután vastag csomagoló papírosba göngyölve, spárgával lekötjük és a figyel-

meztető felírást itt is rátehetjük. Könyveknél — csak arra kell ügyelnünk, hogy a fedél sarkai legyenek megvédve, nehogy törjenek.

Ékszereket, kisebbeszerű ezüst vagy aranytárgyakat, mint mell-tűket, csattokat, gyűrűket, stb. gondosan göngyöljünk vattába és egy erős, kis dobozban küldjük. E tárgyakat mindig expressszel küldjük vagy ajánlva adjuk fel. Keztyűket, nyakra valókat, stb. mindig úgy csomagoljuk, hogy minden darabot külön begöngyöljünk selyempapírba. Ezeknél arra kell ügyelnünk, hogy ne gyűrődjenek és erre a célra legjobb oly hosszú dobozt venni, amilyen hosszú a küldendő tárgy maga. Ezeket szintén ajánlva lehet küldeni.

Himzett dolgokat, — ha azokat nem szabad összehajtani, egy darab vastag papendeklire kell fel-tűzni és két papendekli közé tenni. E körül tegyünk vastag csomagoló papírost, amelyre a címet írjuk. Lehet a postán ajánlva küldeni.

Minden olyan tárgyat, a mely könnyen gyűrődik, nagyon gondosan vastag papíros közé kell tenni, ép úgy, mint tesszük azt a himzésekkel. De nagyobb tárgyakat külön dobozban kell küldeni. Különös gondot kell az oly ruhaneműket csomagolni, amelyen szallagok, vagy egyéb díszítések vannak, mert ezek nagyon könnyen vagy leszakadnak, vagy gyűrődnek. A szallagokat külön selyempapírosba göngyölíteni.

Minden tárgy küldésénél arra kell ügyelnünk, hogy a doboz nagyobb legyen, mint a benne küldendő tárgy. Törékeny tárgyakat mindig fadóban kell küldeni, más tárgynál papírdoboz is elégséges. Ha azonban papírdobozt használunk, e körül mindig csomagoló papírost tegyünk. Mindig vastag spárgát használjunk és oly helyekre pecsétviaszkot is tethetünk, amelyek könnyen leszakadhatnak.

A címen kívül, mindig ott legyen a küldő neve is, hogy ne adjunk semmi alkalmat arra, hogy a küldemény netalán elveszen.

A nekdoták híres emberekről.

A Balaton mellékén utazott egy-egy Deák és Wesselényi; lovaik elfáradván, a tó mellélen egy kocsimában szálltak meg.

Wesselényi tüstént az ágybélit mustrálta ki, s a dämulo szolgálónak mondja:

— Leány, mond meg gazdának, ágynemű helyett küldjön be nekem szénát.

Elmegy a leány az izenettel s rövid időn a feleletet is meghozta, mely nagyon is kurtán volt mondva, azaz, hogy:

— A zsidó nem ad!
— Küld be a zsidót — parancsolta emelkedett hangon Wesselényi, úgy, hogy a leány megriadt az erősbülő hangtól.

Bejő a zsidó, Wesselényi szemközt áll neki... s míg a kocsimáros megijedt az eddig nem látott óriás vendégtől, Wesselényi egész erejéből kiált rá németül:

— Háj her!
Ijedten rohant ki a kocsimáros, s egy öl szénával megrakodva tért vissza.

Dumas Sándor pére, a nagynevű francia író egy időben körülbelül három évig Parfait Noellel együtt lakott Brüsszelben. Parfait volt a Dumas pénztárnoka, a mire Du-

nagyon is-rászorult, mert a míg Dumas mód felett tudta költeni a pénzt, addig Parfait fukar volt és minden centime kiadást elkönyvelt. Egy alkalommal Parfait aggodni kezdett a rengeteg sok kiadás miatt és folyton sürgette Dumast, hogy nézze meg a számadásokat és hagyja helybe az elszámolást.

— Ugyan, majd ha ráérek — volt a felelet.

A mikor Dumas egy napon fényes vacsorára hívta meg lakásukba a barátait, Parfait újból a számló könyvvel hozakodott el. Du-

mas, a ki a szakácsművészethez kitűnően értett, ép a konyhában volt, a hol a forró takaréktűzhely körül settenkedett.

— Mi lesz a számadásaimmal? — kérdezte Parfait.

— Hol a könyv? — szolt Dumas.

— Itt van.

— Nos, a számadás rendben láttatván, a felmentvényt megadom — kiáltotta nevetve Dumas és a három évről szóló számadókönyvet bedobta a tűzhelybe, hogy a kaesasült jobban piruljon.

Van Rostandnak a nagy írónak Maurice nevű fián kívül, a ki maga is költő, még egy ifjabb fia, a ki orvosnak készül s a ki kitüntetéssel tette le vizsgáit a Sorbonneban. Még csak tizenhat éves, de máris komolyan készül választott pályájára. Sokat buvárkodik és tanul, de verset nem ír soha! Mellesken és szabad óráiban a esil-lagásattannal és a fizikával foglalkozik, tehát mindenképen a lapos tudásra törekszik. Szelid, tartózkodó és szerény viseletű ifju, a kinek éppen nem szállott fejébe az atyja dicsősége és a kit nem tett elbizakodottá a nagy vagyon. Ugy látszik, hogy az ifjabb Rostand nincs minden humor híjján, mert a mikor nemrég azt kérdezte tőle valaki:

— És ön nem foglalkozik a szép irodalommal? — azt felelte, hogy:

— Éppen nem! A bátyámra bízom annak gondját, hogy atyám dicsőségét elhomályosítsa!

Szórakozott.

Vizsgáló bíró (a tanuhoz): És meddig élt még, miután a készsúrást kapta?

SZABADSÁG

A Szabadság olvasóinak szívesen küldöm ingyen és bérmentve a most megjelent nagy színes képes árgyűzékemet valódi hazai arany és ezüst ékszerekről, hazai hangszerekről és hazai tájtek áruról. Irjon érte még ma!

Amerika legnagyobb magyar áruháza.

Alapítottatott 1882-ben.

EMIL NYITRAY

77 First Ave. New York, N. Y.

A halál szekere.

(Folyt. az 5. oldalról.)

Ha Akvinkumból nem maradt volna más emlék, csak ez a sarkó, mégis sok mindent tudnánk már az itt élő öslakók ruházódásáról, szokásáról és hagyományairól.

Az ifju, a földre szorított fáklával, — Thanatosz — az éj sötét és szomorú gyermeke, — bizonyára költőbb és mindenképpen görögobb szimbóluma a halálnak, mint ez a fakó szekér és ványadt lovacska.

Homerosz fekete alvilági papja rótfényű kardjával — fáklás ifjává változott át a későbbi idők, termékeny és minden szépségért rajongó képzeletében. — Az éj fia, — mint egy szép rabszolga-fiu, aki a temető vizes földjén eloltja a fáklát, amit a gazdájáért, gyújtott föl, nemesebb és vonzóbb

kép mindenestire a kaszás esont-váznál, ahogy ma kísértget minket a halál, — vagy a denevérszárnyu lidércnél, amilyenek az augszburgeri papok képzeltek.

De a halált még az antik művészet sem tudja mindig megszépi-teni. A latin költőknél mint gonosz, fogát viczorgató szörnyeteg szerepel, amint körmével darabokra tépi az áldozatát. Az etruszk urnákon és síredényeken sötét, rutarcu démonok szálldosnak az elmulás vad képmásai gyanánt. Bár a római szobrászok minduntalan visszatérnek Thanatosz szomorú és komoly gyermekarcához. Az éj fiát és a halál nemtőjét az ő művészetük tette halhatatlanná.

De ez a dunántuli szekér! Meny nyire különbözik az antik hagyó-

mánytól. Egy Szent Mihály-fogat, — az igazi, — mintha a mai néphit lenne itt köbe faragva két-ezeréves és kelta kiadásban. Egy kőkép, amelyről nem mereng le szépszemű szolgáló, nem üvöltöznek rajta rutarcu démonok. De mégis oly szomorú és annyira megható. Utazás, — rozoga szekéren, — ah, magam is így képzeltem el, — egy nevetéses, ostoba, ócska, siró, kenetlen és rázós parasztkocsin, — melyről nem tudni, honnan indul, hová megy, — s ah, senki sem tudja, hol fog kikötni éjszakára! S összebujva, fázósan, fönna a bakon, a magasban, ott ül a férfi meg az asszony. Milyen megható! Egy dráma, amely évezredek óta tart, s örökké, véresen-friss marad.

A furcsa köméltre gondolva, így elmélkedtem egyszer, megszűre elbolyongva, mikor egy különös és alakatlan jármű bukkant föl hirtelen a homályos, vak országúton.

A kocszi orrán lámpa fénylett, a lovacska nyakán esengő csilingelt, a petrence alatt zöldség fehérlett.

Elöl a paraszt, — valami vörösvári sváb — meg az asszonya. Milyen hasonlatosság! A nő fázósan hajtja le a fejét.

Összerázkódtam. Az életre gondoltam, amely már elmúlt, a halálra, ami még hátra van, s addig állottam ott hófehéren, a kísérteties jármű után merengve, míg a szekeret eltemette az országút sötétsége.

I. FEL-
Két gyermek sz-
vizion

A mándoki va-
nyillóvós
hogy a váru-
ifjabb Mándoky
született. Akkor
port nem talált
technikai okok-
nálták ünnepe-
De a váru-
után megfelelt
felesége a saját
fiának és meg-
a gyermek szül-
Nosza dajka
san, aki táplál-
Különös szer-
az napon esett
jobbágy-asszony
fickót hozva
nem hozott örö-
nem az apa k-
földhöz a süve-
— A terem-
ki fog nekem
tésben!

Hát ezt a
szonyt rögtön
ba gyermeke-
nak és a váru-
ruan:
— Ezután
gyen ennel a
csöpp tejed
jaj neked, ha
A szegény
va fakadt:
— Hát az
mat ki fogja
— Annak
tej is! Parasz-
kényes, mipt-
ne félj, majd
söbben is! E-
löle!
A jobbágy-
az ilyen sz-
csak megad-
messég. Kiz-
likot és kebl-
gen magzat-
komához, mi-
gourmet.
Hanem az-
az éjszaka
a szegény
szony oda-
hez és ilyen-
ni hozzá, m-
— En ki-
nek vére,
anyai emlé-
gény jobb
egyebem sin-
anyatejné-
vendégnek
vagyok, mi-
rályasszony-
kenyérnél
örök szeg-
ezt a tejet
ez téged
ez a te-
édes por-
dem!
Ilyen ol-

ÖTÖDIK ELBESZÉLÉS A LOVAGOKRÓL

Írta: NAGY ENDRE

I. FEJEZET.

Két gyermek születése és különös viszontagsága.

A mándoki vár fokáról százegegy nyíllövés hirdette világgá, hogy a várva-várt örökös, a legifjabb Mándoky fiuvadéknak megszületett. Akkoriban még a puska-por nem találták volt föl és így technikai okokból a nyilat használták ünnepélyes alkalmakkor.

De a várur örömet nyomban azután megfélezte a váratlan gyász: felesége a saját életét adta oda fiának és meghalt néhány órával a gyermek születése után.

Nosza dajka után néztek gyorsan, aki táplálja a gyermeket.

Különös szerencse folytán épp az napon esett ágyba egy szegény jobbágy-asszony, egy egészséges fickót hozva világra. Bezzeg itt nem hozott örömet a gyermek, hanem az apa káromkodva csapta földhöz a süvegét.

— A teremburáját! Már most ki fog nekem segíteni a szénagyütésben?

Hát ezt a szegény jobbágy-asszonyt rögtönösen föl vitték a várba gyermekétől szoptatós dajkának és a várur ráparancsolt szigorúan:

— Ezután egyéb gondod se legyen ennél a gyermeknél! Minden esőpp tejed csak ezt táplálja és jaj neked, ha baja esnék!

A szegény jobbágy-asszony sirva fakadt:

— Hát az én ártatlan porontyomat ki fogja táplálni?

— Annak majd jó lesz a tehéntej is! Paraszt gyomor nem olyan kényes, mint az uri gyomor. No, ne félj, majd lesz rá gondom később is! Embert neveltetek belőle!

A jobbágy-asszony tudta, hogy az ilyen szóra nincs ellenvetés, csak megadás, alázatos engedelmesség. Kigombolta hát a pruszlikot és kebléhez szoritotta az idegen magzatot, aki úgy látott a lakomához, mint egy vérbeli, felnőtt gourmet.

Hanem aztán, mikor leszállott az éjszaka és aludni tért minden, a szegény együgyű jobbágy-asszony odaosont a maga gyermekéhez és ilyenképpen kezdett beszélni hozzá, mondván:

— Én kicsi porontyom, szívemnek vére, beh korán elszakadtál anyai emlőtől. Pedig lásd-e, szegény jobbágy-asszony vagyok, egyebem sines ennél a meleg, édes anyatejnél! A míg az emlőmön vendégnek látlak, addig gazdag vagyok, mint a leggazdagabb királyasszony. Azután ugyanis száraz kenyérenél egyebet nem adhatok, örök szegénységre nevellek! És ezt a tejet is elveszik tőled. Pedig ez téged illet, ehhez jussod van, ez a te egyetlen anyai jussod, én édes porontyom, elárvult cselédem!...

Ilyen oktan szokat beszélt a

jobbágy-asszony, aztán pedig nehez, kövér könnyecskéket sirt belé a keszkenőjébe. És a mint így sirt-sirdogált, valami jutott az eszébe. Olyasmi, a mit csak esnyanya anya találhat ki.

Vette a gyermekét, belé tette a várur gyermekének arany bölesőjébe, a várur gyermekét pedig beopta szépen a durva fabölesőbe, a háziszóttos pólyába.

Őnök azt hiszik, hogy a szegény jobbágy-asszony a rég megunt lovagregények hatása alatt tette ezt és fölnyesen mosolyognak. De ne felejtsek el, hogy akkor még nem írtak lovagregényeket és a szegény jobbágy-asszony nem tudott olvasni.

II. FEJEZET.

A két gyermek további fejlődése és egy sötét titok váratlan kihatása.

Egy hét múlva a várur elégedetten mondta a szegény jobbágy-asszonynak:

— Meg vagyok elégedve veled. Olyan egészséges a fiam, mint a gömböc!

A szegény jobbágy-asszony fölcsillanó szemmel, büszkén válaszolt:

— Vasgyuró!

— De látod, hogy igazam van. A te gyermeked tehéntejjel él és mégis megvan!... Eh, a paraszt gyomor!... De hallod-e! Furesa asszony vagy te, hogy egy hét óta em láttad és még csak nem is vágyol a látására!

A szegény jobbágy-asszony alázatosan felelt:

— Nem is akarom látni, nehogy kísértésbe essen, holott minden esőpp tejet csak a gróf urficskának szántam.

— Brávó, derék asszony vagy te mégis! Ezért elengedem neked az idej füstpénzt... félig.

— Az Isten áldja meg érte kegyelmedet minden járása-kelesében!

A várur gondoskodott róla, hogy méltó uri nevelésben részesüljön a fia. A legkitünőbb mesterek oktatták őt ki bajvívásban, kopjavevésben, lovaglásban, ívásban és kockajátékban. A fia mind ez uri művészetekhez nagy hajlandósággal volt. Messze földön hire terjedt lovagi erényeinek, a házi hegedős krónikát esinált sok kiválóságáról, sőt a király is még

serdülő korában előkelő tisztséggel jutalmazta érdemeit.

De a várur nem felejtkezett meg a szegény jobbágy-asszony gyermekeiről sem. Ezt is fölneveltette, csak hogy persze nem urnak, hanem szegény embernek. Vagyis odaadta a barátokhoz, akik megtanították betűk rajzolására, olvasására, kioktatták a csillagokban, az orvosságokban és az isteni titkokban való jártasságra, szóval minden tudománnyal ellátták, a mivel utnak indulhat az ember a szegénységre.

Mikor kamasz-legényé nőtt a fia, felhívatta a várur és így szólott hozzá kegyesen:

— Most már embernem ember lett belőle, hát kinevezlek egyelőre íródeákommá. De tanulj tovább, légy igyekvő és akkor még följebb is viheted nálam, mert nem hiányzik bennem a jóindulat írántad.

A fia tanult tovább, szorgalmas is volt és néhány év múlva meg is kapta a várva-várt előléptetést: a várur kinevezte őt másod-udvari bolondnak és biztatva mondta neki:

— Csak ne esüggedj, idővel, ha szorgalmasan gyarapítod tudományodat, első bolond lehet még belőled!

Es valóban, mihelyt az első bolond egy rosszul sikerült hengerbuezkó folytán elhunyt, a várur őt nevezte ki helyébe, az egész vár nép nagy irigységére, mert a bolondállás volt a legdusabban javadalmazott hivatal az egész várban. Tudniillik az udvari bolond a szerződés szerint minden pofonért, a mit a várur adott neki, egy aranyat kapott. Rugásért pedig kettőt.

Az új udvari bolond kitünően bevált hivatalában. Mig az urak asztalnál ültek, előadást tartott a csillagászatból, vegytanból és mindama tudományokból, a melyeket ifjusága álmatlan éjjein tanult és a várur fia az oldalát tartotta nevetében.

Szóval minden jól ment volna, ha egy ostoba eset nem adódik közbe. De közbeadódott.

Tudniillik egyszer a szegény jobbágy-asszony azzal a kéressel jött föl a várba, hogy adjanak haladéket a füstpénzre. Olyan nagy kérés volt az, hogy nem mert egyenesen a várurhoz fordulni véle. Gondolta, meglesi a gróf urfit, annak a vére ugyanis hozzá-

forrott, fel fog buzdulni a kérésére.

Oda állott a boltozatos folyosóra és várt, a míg arra halad az urfi. Akkor aztán elébe állott remegő térddel.

— Kegyelmes urfi, alázatosan esedezem, hogy a füstpénzt... nagy volt a szárazság... lesült a vetés... aztán meg a....

A gróf urfi szigorúan vont a öszsze szemöldökét:

— Már megint a régi kérés! Lusta disznó nép! Mindig csak fal, a saját gyomrát tömi és azt hiszi, hogy a kötelességeit elváránkozhatja... Node elég volt! Precedenst fogok alkotni! Precedenst! Hé, Pista! A deresre ezt az asszonyt!

A szegény jobbágy-asszony térdén rimázkodott, hogy ne ejtsék rajta ezt a szegényt, de a gróf urfi erőlesen válaszolt:

— A deresre vele! Itt az ideje, hogy precedenst alkossak a népnek!

...Ekkor történt az az ostoba eset, a mely földulta a dolgok szép sima rendjét. A szegény jobbágy-asszony ugyanis a deresen sikoltó hangon kiáltotta:

— Vált volna méreggő a tej, a mit emlőmből szívtál! Aludjék meg a véred, a melyik nem érzi, hogy az én véremből való! Kárhozzék el a lelked, a mely a tulajdon édes anyád szegyenletes kínját áhítozza!

A várur megállította a pálcázás hajdukat munkájukban és fölhozatta a szegény jobbágy-asszonyt, a ki most már mindent letagadott, de a mint a kínzó kamrában fogták keresztérdések közé... valani kezdett...

III. FEJEZET.

A valóság kiderül és a jogos urfi fiának igazság adódik.

A várurat nagyon lesújtotta ez a fölfedezés. Egybehívatta az egész várnépet, azután emigyen szólott:

— A bolond-állás betöltésénél súlyos tévedés történt a személyben, mivel utólagosan bebizonyult, hogy az a kiváló ifju, a kit e hivatalba kineveztem, vérszerinti fiam és csupán egy bűnös manipuláció folytán került oly méltatlan helyre... Jer karjaimba, fiam!

A bolond csupa megszokásból egy pompás grimaszt vágott, a mely sohasem tévesztette el a hátsát. Most azonban az egész udvarnép tiszteletteljes komolysággal fogadta és az udvari pap ajátatosan rebegette:

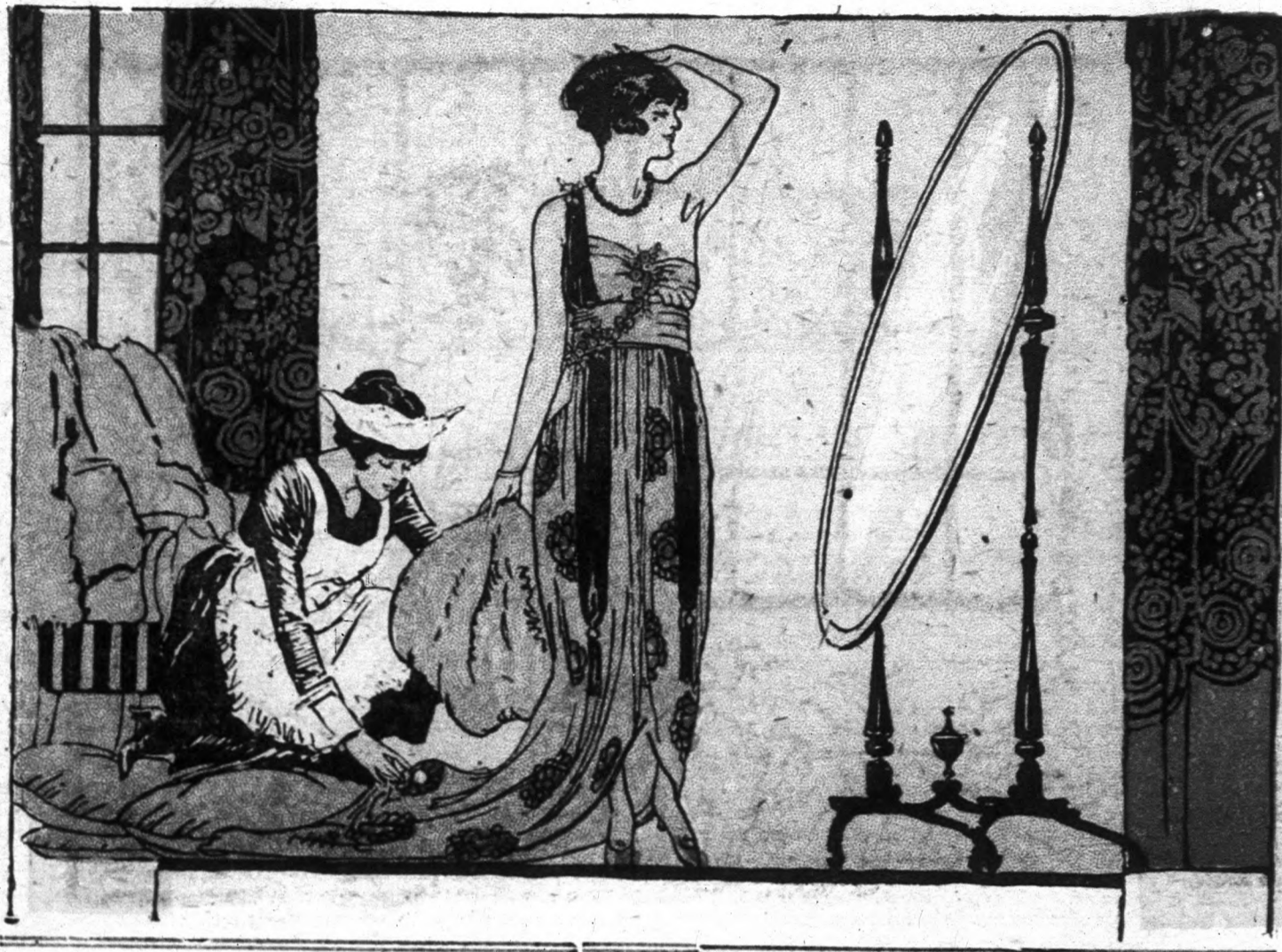
— Én mindig éreztem benne a fenkölt nemes lelket!

Az új-urfi leborult a várur lába elé és sirva mondta:

— Jaj nekem! Jaj nekem! Hát én belőlem mi lesz?

(Folyt. a 12. oldalon.)

Asszonyok.

IRTA KAFFKA MARGIT.

A kopottas, téli délután szürke-külsőben egyenkint jöttek már fakón és félszegen, gyűrött arukon a megszokott keserűség lárvával, vagy buta és konok elégtelenséggel az ingyennap rosszindulatu és formátlan vendégei, a nyomoruság anyái; — és ölkében vagy kézrevetve esenevész, hőbástestű, levézult kis boldogtalanjaik. Az egyik piaci rongyos alig lát, a nehéz, súlyosb arcából ki se látszanak összedagadt, vizeskék szemei, egy elferdült lábú, halvány kis fiu gyenge, kíváncsi mosolygással bicog a nagy markos asszony sötétkék szoknyarácáiba fogódzva, — egy holtravált, alig ökölnyi arcoskájú kis szopos már csak erőltetül tátogatja elkékült ajkait az anyja lohadt, fekete-barna emlője után. Ezeknek nem jutott hely a klinikán, tán mert ugyis hiába; — s az "egylet" orvosa mit mond-hasson? A végső menedék itt, a nagy tanár alamizsnája, ha hozzájuthatnak. Egyre többen vannak, ismerkednek, körülveszik a kis pólyást és rácsudálnak, suttogva, tudáskosan, leg-többen némán ülnek végig a városterem hosszú fapadját és a hidegtől, a lépesdörzéstől, vagy az egész, nagy, otromba vigasztalanságtól, ami a világ; — összegörnyednek, ásítanak vagy sóhajtanak.

— Nagyon sok mára! — jelent ki a szürkeleberjás szolgáló, aki rendet csinál köztük. — Aligha kerül ma mind sorra.

Riadt és tehetetlen pillantások neszelnek rá. Ma sem! És akkor csak egy hét múlva megint! Némelyik esőpp szenvedő máris nyugtalanodik és ahogy csitító gyöngödséggel rájuk hajolnak, igazán átszépül perere némelyik darabos arc a megadó, lelkes szomorúság elmélyedésében. De hamar újra egymásra néznek és számlálgatják,

ki jött előbb? Már tudják, hogy az elsőnek jelentkezők több jó szót kapnak, kimerítőbb utasítást; később már fáradtan, kurtán, szárazon végeznek velük. Négyre jár. És az orvos még egyre késik.

A nagy sarokablaknál prém-bundás, szépkalapos, finombőrű uriaszony ül, vele jó nagykendőben a rendesen fésült dajka; vasalt fehér kötőjén kamásnis, szalagos hajja, kétesztendős szép lánybabával. Különhuzódtak idegenkedve, türelmetlenül ök is, az asszony közelebb intette a cselédet és kinéz az utcára.

— Azonnal itt kell lennie, kérem szépen — áll meg előttük udvariasan az inas. — Még jobb is, hogy az ingyennapon méltóztatott, mert így mindjárt elsőnek kerül, aki privát.

Az urnó bólint. Mégsem szeretne, hogy véletlenül épp ma jött. Az idegen, ellenséges, mar a jelenlétével is csupavád nyomoruság feszélyezte és lehungolta. A picinyjét nézi, e tulfinom, de szinte tökéletes alakú kis üvegvirágot, akét egész magoodaadással gondozott, sürítve táplált, eltökélten és okos szisztemákkal az élet számára készített születése óta — sőt már azelőtt is. Most bárányhímője volt csak, de azért idehozta, megnézetni: nem maradt-e vissza valami rejtett baj? Ne vigyék-e el valahová e nedves hónapokra — miije gyöngébb — milyen óvatosságot vagy edzést igényel a szervezete? Az ő szép, okos kis egyje! Első perében megdöbben és elszorodott az igaz, asszonyi részvétől, a hogy szénézett itt, de most észrevette, hogy fojtott és okatlan,

néma gyűlölettel néznek rá és megretten. Igen, hogy ő előbb jut be, az a bajuk. Vagy minden, hogy itt van a szemük előtt, hogy nagy, kegyetlen keserűségeiknek ellenébe mutatja a maga élete türethetőbb voltát. Mintha már szóval megvádolták volna, ellenségesen, haragosan védekeznek gondolatban. Mit? Ő épp annyit szenvedett az anyaságért, mint ezek — és azóta szinte csak ennek élt, éjjelnappal gondolt vele, tanult hozzá, komolyan vette. Nem elég, ha az övéért felelős minden asszony? Az van rábizva! De azért kellemetlen itt lenni és ilyen szokatlan, neveléses gondolatokra kényszerül. Csak már haza mehetne!

A szolgálfiu kimegy valamire, egy pereig esend van; aztán hirtelen, keserű nekibátorkodással kipattan az első vasosan perfid megjegyzés. Közönséges és okatlan, a szomszéd jának yeti oda az egyik, az rádupláz és hálás közönségre talál a szembenülő közt. Az uriaszony úgy tesz, mintha nem hallaná, de valami megdöbbenést érez ebben a készségben, a hogy ezek a durva szellemeskedések felszakadnak itt, mint a mi már rég szivárog és gyül és robbanásra-készén vár közel a felszín alatt. Ezek nem most gondolták ki, nem most mondják először ez ügyetlenül gunyos támaszkodásokat; közönséges népek módján egymásnak beszélve ugyan, de azért tüntetően és leplezetlenül ő ellene. És neki sem mostani gondolatai az ellenérvek. Mi bajuk vele? Art nekik azzal, hogy jó cipője van és kalap a fején; és ha neki sem volna, segítve lenne rajtuk ez-

zel? Ismerik ezek az ő asszony-életét, sok ideges gyötrődését, szóval se tehető sok nehéz keresztjét? Az örök igazságtalanságot érezte, hogy "egy"-eken bosszulódnak meg a messzeoku és érthetetlen tömeg-igazságtalanságok. Miért épen ő? De azért ülve maradt a helyén furcsa, megretten, ideges passzivitással és hallgatta.

— Ugybizony! A tolluskalapaok kölykinek a nyavalyája is jobbszagu!

— A maga gyereke, lelkem, megdögölhet tiszser is, míg annak a doktor tiz pengőért kifujja az orrát.

— Nines is kutyabaja, csak paráézni jött vele. Egy óráig fog mulatozni odabenn, minket meg hazaküldenek. Az isten mér is nem...!

— Jót emleget. Az Istent...!

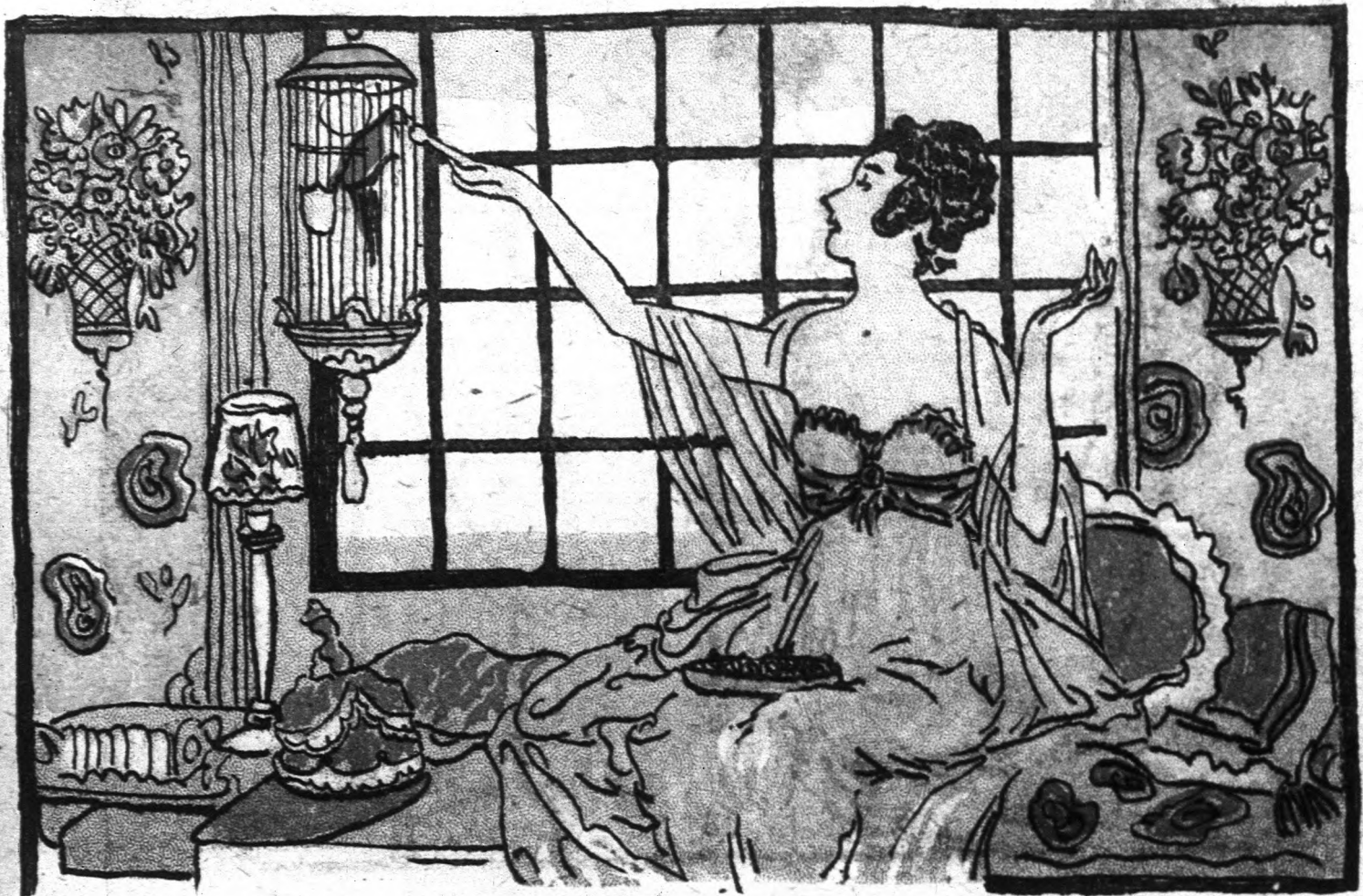
Nyers kacagás hangzik, csúnyán, idenemillón, azután csendesülnek, mert senkisé sem zsegül ellenük. A szegény, haldokló pólyás zizegő, fujtató lélegzése hallatszik. A három idegen ott a sarokban most már úgy ül külön, hogy a forró gyűlölködés szinte körülfojja, mint a láva és elszigeteli őket. A dajka mérges, apró cselédszemével rájukmered és kész volna feleselni, mint a hü ugató kutya, de az asszonya csendre inti, maga a kislány felé hajol és ideges, sirásbaestülő erőlködéssel gyögg, hozzá. Az fehérke, apró te nyerevél hizelegve tapogatja az anyja arcát; olyan gyöngéd, selymes, mint egy puha, pántlikás, fehér cicácska. A jizesztendős kis sánta fiu előregörnyedf yézna kis válláival és öntudatlanul, mosolyogva bámulja. Az asszonyok némán ülnek most és szinte fáj nekik a még mindig beléjük fojtott, ottrekedt gyűlölködés. Ő könnyű annak oda se hallgatni, nem törődni velük.

(Folyt. a 13-ik oldalon.)

A hohenschwangau züstterme gy fényében uszott. H asztal állt a terem lak mellett apró voltak. Neró császár taliné, XIV. Lajos toinette királynéé és také. A halottak sz pedig ott volt Wagner is, aki még élt ugya a király, bár nagyon mestert, már nem emélyesen. Az asztalban és tányérokon p tonyán pihentek, m poharakban, amelyek liük voltak, eleven győzött a pezsgő, pezsgős-pohárban egy ibolya furdőt. Mert így szeretete a pezsgő bolyát áztatott az

A király fekete bott frakkban az Egyedül. Kis ezüst elötte. Lajos megrá Chévrier, a francia lépett be. A főkom hajolt, úgy hogy szinte meg sem lett fekete hárszony ála areát elfödté. Chévrián hivatalból visel cot. A király kíván királyi hedonista, avüli ügyessége miatt vette Chévriert, meg annak az arcát, m főkomornyik jobb fölött egy anyajeg lenkedett.

— Chévrier — rendes, szabályos hanghordozásán — mátt adok. Vendo Nero császár, VIII király, Boleyn a go dolja, Annát

Lajos, az örült király.

IRTA: LAKATOS LÁSZLÓ.

A hohenschwangau kastély ezüstterme gyertyáknak a fényében uszott. Hosszu terített asztal állt a terem közepén. A falak mellett apró márványszobrok voltak. Neró császára, Medici Kataliné, XIV. Lajosé, Marie Antoinette királynéé és más elhunytaké. A halottak szobrai között pedig ott volt Wagner Rikárdé is, aki még élt ugyan, de akivel a király, bár nagyon szerette a mestert, már nem érintkezett személyesen. Az asztalon aranytálakban és tányérokon pompás étek, tünnyán pihentek, míg a kristálypoharakban, amelyek ezüstös szélleiek voltak, eleven étellel gyönyörözött a pezsgő. Mindegyik pezsgős-pohárban egy szál olasz ibolya fűdött. Mert Lajos király így szerette a pezsgőt. Eleven ibolyát áztatott az italban.

A király fekete selyemből szabott frakkban az asztalfőnél ült. Egyedül. Kis ezüstesengő volt előtte. Lajos megrázta a csengőt. Chévrier, a francia főkomornyik lépett be. A főkomornyik földig hajolt, úgy hogy egy pillanatig szinte meg sem lehetett látni a fekete bársony alarcot, ami az arcát elfődte. Chévrier ugyszólván hivatalból viselte ezt az alarcot. A király kívánta ezt így, a királyi hedonista, aki bár rendkívüli ügyessége miatt nagyon kedvelte Chévriert, mégsem bírta el annak az arcát, mert a francia főkomornyik jobb arcán, a száj fölött egy anyajegy szemérmétkedett.

— Chévrier — szólt a király a rendes, szabályos örültek biztos banghordozásán — ma este lakomát adok. Vendégeim lesznek Nero császár, VIII. Henrik angol király, Boleyn Anna... Vagy gondolja, Annát ne hívjuk meg

azért, mert még nem hites felesége a királynak?... Azt tudja, hogy engem nem bánt a dolog, mert én szabadelvű ember vagyok, de más hölgy is jelen lesz, Marie Antoinette... Na, mit gondol, őt bántani fogja a dolog?... De hiszen mindegy... Azután itt lesz... na nem tudom, hogy megkapta-e a meghívómat, tehát itt lesz Leonardo da Vinci is és itt lesz... Igen, Boleyn Anna mégis jöhet... Tehát mit is mondtam... végül itt lesz Lucullus is... Értette?...

Chévrier még mindig szótlánul hallgatta a királyt. Nem felelt a kérdéseire, ami azonban nem volt baj, mert hiszen Lajos úgy értette, hogy Chévrier felel és mindig úgy értette, hogy a francia azt feleli, amit ő, a király akar. Lajos folytatta:

— Lucullus is itt lesz... Ennek a férfinak a barátságát különösen sokra becsülöm és azt akarom, hogy eseresznye is legyen az asztalon... A eseresznye az az ő gyümölcse... Ő hozta Kiszáziából Európába... Monsieur Chévrier, lesz-e eseresznyénk? Aurions nous des cerises?... Ezt nem véletlenül kérdezem... Tudom, hogy még csak februárban vagyunk és éppen ezért kérdezem: lesz-e eseresznyénk?

Chévrier úgy érezte, hogy erre a kérdésre most felelnie kell.

— Felsőges úram, lesz szeresznyénk.

— Ez nagyszerű! Kinek volt rá gondja?

— Felsőges úram, nekem, az Ön alázatos jobbágyának.

— Bravo Chévrier, maga gondoskodott erről a pompás gyümölcsről.

— Felsőges úram, még tegnap hozta Münchenből a feleségem.

Chévrier ijedtében a maszkos arcához kapott, a lábszára is megremegett ijedtében, de már késő volt. Már kimondta a rettenetes szót.

Lajos ajka szederjes lett. Az arcán az idegek és a vonások görcsös kavalkádót jártak. Majd kétszer hevesen az asztalra esápot, de oly haragos erővel, hogy a tálak, tányérok és poharak mind vitustánéba kaptak tőle. Azután a király inkább szomorú, mintsem mérges hangon mondta:

— Chévrier, Ön el van bocsátva... Ezt nem hittem volna el magáról... Hogy ilyen rutul viszszaél a bizalmammal... Tehát nős... És a felesége itt lakik a kastélyban? Na, feleljen!... Igen?... Itt lakik?

— Felsőges úram, itt lakik — szólt fogvacogva a francia.

Lajos mintha iszonyu, heves, testi fájdalom érte volna, mélyen sóhajtott:

— Itt lakik, velem egy fődél alatt?... Hohenschwangauban nő lakik.

Lajos belemarkolt dus gesztenyefürtjébe, felugrott, majd folyást a tükörben szemlélve magát, dühösen fel-alá járt. Azután hirtelen leült. A kezével Chévriernek intett.

— Monsieur, üljön le ide... Egészen bátran... Tudom, hogy maga fél tőlem, mert örültek hisz... De én nem bántom magát, mert nem akarom, hogy igaza legyen. És ha bántanám, akkor biztos volna benne, hogy örült vagyok... Ide üljön erre a székre mellém. Itt később úgy is egy hőnfitarsa fog ülni, IV. Henrik. Igaz, két

francia királyt is hivatam meg egyszerre IV. Henriket és XIV. Lajost... No nem baj, majd megférnek egymással.

Chévrier leült a király mellé. A főkomornyik a szájával halkkan imát mormolt, hogy védené meg őt az Uristen örült gazdája elől, jobbkezeben pedig titokban kis kést szorongatott, hogy minden eshetőségre el legyen készülve.

— Na, monsieur, így... He-lyes... Csak egészen bátran... Most már ugy sem áll a szolgálatomban... Most Ön, egy idegen ur, a vendégem. Egy francia ur... A bajor király pedig mindig különös tiszteletben tartja az ő francia vendégét... Igaz, a végkielégítését majd Münchenben fogja kifizetni az államminiszterium... Tehát... vagy igen... most hogy már nem mint alárendelten ül itten, mindent megmagyarázhatok Önnek... Mindent, sőt érzem, hogy kell is magyaráznom, különben még igaza lehetne, amikor ezt hiszi, hogy örült vagyok.

— No Chévrier, semmi ellenkezés. Gyakran magam is azt hiszem, hogy örült vagyok... De nem azért, nem azért, mert nem tudok nőt látni... Ne higgye, hogy beteg vagyok és fogadja el ezt az egy jó tanácsomat, váljék el a feleségétől... Nehogy azt higgye, hogy ezt Sophie miatt mondom, a volt menyasszonyom miatt, arra rá sem hederíték... De figyeljen csak...

(Lajos most szépen, egyenletes mondatokban beszélt. Amit mondott, azon megértett, hogy belülről jön, magyarázó hangon beszélt és meglátszóan rajta, hogy súlyt helyez arra, hogy Chévriert,

(Folyt. a 13-ik oldalon.)

Angol iskola

Vegyük a négy utolsó mondatot. Az első kettőben a t ki-ejtése van illusztrálva, "castle" — "listen" — a t néma: Thomas, Theresa, a t tisztán hangoztatik.

A harmadikban a W-t, a negyedikben az y-t találja meg az olvasó.

A mondottan csaknem egy és ugyanaz a két nyelvben, ép úgy azonos az írásjelek helyes használata, és így nem szentelünk azoknak könyvünkben helyet.

A segédigék. — The auxiliary verbs. — Di agilizieri vörb.

Mond hugom, nálad van az én könyvem? Nem, ninesen. — Tell me, sister dear, have you my book? — No, I have it not. — Tel mi, szászter dít, hevju máj buk? Nő, áj hev it nat.

Igen is nálam van. — Oh yes, I have it. — O jesz, áj hev it.

Nem birunk-e mind avval, mire szükségünk van? — Have we not everything we want? — Hev vi nat evriting vavant?

Bizony meg van mindenünk! — Indeed we have everything! — Indí vi hev evriting!

Van-e neki annyi birkája, mint nekünk? — Has he as many sheep as we? — Hez hí az meni síp az ví?

A tanítónőnek van elég türelme, de a tanítónak nines egy csöpp se. — The woman teacher has enough patience, but the male teacher has not any. — Di vumen tíeser hez inaf pénsz, bat di mól tíeser hez nat eni.

Van-e pénze? — Have you any money? — Hev jú eni mani?

Nem ninesen. — No, we have not any (vagy) we have none. — Nő, ví hev nat eni, (vagy) ví hev nan.

Nálad volt a fűrészem? — Have you had my saw? — Hev jú hed máj sza?

Nemsokára lakodalmat tartunk a család körében. — We shall soon have a wedding in our family circle. — Ví al szíu hev e veding in aur femli szörki.

Elég ideje lett volna oda menni. — He would have had time enough to go. — Hí vud hev hed tájm inaf tu gó.

Szép napjuk lehetett a majálisukon! — They will have had a pleasant day for their picnic. — Déj vil hev hed e pleznt déj fór dér piknik.

Jó lett volna, ha türelmesek lettünk volna. — It would have been well if we had had patience. — It vud hev bín vel if ví hed hed pénsz.

Adja nekik, a mit csak kérnek. — Let them have whatever they want. — Let dem hev vatever déj vant.

Nem jól érzem magamat. — I am not feeling well. — Áj em nat filing vel.

Nagyon rosszul esik ezt hallanom. Mi a baja? — I am sorry to hear it, what is the matter with you. — Áj em sári tu hí it, vat-iz di metter vit jú?

Sokáig volt beteg? — Have

you been long ill? — Hev jú bín lang il?

En is beteg voltam a múlt héten. — I myself was ill last week. — Áj májszélf vaz il le-zt vik.

Ha majd jobban érzi magát, szívesen látjuk, elvárjuk. — When you are well again we shall be happy to see you, we expect you. — Ven jú ár vel egén ví sel bí hepi tu szí jú, ví ekspekt jú.

Igen szeretetre méltó; minden bizonynyal, örömet tesztem tisztelőmet. — You are very kind, my dear Sir by all means, I shall do myself the pleasure. — Jú ár veri kájd, máj ször, báj al mász, áj sal dú májszélf di plezsr.

Mikor volt utoljára Chicagóban? — When were you last in Chicago? — Ven ver jú leszt in Csikago?

Már öt éve, hogy nem voltam ott. — I have not been there for the last five years. — Áj hev nat bín der fór li leszt fájv jrsz.

Az emberek legtöbbje szeretne boldog lenni, ha tudnák, hogyan tegyenek szert a boldogságra. — Most men would like to be happy if they but knew how to attain happiness. — Mószt men vud lájk bí hepi if déj tat nú hau tu ettén hepinész.

És az emberek legtöbbje bol-

dog lehetne, ha tudná a boldogságot megbecsülni. — And most men could be happy if they but knew how to appreciate happiness. — End mószt men kud bí hepi if déj bat nú hau tu eprisíet hepinesz.

Beszél franciául. — Do you speak French? — Du jú szpík frenes?

Nem, csak magyarul és angolul tudok. — No, I only understand Hungarian and English. — Nő, áj anli andersztend hangérien end inglis.

És melyik nyelvet szereti a legjobban? — And what language do you like best? — End vat lengvidzs dú jú lájk beszt?

Természetesen a magyart. — Of course the Hungarian. — Of karz di hangérien.

Megtetted azt, a mire tegnap kértelek? — Did you do what I had asked you yesterday? — Did jú dú vat áj hed eszkd jú jeszterdéz?

Oh, igen, ma reggel! — Oh yes, I did it this morning. — O jesz áj did it disz mőning.

Mit csinált ott? — What are you doing there? I am doing nothing. — Vat ár jú dúing der? áj em dúing nating.

És mit csinált tegnap? — And what were you doing yesterday? — End vat ver jú dúing jeszterdéz?

Nem csináltam semmit, leve-

let irtam. — I was doing nothing. I was writing letters. — Áj vas dúing nating, áj vaz rájting lettersz.

Kivel jött Ön New Yorkból? — With whom did you come from New York? — Vit áom did jú kam fram Nujork??

A bácsimmal jöttem. — I came with my uncle. — Áj kóm vit máj ankl.

Mit szándékozik holnap csinálni? — What do you intend doing to morrow? — Vat dú jú intend dúing tamaró?

Szeretném a drótygárt megnézni. — I intend to see the wire mill. — Áj intend tu szí di vájr mil.

Kérlek, hagyd békében! — Please, let me alone! — Plíz let mí elón!

Hagyd mennie! — Let him go! — Let him gó!

Bérbe adta a házat. — He has let his house. — Hí hez let hiz hauz.

Ki soha sem tett olyasmit, mit nem kellett volna tennie, annak semmitől sem kell félnie. — Who has never done anything what he should not have done, has nothing to fear. — Hí hez never dan eniting vat hí sud nat hev dan, hez nating tu fir.

Mit akar uram? Mivel szolgálhatok? — What can I do for you? — Vat ken áj dú for jú?

Nagyon sokat tehet! Adja kölcsön a cséplőgépet. — You can do a great deal, lend me your treshing machine. — Jú ken dú e grét dí, lend mí jár tresing mesin.

Nem tudott ellent állani a kísértésnek. — He could not resist the temptation. — He kud nat reziszt di temptén.

Száz közül tizen nem tudtak volna. — Not ten out of an hundred could. — Nat ten aut af en handred kud.

Tegnap nem tudtam levélíráshoz jutni, remélem ma megírhatom leveleimet. — I could not get to write my letters yesterday, today, I hope, I'll be able to do so. — Áj kud nat get tu rájt máj lettersz jeszterdéz, todéz, áj hóp, áj vill bí ébi tu dú szó.

Nagyon szeretne Clevelandba hurokolni. — He would like to be able to move to Cleveland. — Hí vud lájk tu ébi ébl mív tu Klívlend.

Ki mondhatott neked ily bolondságot? — Who could have told you such nonsense? — Hí kud hev told jú szacs nanszensz?

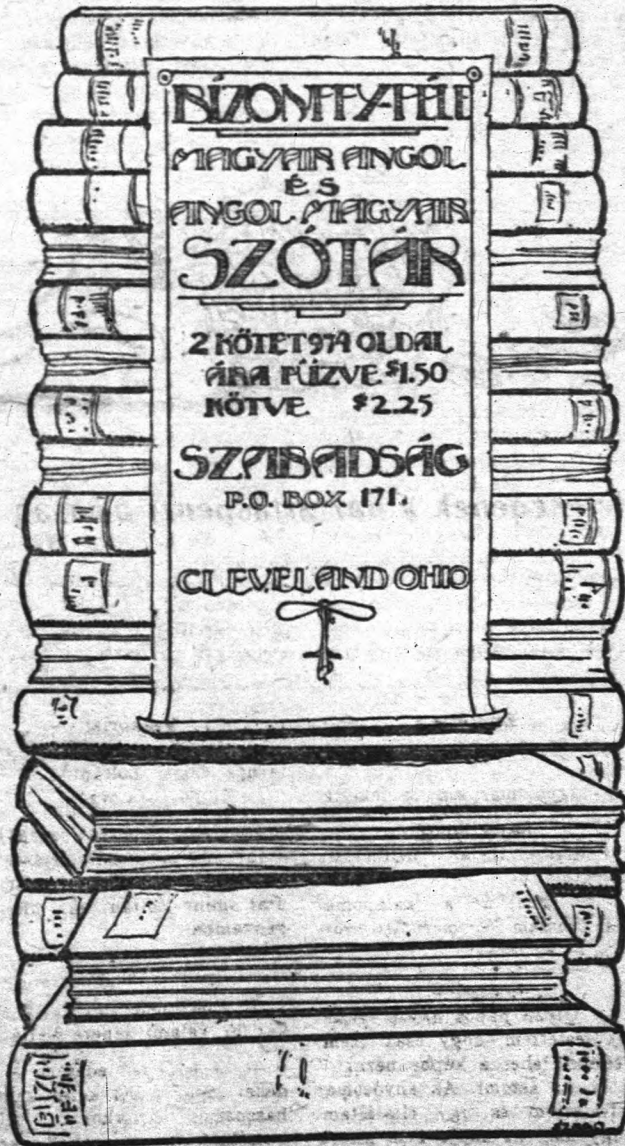
Meglehet, hogy mondtam, de ugyanesak elfelejtettem. — This possible I may have told it to you, but I am sure I have forgotten it. — Tíz paszibí áj méj hev told it tu jú, bat áj em súr áj hev forgatn it.

Szereti a zenét? — Are you fond of music? — Ár jú fand af mjuzik?

Oh igen, mindig nagy barátja voltam a dalnak. — Oh, yes! I have always been a great admirer of the song! — O, jesz, áj hev alvész bín e grét edmájrer af di szang.

Az embernek, mindegyike között, a legnagyobb ténye között, a legnagyobb házassága, de alapjaiban sem olyan ritokzatlan, készletlen, mint éppen krét ember nem is szokott, hogy a barátja miatt miért éppen K. kisasszony feleségül. Sok hásszomjárna ez a nyomozás, választ sem igen kapunk, rint ugyanis valami körgias, talán éppen orfium lappang az ideáimögött, amit az ember maga titkáknak tart, és gis vallatni próbálják, tel, vagy hazudik. De válaszolhat erre őszint ember, mert az elhatározással tanilag olyan bonyolult érzésből, gondolatból, reményből van össze, hogy azt elemekre felbontva a legmagasabb műveltség maguk iránt legelőgénynek tudhatók. Pedig tudvalevőleg kevésebb nélfogva kevés az olyan ki őszintén megmondják a házasságra. Mely akadt újság — persze mely férfit publikumát

Miért ment Ön férjhez?

Az embernek, minden emberi ténye között, a legnyilvánosabb a házassága, de alapjában egy dolog sem olyan titokzatos és kifürkészhetetlen, mint éppen ez. Diszkrét ember nem is szokta firtatni, hogy a barátja miért nősült és miért éppen K. kisasszonyt vette feleségül. Sok hásszal, mert őszinte válasza az a nyomozás, mert őszinte választ sem igen kapna. Rendszerint ugyanis valami köznapi, anyagi, talán éppen ordinárius motívum lappang az ideális elszántság mögött, amit az ember óvatosan a maga titkának tart meg, ha mégis vallatni próbálják, akkor kertet, vagy hazudik. De azért sem válaszolhat erre őszintén minden ember, mert az elhatározás lélektanilag olyan bonyolult, annyiféle érzésből, gondolatból, számításból, reményből van összevissza szöve, hogy azt elemeire felbontani csak a legmagasabb műveltségű és önmaguk iránt legelfogulatlanabb egyének tudhatják. Ilyen ember pedig tudvalevőleg kevés van, ennélfogva kevés az olyan ember is, a ki őszintén megmondaná, miféle ösztönök, vagy számítások uszolták a házasságra. Mindazonáltal akadt újság — persze angol — a mely férjpublikumát megkérte:

írja meg, akinek van hozzá kedve és bátorsága, miért nősült.

Most aztán egy másik újság még ennél is merészebb körkérdezt fundált ki. Ez az asszonyokat invitálja meg egy kis gyónásra. Mondják meg, miért mentek férjhez és miért éppen ahhoz, akivel tényleg megesküdtek. — Nagy gaadiummal várták az angliások a válaszokat. Hiszen ha már a férfiakról sem lehet ilyen kérdésre nyílt és igaz választ kapni, hát akkor, hogy lehetne az asszonyoktól.

Nos az asszonyok feleltek, még pedig elég őszintén, némelyek tréfásan, sőt szellemesen is. Ime ilyeneket irtak:

— Nekem már unokám vannak, de biztosíthatom, hogy házasságom negyvenegy esztendeje alatt egyszer sem jutott eszembe, hogy férjhezmenetelem fölött töprengjek. Most miért tegyem?

Álláspontra ez is állspontra. Azonban nem minden asszony éli bele magát ebbe a gondolatlan fatalizmusból. Az egyik például kijelenti:

— Sokat és mélyen gondolkodtam a házasságról, de hogy én miért mentem férjhez, annak az okát még sem találtam meg. Talán sorstragédia volt.

— Miért mentem férjhez és miért éppen az uramhoz? — írja egy harmadik. — Nehéz erre választ adni. Az uram kétségtelenül azért a félmillióért vett el, amit hozományul kaptam:

Numero négy:

— Nos igen: úgy tettem, mint a legtöbb. Bálókba mentem, meg színházakba, a mama pedig — horgászott. Addig vetette a horgot a férfiak után, amíg az egyik beleharapott. Mostani uram a szerencsés.

Az ötödik is őszinte:

— Biztosított megélhetést akarom. Puktum.

Lakonikusan mondja a hatodik:

— Bosszuságból.

Körülményesben végzi az ötleplepést a hetedik:

— Hát tudja, ez egy egész regény. Tulajdonképpen egy hadnagyba voltam szerelmes, az azonban még a papámnál is szegényebb volt. Erre aztán férjhez mentem egy postatiszthez és így most mindnyájan békés boldogságban élünk.

Ugy látszik: a hadnagy is.

Némiképen sajtáságos izlésre vall a következő vállomás:

— Azért vettem el a férjemet,

mert roppant érdekes dolgokat beszéltek multjáról.

Reális okra hivatkozik ez a válasz:

— En Istenem! Ha valaki huszonhét éves és hozzá külsőre jelentéktelen is, annak két kézzel kell kapni a jó bolond után, akit a szerencsés véletlen az útjára vetett.

Van olyan nő is, aki érdemei miatt vette el a férjét. Az egyik jó táncos volt. A másiknak gyönyörű bajusza volt, a harmadiknak hűséges nézésű szeme.

Csupa gyakorlatiasságot árul el a következő asszonyság:

— Mindazok között, akik nekem udvaroltak, a férjemet ismertem meg olyan embernek, akit legkönnyebben vezethetek.

Az évek között eredetiségre nem legutolsó a következő felvilágosítás:

— Barátnőim állandóan azt mondták: olyan szamar némes a világon, aki engem feleségül vegyen. Hát én meg akartam mutatni nekik, hogy akadt. Akadt is. Azért mentem férjhez.

Mutatónak elég eunyi is. Most már igazán nem tudjuk, miért mennek férjhez az asszonyok?

Van-e joga a feleségének a háztartáspénzt bíróság előtt követelni.

Ezt a fontos és gyakorlatias kérdést döntötte el nemrég az egyik törvényszék és ezzel az asszonyokat első ízben ruházta fel oly jogokkal, amelyek eddig sehol sem voltak szabályozva. Az érdekes ítélet kimondotta, hogy a feleségnek jogos igénye van a háztartási költségek fedezésére szolgáló összegek előzetes megtérítésére, még pedig oly módon, hogy ne kelljen azt neki naponként kérni, hanem hogy rendszeres járandóság gyanánt szolgáltatásuk kezébe, mint aki a háztartás ellátására van hivatva.

A bíróság még tovább ment, a mikor azt is megállapította, hogy a férj köteles jövedelméhez képest legalább egy hétre előre kitutalni feleségének a háztartási pénzt, továbbá hogy a háztartáspénz mértékét úgy kell megállapítani, hogy az asszony képes legyen a háztartás körül fölmerülő előrelátható kiadásokat készpénzzel teljesíteni. Az asszony tehát

nem kényszeríthető arra, hogy az egyes cégeknek a férj hitelét vegye igénybe, mert az egyes napok kiadásai általában mindig meg-

állapíthatók s ha nem, pár nap kiadásainak átlagából a férj is megállapíthatja az egy-egy napra szükséges fedezetet. Azokban a

házasságokban tehát, amelyek már nem tisztán erkölcsi alapon állnak, a feleségnek ezután joga lesz a háztartáspénzt bírói utófi követelni és ez összegnek magasságát a megszokott életviszonyok alapján megállapíthatni. Az ítéletből kiderült még az is, hogy a feleségnek nem kell föltétlenül belenyugodnia a férj által megszabott összeg magasságába, ha az véleménye szerint nem elegendő a kiadások fedezésére. Sőt a bíróság a megokolásában arra is utasítást adott, hogy a feleségnek nem kell elfogadnia a naponként adott pénzeket, hanem joggal követelheti legalább egy hétre előre a háztartási összeget, hogy ily módon gazdaságosabban és takarékosabban oszthassa be a család ellátását.

Az érdekes ítéletet nagy rokonszenvvel fogadták az asszonyok, a szegény férjek pedig azon tündökönek, hogy az itélethozó bírónak micsoda — hárpia felesége lehetett...

Elintézte.

— Beszélt már a látogatóval?

— Igen, már kint is fekszik.

Bajos dolog.

Fodrász: Haját méltóztatik nyírni?

Ur: Igen, de a kalapomat nem veszem le, mert itt szörnyű hideg van.

Nagyzolás.

— Olyan napos havas részletet festettem, hogy csak szemvédővel lehet a képbe nézni!

— Az semmi. Az anyósomat lefestettem és úgy eltaláltam, hogy már tíz napja nem merek a műterembe menni.

Gyakorlat.

— Hallotta, hogy Orsolya oltárhoz vezető Zoltánt?

— Talán fordítva?

— Nem. Orsolya özvegyasszony... már volt kétszer az oltár előtt, hát jobban ismeri az utat, mint Zoltán, aki még legényember.

Szabad kéz.

— Miért nem taníttatja bankár ur valami zenére a fiát?

— Zene? Nem édesem, a zenéhez mind a két kezét kellene használnia és akkor... mivel beszélne? En... szabad kezét akarok biztosítani a fiamnak!

REJTVÉNYEK.

1. SZÓTALANY.

Beküldötte: Gondol Károly, Flint, Mich.

Szépen nyíló piros virág vagyok,
A fekete szemem szép fényesen ragyog.

Ha a legutolsó betűmet elhagyod,
Sok férfinak én a szájába vagyok.
S ha első és végső betűmet elvágod,

Ezt sok nagy családban megtalálod.
A három utolsó betűmet fordítsd meg.

A pinécében ezt több helyen megteled.

2. SZÓTALANY.

Beküldötte: Gondol Károly, Flint, Mich.

Tulajdon főnév és egy vármegye neve.

Ott túl a nagy Dunán vagyon a fekvése.

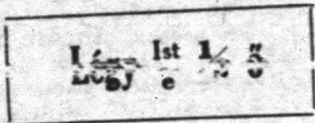
Vedd el a legelső s utolsó betűjét,
Megkapod egy becses érenek a nevét.

Most foszd meg eljén három betűjétől.

Gondozónkat kapod gyermek-éveinkből.

3. BETŰREJTVÉNY.

Beküldötte: Gondol Károly, Flint, Mich.

Október 26-iki számunkban közt megfejtések:

I. Hétköznap.

H. Magyarország nem volt, hanem lesz.

Helyesen fejtették meg: John Bozsnay, Murray City, O.; Pápay István, South Bend, Ind.; Novák Nimuska és Rózsika, Middlebury, Va.; Kis István, Cleveland, O.; Turcsák Ferenc, Pittsburgh, Pa.; Kelemen Boriska, Chicago, Ill.; Ormos József, Cleveland, O.; Prekop István, Beaverfalls, Pa.; Nagy János, Panama, Ill.; Hertelen Mihály, Woodbridge, N. J.; Minezer György, Mike Urbanovits, Granite City; Prinez Rózi és Anna, Dayton, O. és Kovaesik János, Cleveland, O.

A helyes megfejtők közül Kiss István, Cleveland, O., Kelemen Boriska, Chicago, Ill. és Hertelen Mihály, Woodbridge lakosoknak, előfizetőinknek juttatjuk a három kitért díjat sorszámszám után.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Pásztor József. — Szó sines róla. Az Egyesült Államok ilyesmit sohase rendeltek el. Igaz, hogy Európában sem. Hova gondol? — 2. Igen. — 3. Nem. — 4. Nem. — 5. Ha akarja, megteheti, de nem sok szerencsével bíztaljuk.

Temeses Frigyes, Cleveland, O. — 1. Igen. — 2. Okvetlenül orvoshoz kell fordulnia. — 3. Ha akarja, megteheti, bár nem hisszük, hogy sok haszna legyen belőle. — 4. Ugyanezt felelhetjük önnek, mit az előbbi kérdésben.

Piroska, New York. — Sajnáljuk, de mi ilyesmivel nem foglalkozunk, sőt nem is foglalkozhatunk. Az illető intézet különben is megszűnt már.

Levendula, Chicago, Ill. — A legokosabb, ha ügyvédhez fordul ezzel a kérdéssel. A második kérdésre vonatkozólag, sajnos, nem adhatunk felvilágosítást, mert az illetőnek a címét nem tudjuk.

Kiss Péter, Martinsferry. — Az illető címé: Cleveland, O., 2052 West 25-ik utca. Ott minden erre vonatkozó felvilágosítást megadnak önnek.

AGGÓDÓ. — Sose aggódjék. Az árt a szépségnek. Ön pedig azt írta nekem, hogy ön egyike a legszebb lányoknak az egész...
Pontius Pilátus óta ezt ezren és ezren megkérdezték és többnyire a legmélyebb gondolkodók és a legnagyobb tudósok. És eddig még senki se tudott ráj afelel. Ne várja hát tőlem, hogy én, az én szerény képességeimmel feleljek erre önnek.

Ami a második kérdését illeti, arra csak azt felelhetem, hogy bármennyire le kell is az ön illúzióit rontanom, semmi esetre sem önnek, hanem a végéigéné kyan igaz. Ugy látom, hogy a maga végéigénye nagyon is derék, józan gondolkozású fiatal ember. Ha én lennék az ő helyébe, én se felelnék egyebet.

A harmadik kérdésre a feleletem ez: Nem élünk a középkorban, a sötét elvakultság idejében, ilyesmire ne is gondoljon. Nem is értem, hogy egy leány, aki magasabb iskolákat is végzett, hogyan gondolhat ilyesmire. Ne legyen gyerek és ne induljon el a vénasszonyok meséinek a nyomán. Ön kövesse a szíve szavát...
Nagyon örülök, hogy felkeresett a sorával. Látom, hogy ön őszinte, kedves kis leány, akilhez érdemes lesz egy-két szót szólanom. Ne legyen azért elbizakodott, de az ön korában rendesen éppen ellenkezőleg gondolkodnak a leányok. Ön igen helyes uton van. Ha megtartja ezt a gondolkodásmódot, akkor az életben önnek igazán kevés kellemetlensége lesz. Ez pedig, ugy-e, a legfontosabb dolog. Az ember, higye el, nem azért él, hogy kellemetlenségeket és ellenségeket szerezzen magának, hanem azért, hogy jól érezze magát és harátal legyenek. Ödvözlök Terka néni.

SZERELMES LEÁNY. — Hja, kedves lelkem, ha én erre felelni tudnék

önnek, akkor én lennék a legnagyobb tudós a világon. Pontius Pilátus mondta erre maga a feleletet a leg-tömörében, mikor Krisztus urunkat eléje vezették. Ezt mondta: "Mi az igazság?"

Ami a második kérdését illeti, arra csak azt felelhetem, hogy bármennyire le kell is az ön illúzióit rontanom, semmi esetre sem önnek, hanem a végéigéné kyan igaz. Ugy látom, hogy a maga végéigénye nagyon is derék, józan gondolkozású fiatal ember. Ha én lennék az ő helyébe, én se felelnék egyebet.

A harmadik kérdésre a feleletem ez: Nem élünk a középkorban, a sötét elvakultság idejében, ilyesmire ne is gondoljon. Nem is értem, hogy egy leány, aki magasabb iskolákat is végzett, hogyan gondolhat ilyesmire. Ne legyen gyerek és ne induljon el a vénasszonyok meséinek a nyomán. Ön kövesse a szíve szavát...
Nagyon örülök, hogy felkeresett a sorával. Látom, hogy ön őszinte, kedves kis leány, akilhez érdemes lesz egy-két szót szólanom. Ne legyen azért elbizakodott, de az ön korában rendesen éppen ellenkezőleg gondolkodnak a leányok. Ön igen helyes uton van. Ha megtartja ezt a gondolkodásmódot, akkor az életben önnek igazán kevés kellemetlensége lesz. Ez pedig, ugy-e, a legfontosabb dolog. Az ember, higye el, nem azért él, hogy kellemetlenségeket és ellenségeket szerezzen magának, hanem azért, hogy jól érezze magát és harátal legyenek. Ödvözlök Terka néni.

Ha valami kérdezeni valója van, csak írjon nekem.

SZERENCSETLEN ASSZONY. — De hogy, de hogy. Szó sines róla. Ön minden, csak nem szerencsétlen. Aki annyira naiv, mint ön, az már nem lehet szerencsétlen. De nem is ez a fontos, hanem az, hogy a szerencsétlenségre semmi alapja nincsen. A mire ön hivatkozik, az fantazmagoria. Olyan nincsen. Megnyugtathatom és szeretném, ha elmenne a papjához is, az is megmondja önnek, vagy akár

Két sir között.

(Folyt. a 4-ik oldalról.)

zokogva, megtörve összetették a kezüket, úgy imádkoztak bensőleg, lelkükből.

Azután elmentek haza a nélkül, hogy egymásra néztek volna. Az esztelen gög még a közös gyászban, az irtóztatós egyforma sorsban sem hajlott meg a jobb érzés előtt, hogy kezét nyújtva egymásnak, feleldék a multat, akár volt okuk az ellenségeskedésre, akár csak képzelték, hogy kötelességük gyűlölni egymást.

Hanem a temetőben attól fogva sokszor látták a két gyászruhás asszonyt egymás mellett térdelni a maguk gondosan ápolott, virágos sírhalmá előtt. Földiszítotték a kis keresztjét, körülveték cifra kerítéssel, tulversengve

egymást, hogy ki szereti jobban a halottját.

Virág nélkül sohasem volt a két sir: szomorúfűz hajlott le mind a kettőre s egyszer csak díszes kölap került az egyik fakereszt helyére. Nem felt bele egy hét s a másik kis halmon is aranyfeliratos oszlop beszélt a lent nyugvó drága halott szüleinek soha nem szűnő fájdalomról.

Barna Balázsék, Zsibói Gergelyék még az emlékezet adójának a lerovásában is segítségül hívták az ellenségeskedés versengését.

És nem tudták meg soha, hogy a buta, közönyös sírásó megetté volt a temetőkör és fölése-relte a kis keresztet, mikor le-szurta a sírhoz.

Ötödik elbeszélés a lovagokról.

(Folyt. a 7. oldalról.)

A várur hidegen nézett le rá, de aztán megenyhült a szíve?

Igazad van... Hisz te nem vagy hibás benne! No ne félj, nem taszítalak ki végképp! Te leszel most az udvari bolond a fiam helyett.

Az új bolond hálásan esékolt kezét a várurnak és nyomban át is öltözködött a tarka-barka ruhába.

Dehát nem sokáig tartott ki benne.

Hiába fintorgatta az arcát, hiába hányta a hengerbuckókat, senki sem akart kacagni rajta. A várur sem tudott mulatni a tréfáin és végre is jóindulattal mondta neki:

Hiába no, nem vagy még való erre a hivatalra... Sokat kell még neked tanulnod, a míg jó bolond lesz belőled!

egy orvos is, akinek szíve és emberismerete van, hogy ön olyan fellegekben jár, amelyek sose usztak oda fent az égen.

PÁSZTOR JÓZSEF. — A szerkesztői üzenetekben felelek önnek.
TÖBB LEVÉLRE a jövő héten válaszol Terka néni.

Hagymaleves.

Hozzávalók: 1/2 font hagyma, 7 ounce vaj, 1/2 quart huslevés, 1 kanál liszt.

Vegyük a hagymákat, tisztítsuk le a külső száraz héját s vagdadjuk aprék szeletekre; egy lábasban olvasszuk föl a vajat, szórjuk bele a hagymát s szép aranyzínűre pirítsuk meg; hűtsünk hozzá még egy kanál lisztet, s folytonosan keverve, hagyjuk még egy percig a tűzön. — Erre felöntjük a huslével, megsózzuk s borsoljuk, aztán további 20 percig még a tűzön hagyjuk. Tálaláskor egy tányérrán svájci sajtot szolgáltsunk melléje.

Dara gombóc.

Hozzávalók: 2% ounce vaj, 3 tojás, 1/2 pint dara.

Habarjuk el a vajat, üssük belé lassan a tojásokat, végül a darát s csináljunk a keverékből apró gombócokat, főzzük ki a huslevésben, s ha egy keveset megsikkadtak, rakjuk a leveses tálba s öntsük rá a forró levest.

Mustár mártás. Hideg.

Hozzávalók: 2 kanál mustár, 1 kanál olaj, 1 evőkanál cukor, só, bors, tárkonyos ecet, 4 keményre főtt tojás sárgája, petrezselyem, metélőhagyma, 1 db citrom leve.

A mustárt zúzzuk össze a petrezselyemmel, hagymával, kavarjuk hozzá a citromlével, a cukrot, sót, borsot, utána az olajat s tárkonyos ecetet s végül a tojásárgáját, aztán kevés kevés huslével éresszük föl s jögen hűtsük ki.

Mayonnaise készítése:

Hozzávalók: 1 pint olvasztott aszpic, 1/2 pint tiszta asztali olaj, 1 csipet bors, 1 citromlé, egy kanál ecet.

Habarjuk össze egy lábasban az olvasztott aszpikot, az olajat, a citromlével s ecetet, hűtsük be borssal s jégre téve, a habverővel kavarjuk addig, míg kemény tömeget nem kapunk belőle. Használatig tartuk hidegen s hal- vagy húsfélt mellé főldhatjuk.

Marhahus párolva.

Hozzávalók: marhahus, szalonna, füstölt nyelv, vöröshagyma, sárgarépa, citromhéj, bors, 1/4 pint bor, kevés ecet, víz.

Vágjuk a nyelvet s szalonnát szeletekre és tűzdeljük meg vele a marhahust és sózzuk be. A többi szalonnát vagdadjuk kockára, rakjuk egy lábasba, adjunk hozzá vöröshagymát, sárgarépát, öntsük le a borral s ecetes vízzel, aztán tegyük bele a tűzdelő marhahust, állítsuk a tűzre. Na itt a hus jó puha lett, szedjük le a zsírt, vegyük ki a leből, rakjuk tálra, kevés lével locsoljuk meg, a többit pedig eszébe adjuk föl hozzá.

A groceriben.

Nézze csak, groceries, a gyufák, amiket tegnap vettem, nem akarnak meggyulni.

Hja kérem, azok biztonsági gyufák.

Furosá kérdés.

Ha a vasutasnak mind a két lábát elvágta a mozdony, hogyan léphet az nyugalomba!

Beszélhetnek ökök...
bánja azt! Az ő gyermek a születése előtt el volt tártva minden nyavaly. Az urak tudják, ami az egy gyerek, két gyereknek csak hadd születne, évre, egyik még...
meg vannak és mosni...
meg vasaló mellett...
olyankor is: Hát a...
az étel! Csak mire...
raj kenyeret leszel...
egy kiló kenyér egy...
mindent elmondhat...
romi életüket, ahogy...
előtt is csak köldök...
rekségük óta!... De...
rekeik! Jött valami...
gonosz kór — honnét...
ártatlan, esőpp testük...
levegőből vagy a sz...
jából, — hogy undorod...
ha reájuk néznek. En...
vannak most együtt...
közös a szörnyű sok...
ság; és az itt egy az...
zül. Még idejön zava...
csi reménységüket, a...
kat...

Hosszu síró, éles...
szakad bele a tikkad...
ségbe, — fuldokolva...
va" kínosan — a pad...
pe tájáról. Egy szeg...
lányunk szinte bele...
vézna gerince, úgy m...
a homloka is átprosto...
nyál habzik elő a sír...
bült, vékony szája...
egyszeribe felretten...
figyel, majd szétnéz...
mintegy támogatásér...
sleges, haragvó arc...
Az inas most jött...
— Kérem — for...
határozottan — az...
ott számárhurutos. A...
ványszobába kell vir...

a beszélgetésben való...
meggyőzte.)

— Monsieur, hágy...
hogy a nő, de bossz...
cia ember, tehát a...
ketlen egy állat. Gon...
nek született ellens...
sen mosolyog ránk...
lopja a szemükből...
fülünkbe a hangos...
egy svájci nő kilopt...
a Lohengrin vezér...
kiszedi agyunkból...
kat. A hites feles...
azon gondolkozik...
koporsója pénzbe...
ezért nem tud alud...
tejjel együtt az ap...
töletet esőpogteti a...
menyasszony, ha...
dus ajándékot kap...
dalmában, mert m...
megalázottnak és...
sároltnak, potom...
nak hiszi magát. A...
az ragadozó, felfa...
szöke, az meg bees...
dermeszti. De a leg...
vörös, az felperzes...
az első szerelmi...
áruhá a férfit. Es...
sik férfi kedvéért...
hanem egy másik...
öt. A barátnőjének...
a testvérenek. Mi...
nek. Lehet, hogy...
azt, akinek elárul...
áruhá, akárcsak...
női nemnek. Mert...
nak. Mi nem, mi...
tunk össze. Ök b...

ASSZONYOK.

(Folyt. a 8-ik oldalról.)

Beszélhetnek ők akármit, ki bánja azt! Az ő gyermekük már a születése előtt el van kárhoztatva minden nyavalyájukra. Az urak tudják, amit tudnak, egy gyerek, két gyerek, de ő nekik csak hadd szülessen évről-évre, egyik még szopik, már úgy vannak és mosni kell járni, meg vasaló mellett szédelegni olyankor is. Hát a lakás, meg az étel! Csak mire hat-bét karaj kenyeret leszeinek, oda van egy kiló kenyér egyszerre. Ha mindent elmonhatnának, a baromi életüket, ahogy önmaguk előtt is csak ködlő zürzavar gyerekük óta!... De hát a gyerekek! Jött valami alattomos, gonosz kór — honnét nem — az ártatlan, csöpp testükből elő, a levegőből vagy a szülőik multjából, — hogy undorodniuk kell, ha rájuk néznek. Ennyien itt vannak most együtt és minddel közös a szörnyű sok nyomorúság; és az itt egy az urak közül. Még idejön zavarni a kiccsi reményességüket, az ő napjukat...

Hosszu sivó, éles köhögés szakad bele a tikkadt csendességbe, — fuldokolva és "huzva" kinosan — a padsor közepé tájáról. Egy szegény kicsi lánynak szinte belegörbül a vézna gerince, úgy megcsuklik, a homloka is átpirosul és fehér nyál habzik elő a sírásra görbült, vékony száján. Az urnő egyszerűen felretten rá, odafigyel, majd szétnéz gyorsan, mintegy támogatásért az ellenség, haragvó arcok között. Az inas most jött vissza épen. — Kérem — fordul hozzá határozottan — az a kisleány ott számárhurutos. Azt a járványszobába kell vinni.

Csak ez hiányzott épen. A még visszatartott, oktalan, szenvedélyes, hangosan tiltakoznak; szitkozódnak egyszerre hárman-négyen. A kis köhögős anyja a legfélénkebb még, mintha nem érezné nagyon az igazát, esendesen hajtogatja a nagy lármában, hogy akkor sohasem kerülne sorra, pedig négy másik éhesen várja otthon. De a többiek bősziúten rikácsolnak körülötte és a szolga előtt falanx támad hadonászó, súlyos karokból.

— Csak azt próbálja meg! Mink is itt vagyunk!

— Ragályos — istennyila! A fejerítő a képin, az ragályos. Meg a sok rosszbetegség, az uricifráké, az. Az ő kölyke tán különb helyen termett...

Már ocsmányosságok is hallatszottak itt-ott fuldokoló, dühös önkívületben.

— Azért, hogy mi nem adtunk magának forintot — provokálták az inast — magát is olyan anya szoptatta, mint mink vagyunk.

A fiatal, katonaviselt pestvidéki sváb tanácstalanul nézett körül. Valami közösség mintha mégis megmozdult volna benne, mely ezeket érezte inkább véreinek, egyhangú támadásuk robbantó fanatizmusa is hatott rá, megzavarta, kedve lett volna megmutatni a biztos szavú, kurtán parancsolgató magyságának, hogy itt ő rendelkezik. — Csak hogy valóban kapott az imént egy forintot...

— Nem tudom, kérem, én nem hallottam köhögni. Az ur mindjárt itt lesz.

Az urnő nem felel, némán, komoly felháborodással int a dajkának.

— Jöjjön, Juli, inkább a folyosón várunk. Göngyölje jól be!

Indulatosan nyit ajtót és akkor szinte ölébe esik valakinek, aki meglepett, hangos örömmel köszönt rá, aztán bámulva néz a felizgatott, kikelt arcába.

— Mi történik itt, nagyságos asszonyom!

Kezet nyújt. Iparkodik összeszedni magát a férfi előtt, ki társaságbeli, ki szövetségese. Menedéke lett egy percelatt. És a meghökkenést csendességben előbb még izgatottan küssé, de egyre jobban visszavert nyugalommal, végül már mosolygó kicsinyléssel jelzi az esetet. A durva inzultust jóformán alig, inkább a szabálytalanságot az el nem különített ragályossal. És am azok ott egyszerre megérik a nagy fellépkerekedését, a tehetetlenségüket, helyzetüket, akik ingyen kezelésért koldolni jöttek ide és ilyet mertek... Elhülten, meglapulva, a vérük ösztönösen hitvány, szegénység-alázatával néznek a földre és hensejükben már maguk sem tudják, hogyan történhetett mindez. Az idegen ur ráncos homlokkal néz végig rajtuk.

— Hitványak! — mondja nyersen, kurtán. — Majd beszéltek a sógorommal. Így hálják meg a jószágát. Péter!

A fiu mentegetődzve, zavartan áll elő.

— Hallgass. Vidd azt a számárhurutosat a különszobába rögtön. Nyitva az ebédő!

— Igenis!

— Méltóztassék velem, nagyságos asszony, majd ott megvárjuk a tanárt, a sógorom. Már jön; a kocsiján hozott a

klimkái, de valamiért be kellett térnie. Ah, nem is tudott a mi közeli rokonságunkról! A nővéremet vette feleségül Aron.

Felvilányozottan, kellemes örömmel beszélt, látszott, kedvére van az alkalom, hogy szolgálatot tehet, hogy említheti a híres rokont és kivált, hogy a jólfutott, enyhe, virág-szagu ebédő üvegfülkéjében, ha csak kis időre magára lehet a szép ismerőssel. Az is felelte már a bosszúságot, tetszett neki az asszonyias hatásának köszönt fordulat és úgy rázta le idegeiről az iménti félóra nyomott töprengéseit is, mint hozzá nem illőt, mint amiknek fölötte áll. Már ketten voltak ők is és külön. Szövetkezésüket egy elite-est kellemes emléke, egy elkezdett, finom kis fört ingere vette körül és izolálta közönységességtől, kinosan emberi, vagy rosszul szórozottat szociálfilozófiai gondolatoktól. A dajka is megbékülten húzódott a gázkandalló mellé, ölbévette a kicsit és látszott, könnyen elbóbiskolnak itt mind a ketten.

Odakinn ezalatt porig alázott, fojtott szenvedélyű arcok meredtek egymásra és az ajtóra, ahol néhány jöltáplált, őrzött, illatos ember, két finom cédaságra ráérő ember tünt el a szemük elől. Hallgattak egy darabig, aztán a kékszőnyeg, erős asszony felemelte nagy súlykötő öklét és elbörögte, valami hisztériás, megrendítő, vad gyűlölettel csuklotta el a szörnyű káromlást:

— Hát haljon meg a gyereke még ebben az esztendőben. Én kívánom neki!

Lajos, az örült király.

(Folyt. a 9-ik oldalról.)

a beszélgetésben való néma társát meggyőzze.)

— Monsieur, higye el nekem, hogy a nő, de bocsánat ön francia ember, tehát a hölgy az illetlen egy állat. Gonosz. A férfinek született ellensége. Édeskésen mosolyog ránk és ezalatt kilopja a szemükből a derűt, a fülükből a hangokat — nekem egy svájci nő kilopta a fülemből a Lohengrin vezérmotívumát — kiszedi agyunkból a gondolatokat. A hites feleség nászágyán azon gondolkodik, hogy a férje koporsója pénzébe fog kerülni és ezért nem tud aludni. Az anya a tejjel együtt az apja iránti gyűlöletét esőpögteti a csecsemőbe. A menyasszony, ha völégényétől dus ajándékot kap, belül sir fájdalomban, mert megvásároltnak, megalázottnak és olcsón megvásároltnak hiszi magát. A fekete hölgy, az ragadozó, felfalja a férjét, a szöke, az meg becstelenebb, megdermeszti. De a legbestialisabb a vörös, az felperzseli. A leány már az első szerelmi pillanatában elárulja a férfit. És nem egy másik férfi kedvéért, nem, oh, nem, hanem egy másik nőnek árulja el őt. A barátnőjének, az anyjának, a testvérének. Mindegy, hogy kinek. Lehet, hogy nem is ösmeri azt, akinek elárulja, de azért elárulja, akárhányé is meggyőző. Mert ők összetartanak. Mi nem, mi, férfiak nem tartunk össze. Ők háborut viselnek

ellenünk és mi nem védekezünk. A Vénusz barlangjában naponta tűnnek el legjobbjaink, ott szenvednek vaskalitikában, ott pörkölődnek izzó vasrostélyon, ott zörgetik vashéköket, ott fulnak meg vaskatlanokban és mi ezt tűrjük. Mert mi vagyunk a jók, a gyengédek. Ne higye, hogy a nő a gyengéd, mi vagyunk azok. Mi férfiak ezerszer megboesajunk és a durva Herakleszban több volt a lélek, mint Szent Céciliában, pedig az hegedülni is tudott. Nő igaz szót még nem mondott, igaz könyvet nem sirt, igaz fájdalomtól föl nem sikoltott.

Chévrier meg sem mozdult. Egy hangot nem szólt. De Lajos úgy érezte, hogy a francia kérdez valamit. Merően a francia arcába nézett (az megint imádkozott és a kését szorongatta), majd hosszasan, az arcán is tükröződő habozás után így szólt:

— El voltam készülve erre a kérdésre, monsieur. És felelni is fogok rá. Hogy miért hívtam meg mára is három hölgyet vacsorára, Boleyn Annát, Medici Katalint és Marie Antoinettet?... Nevetni fog és — most tartson örülnék, ha mer! — még egy negyediket is hívtam. Az aténi Aszpaziát! Ed-dig eltitkoltam, de most közlekeny vagyok és ezt is bevallom magának... Aszpaziát is meghívtam. Hogy miért?... Hát azért, értesse meg monsieur, azért, mert nem tudok e fenevadak, nem tu-

dok e hölgyek nélkül élni. Az eszem, az örült eszem, ráeszmélt arra, hogy mind gonosz, tolvaj, hazug, álnok, gyilkos és alattomos. De a szívem... jaj... megfulok... Az örült szívem, az vágyik rájuk... Tudom, hogy nem szabad, tudom, hogy megölnek és mégis kelnek. Igen, én egy elkárhozott ember vagyok... Tudom, hogy meg akarnak gyilkolni és keblem kitérom, hadd járja át a lándzsájuk és a nyakamat odahajtom taglójuk alá... De azért, mégsem vagyok egészen ostoba... Haha... rávasz vagyok... És mert tudom, hogy megölnek és mert mégis halálosan vágyom rájuk, csak halottakat hívok meg... Marie Antoinettet, akinek már magának nincs feje és a többi... Nos, megértette... Vagy még valamit kérdez?... Nem!... Ez nem azért van!... Nem egy nagy bánat miatt van!... Nem!...

Lajos arcának a színe most a viaszsárga és a biborveres között játszadozva váltakozott.

— Nincs nagy bánatom!... Semmiféle bánatom... Nem is lehet... Hiszen sosem vettem a nőt komolyan... Sosem sirtam utána... Én mindig fönyesen viselkedtem vele szemben... és, pardon, monsieur... ehhez önnek amúgy sem lehet köze... ca ne peut pas vous toucher... A kezét adja ide... Így szépen... És most ígérje meg, mint e barát a barát... nem, miut férfi a férfi-

nek, hogy madametól, a kedves nejétől elváljak... Megígérte. Köszönöm... És most mars ki!... Adieu monsieur!... Trop d'honneur!...

Chévrier, álarcos képét földig hajtván, az ajtón át kisompolygott. Lajos pedig, mint egy örült (az örült király most valóban olyan volt, mint egy örült) futni kezdett. Ugy futott, mintha vipérák-ból font kanecukával kergették volna. Egyenesen a hálószobájába futott. Ott az ágyához ment, amelyet senki másnak, mint neki magának, nem volt szabad megvetnie. A selyemvaukos alá nyúlt és alóla egy arcképet húzott elő. Az idegen császárné arcképe... A király megcsókolta a fejedelmi hölgy angyali arcának mását. Imázsamolya fölé helyezte, a legszentebb arcmások közé, letérdelt elébe és könyvek közt fohászokodott. De talán inkább panaszos kérdéssel ostromolta a képet, mintsem, hogy imádkozott volna hozzá.

Körülbelül ezeket mondta Lajos:

— Te szent, te jó, te egyetlen, te szenvedésteli!... Miért is kellett ennek így lennie?... Hogy mi nem lehetünk az egymással!... Pedig te angyal, te szerettél engem és én... Istenem... én, szegény örült, én meg fogok halni te miattad... Mert még mindig oly nagyon szeretlek.

Az örvény fenekén.

REGÉNY.

IRTA OHNET GYÖRGY.

(13)

— Kicsike, sovány, barna. Mexikói vér folyik az ereiben. Azt mondják, hogy az anyja félvér bennszülött, akit az apja csak a negyedik gyermeke születése után vett feleségül. De az Minneapoliban maradt, azt nem láttni Párisban. A mi a fiatal leányt illeti, ez egy excentrique. A hideg Sorégenak aligha meg nem gyűlik vele a baja.

— És mikor határozták el ezt a házasságot?

— Oh! Már régen beszélnek róla, de a dolog nagyon sokáig húzódott. Már hat hónapjánál is több, hogy Sorége ezt a füstös pónt kerülgeti. De, ugylátszik, hogy nehezen lehetett nyeregbe kapni. Az amerikai utazás kellett hozzá, hogy nyélbe üssék a dolgot.

— Amerikai utazás?

— Igen, Harvey papa a mult nyáron elvitte Soréget a birtokaira. Azt mondta neki: Gyerünk, nézzük meg az ökreimet! És a mi grófunk hajóra szállt a kisasszonnyal.

— Föl hajóra Cythérebé! Mi!

Tragomer nem kérdezősködött tovább. Tudta a legfontosabbat: Sorége volt Amerikában. Erre a fontos adatra nézve bizonyosságot szerzett. Akkor, a mikor ő hangját fölismerni vélte, a Hawkins Jenny öltözékében, San Franciscoban, Sorége Amerikában volt, tehát az ő jelenléte valószínűvé vált és minden ebből következtetett föltevése hirtelen erővel vert gyökeret meggyőződésében. Mindaz, a mit Tragomer remélt, megvalósult. A benne megfogant gyanu már nem volt hiu képzelődés. Komoly alapra támaszkodott: Sorége jelen volt Amerikában. Vége az alibi-jének. Hiába oly nagy Amerika. Tragomernek elég volt tudni, hogy Sorége áthajózott az Océanon, hogy az a tudat, hogy ő volt san franciscobeli ismeretlen, kiirt-hatatlan meggyőződésé változék benne. Nem volt még egy francia a világon, a ki az ő nevét hasonló körülmények között, úgy vegye az ajkára.

De itt Tragomer következtetéseinek a láncszeme megszakadt. Abból, hogy Sorége gróf ugyanakkor fordult meg San Franciscoban, a mikor ő, abból hogy Hawkins Jenny öltözékében lepte meg őt, még nem következett, hogy csakugyan Pérally Lea? Ide jutva Tragomer, egy nagy sötét ür előtt találta magát, a melyet hiába igyekezett kutatva megmérni. Sejtette az örvény mélységét, a benne rejlő borzalmat, de nem látott világosan semmit sem. Telve volt sűrű homályossággal, a melyen nem birt áthatolni.

Azt gondolta: ezt a föladatot az időre kell bíznom. Csak nem képelem talán, hogy első pillanatra meg fogok fejteni egy ilyen fogas és bonyolult föladatot, a mely annyi okos és hozzáértő embernek és bírónak fejtésbe került a nélkül, hogy a nyitására lettek volna. Ha Sorége akár bűnös, akár bűntárs, vagy akár csak birtokában van az igazságnak és ily gyalázatosan meghagyta hamisítani, mindenképpen nagyon komoly érdeke kívánhatta így. És a milyen ura minden indulatának, a milyen ügyes és mindenekfölött számító, bizonyos, hogy jól elsáncolta magát minden meglepetés ellen. Bizonyos, hogy nagyon nehéz föladat lesz őt leleplezni. De járt

Amerikában. Megfordult San Franciscoban és nagy súlyt fektetett, talán nem, éppen arra, hogy ne lássák a Hawkins Jenny társaságában. Tehát nyilván ennek az asszonynak a kezében van az általunk sejtett titoknak a kulcsa. Tünődéseit asztaltársai szakították meg.

— Ugyan mi lett? Csak nem a Sorégenak a házassága ejt ilyen

Főlkelték az asztaltól és a szalomba mentek, a hol Tragomer, a mint kettőt ütött az óra, bucsut vett, hogy haza menjen Marenvalt várni. Találkozót adtak egymásnak, hogy közöljék egymással információikat. Tragomer már éppen befejezte átöltözködését, hogy a körbe menjen ebédelni, midőn Marenval de Freneusenétől jövet fölkereste. A gyárosnak komoly,

séggel hallgatta Marenvalt és alig várta, hogy kérdezhesse: — Megemlékezett rólam, de Freneuse kisasszony?

— Meg.

— Milyen szavakkal?

— Hát nézze, Tragomer, ugy-e, hogy nem azért vagyunk itt, hogy egymásnak udvariasságokat mondjunk, nem ugy-e? Nahát, hogy az igazat nyíltan megmondjam. Nos! hát Marie bizony kemény szavakkal emlékezett meg magáról. "Ő elhagyott bennünket, anyámat és engemet, én kitörtem őt emlékeimből, mint a hogy-ő kitörölt engemet a szívéből." Ime, ezt felelte szó szerint, a mikor én őt a maga önfeláldozó szolgálatkészégéről és szeretetéről próbáltam meggyőzni.

Tragomer szomorúan hajtotta le a fejét.

— Lehet, hogy talán nem minden igazság nélkül bánik velem ilyen kegyetlenül, — felelte, — de nincsen benne semmi elnézés. Fájdalma első kintörésében és kétségbeesésében elzárkózott, még azokat sem engedte közel magához, a kik hívei maradtak volna. Így távolított el magát. Ha mellette maradhatok, tán soha sem ingadoztam volna. Én erőt meríthettem volna az ő meggyőződéséből és kölcsönösen vigasztaltuk és bátorítottuk volna egymást. De szilaj fájdalomában, az első pillanattól kezdve kegyetlenül elítélte mindazokat, a kik nem álltak nyíltan Jack pártjára. Most, alázatosan magamba szállva, meg kell vallanom, hogy akkor nem volt még a közvéleménnyel szemben ez a bátorságom. De ha Marie gondolkodnék fölöttem, lehetetlen, hogy ne lássa, hogy mennyi enyhítő körülmény szól mellettem.

— Ugy van és az édesanyja menti is és védelmezi magát — hisz ő maga — az a szegény asszony — a boldogtalan, azt mondja nekem, hogy noha teljesen meg van győződve a fia ártatlanságáról, teljesen képtelennek érzi magát arra, hogy bebizonyítsa. Hát akkor hogyan lehetne a távolabb állóknak megőcséjteni egy kis ingadozást? Kivált a mikor önként vállalkoznak arra, hogy helyrehozzák hibájukat.

Tragomer szomorúan ingatta fejét s másfelé terelte a beszédet. — Tehát a házbeliek nem változtak meggyőződésükben?

— Nem. Sokkal szilárdabbak, mint valaha, csak hogy semmit sem tudnak, vagyis olyan keveset az emberünkről, hogy szóra sem érdemes. Csak morális impressziók, egyéb semmi. Majdnem azt mondhatnám, hogy üres kézzel jövök.

— A mi engem illet, én jobban jártam. Megtudtam, hogy Sorége gróf eljegyezte Harvey Lidia kisasszonyt és hogy Amerikában járt vele.

— Hát ezért nem láttuk seholy sem, vagy egy fél esztendeig? Milyen alamuzsi! És elveszi a kis Harvey leányt! Szép vagyon! Az apa ér ugy husz millió dollárig. De van hozzá ugy hat gyermeke és a fiukat mindig előnyben részesítik az amerikaiak. No de semmi! Van az öregnek bőven! De hogyan egyeztetni össze annak a fickónak a házassági terveit Hawkins Jennyvel való viszonyával?

(Folyt. köv.)

sötét melankóliába? Egészen elnémultál.

— Szegény kis Kristó, pedig nem akartunk megszorítani.

— Hát annyira szereti azt a Soréget?

— No pedig ugyancsak nem valami nagyon szimpatikus fickó!

— De szép gyerek!

— Szép, de fagyos!

Tragomer kérdezte:

— Nem tudjátok, hogy voltak-e szeretői?

— Oh, az nem volt olyan ur, hogy közlünk válogasson, — felelte Lorette. — Annak diskrét és takarékos összeköttetések kellett. Rám mindig a tökéletes szugori benyomását tette...

— No bizony, mintha a nagyvilági hölgyek kevesebbe kerülnek, mint jó magunk! — kiáltotta Mariette. — Csak kérdezzétek Mau giront, hogy mennyit fizetett Doucet-nél meg Worthnál, a mikor a szép D...

— Neveket nem szabad emlegetni! — szakította félbe Maugiron.

— Ugyan! mintha nem egész Páris tudta volna! Akárhogy titkolóztál is szegény kis zsizsikém, nem szedtél rá vele senkit sem, legeslegkevésbé pedig a férje urát! Hisz magad vallottad meg nekem, hogy ugy kizsebelt, a mig a kegyelben részesített, hogy csupa merő spórolásból kezdtek ki velem!

— Egészségre Lórika, helyes asszonyka vagy, a ki nem szédít el az embert.

— No nézd, a szemtelent!

— No már a mi a kölkekezést illeti, mert a mi szívemet illeti...

majdnem ünnepies volt az arca.

— No lám, — kezdte Tragomer, — ugyancsak kifogástalan pontossággal érkezik. Hát nem ingott meg tegnap óta az akarat, még mindig el van szánva az előre indulásra?

— Jobban, mint valaha! Az, a mit de Freneuse kisasszonyéknál láttam és hallottam, éppen nem arra vol, hogy eltértsen tőle: Annak a két nőnek, barátom, csodálatra méltó a türelme és bátorsága. Ők sem, ők egyáltalán nem kételkednek! Ah! mily örömet okozott nekik beavatkozásom! Szegények, ugyancsak nincsenek elkényeztetve és elmondhatjuk, hogy ugyancsak csufosan cserben hagyta őket mindenki!

Tragomer tiltakozó mozdulattal élt.

— Oh! én nem is magát értetem, kedves barátom, — mondta Marenval jóságossal, — hanem magamat. Tudom, hogy magam ugyszólván de Freneuse kisasszonyt háritotta el az utjából. De engem senki sem küldött, én magam láttam jónak elhuzódni, ez pedig nem volt valami nagyon szép dolog, de hát megesezt rajtam. Egy lovagias ember másképpen tett volna. De én nem voltam lovagias, én csak milliomos voltam, a kin még nagyon érzett az üzlet szaga és a ki féltette az újdonat új relációját. De megbántam a viselkedésemet és helyre akarom hozni... teringettél! és sikerre is viszem, a maga támogatásával aztán majd meglássuk, hogy mer-e valaki gáncsolni érte! Tragomer látható türelmetlen-

DELMASÉK suttyóknak, mit vegyis kis fiuknak karácsonykor. Gaston, a hétéves meghallotta ezt a keresztlül és futott bátyjához (a ki hasonlít mes apache), hogy elvett az ujságot. A két gyereket tanácsot tartott. Hát kis Jézuska, de még mama is hoznak ajándékot már pompás karácsony. Az idős apache — hirtelen egy zseniámadt.

— Te, Gaston — ha vesznek ajándékot, akkor azt, a mit mi akarunk. — Igaz, — véli a kis esak hogy én még nem szeretnék.

— Ne busulj ezen. Isartjuk magunk. Aztán küldöttséget magukból és mentek a szüleik elé.

Természetesen Octave szónok. Egy kicsit nézte ki az s és az r azért egész művészeti ki jövetelük célját, azon kemény elhatározás, hogy ők is apával akartak a vásárra.

Delmas és Delmas nyájasan fogadták a melynek erélyes és haladás folytan siettek követelményeket.

Azután utra keltek. Delmas vezette a két gyereket, míg a solyogva nézett utánuk.

Nagy pelyhekben és a nagy boulevard felállított sátorok népség miatt lehetett elcsiperni.

A két kicsi párisi ritkán volt alkalma látni. Mulattatta őket erő puha hőmező, vették kis kezükkel a pikék után s kaecagás után között szünetelt.

Minden hódé előtt apjukat s tagra nyitkál néztek, csodáltság jütékszereték.

Az apjuk folyton kíváncsiak, de a fütak megegyezni.

Octave erőnek eregiment katonát akart ebbe bele is egyezett oly feltétel mellett, mentnek legyen par...

— Hát én nem a fütött büszkén a nagy...

— Eh, mit tudsz még nem voltál kato...

— De az leszek, veszi azt a szép hüt...

— Ne vegye meg vegyük meg azt a lovat!

— És így tartott a kóruton át. A két tudott egyezsége ju...

Kitalálta a Jézuska....

Irta FLORICHETTE.

DELMASEK suttogva tanácskoznak, mit vegyenek két kis fiuknak karácsonyi ajándékkul. Gaston, a héteves kis betyár meghallotta ezt a szövegajtón keresztül és futott kilencéves bátyjához (a ki hasonló veszedelmes apache), hogy elmondja neki az újságot. A két gyerek szintén tanácsot tartott. Hát nem csak a kis Jézuska, de még az apa és mama is hoznak ajándékot? Ez már pompás karácsony lesz!

Az idősb apache — Octavenak — hirtelen egy zseniális ötlete támadt.

— Te, Gaston — ha apáék is vesznek ajándékot, akkor vegyünk azt, a mit mi akarunk.

— Igaz, — véli a kis Gaston — csakhogy én még nem tudom, mit szeretnék.

— Ne busulj ezen. Majd kiválasztjuk magunk.

Aztán küldöttséget alakítottak magukból és mentek deputációba a szüleik elé.

Természetesen Octave volt a szónok. Egy kicsit nehezen ejtette ki az s és az r betűket, de azért egész művészettel fejtette ki jövetelük célját, már mint azon kemény elhatározásukat, hogy ők is apával akarnak menni a vásárra.

Delmas és Delmasné nagyon nyájasan fogadták a deputációt, a melynek erélyes és határozott fellépése folytán siettek megadni a követelményeket.

Azután utra keltek. — Delmas vezette kézenfogva a két gyereket, míg a felesége mosolyogva nézett utánuk.

Nagy pelyhekben hullott a hó és a nagy boulevardok mentén felállított sátorok közt tolongó népség miatt lehetetlen volt azt elseperni.

A két kicsi párisi gaminnek ritkán volt alkalmuk ennyi havat látni. Mulattatta őket a bokáig érő puha hómező, vigan kapkodtak kis kezükkel a szállongó hópihéket után s kacagásuk csak a sátrak között szünt meg.

Minden hódé előtt megállították apjukat s tágra nyitott szemekkel nézték, csodálták a kirakott játékszereket.

Az apjuk folyton kérdezte, mit kívánnátok, de a fiuk nem tudtak megegyezni.

Octave erőnek erejével egy regiment katonát akart s Gaston ebbe bele is egyezett volna, de oly feltétel mellett, hogy a regimentnek legyen parancsnoka is.

— Hát én nem az leszek? kiáltott büszkén a nagyobbik fiu.

— Eh, mit tudsz te ahhoz! Te még nem voltál katoná!

— De az leszek, ha apa megveszi azt a szép huszár-egyenruhát.

— Ne vegye meg apa, inkább vegyük meg azt a szép hintalovát!

Es ez így tartott az egész nagy köruton át. A két fiu sohasem tudott egyezsége jutni.

Megálltak minden bódé előtt. Mindenikben kiválasztották a szívük vágyának megfelelő dolgot, de az egyezés csak nem jött létre mégse és az apa kacagva vezette a két vitatkozó kis fiut a sátorok között. Egyiket egy csillogó kard, másikat egy nagy pojáca, itt egy berendezett istálló, amott egy egész baba-szoba állította meg őket. Mindenfelől csillogtak feléjük a szebbnél-szebb játékszerek, de a nagy választék-ból nem tudtak választani.

Már lent jártak a Bastillenél és még nem volt semmi vásárlásuk.

Minden áron meg akarta venni, de Octave nem ügyelt rá.

Ő egy még nagyobb babát nézett, a ki ott állt az utcasarkon, rongyos cipőben, vékony ruhában, dideregve és ámuló szemekkel nézve a bódék kirakatait. Szemeiből sugárzott az éhség s a mondhatatlan vágy a kirakott játékszerek és nyálankások után.

Octave egy darabig nézte a didergő gyereket, aztán az éhsé-hez fordulva kérdezte:

— Hát miért nem akarsz, hogy apa nekünk egy ezredet vegyen?

— Mi csak ketten vagyunk — felel büszkén a kis Gaston — és én nem akarok kőzkatoná lenni!

— Hát vegyünk egy kőzkatonát. Apa, nézd, az a kis fiu fázik, talán eladód, vedd meg nekünk kőzkatonának!

Gaston is oda nézett s a szeme felragyogott, mikor meglátta az ő leendő közlegényét. Aztán ösztön-szerűleg kérték az apjukat, ne vegyen nekik más játékot, csak azt a kicsi, inséges gyereket, hogy hárman legyenek, s hogy az a szegény kis fiu ne fázék.

Delmas is szemügyre vette azt a kis gyereket, a kinek dermedt, kékre fagyott kis kezében néhány esti lapot lengetett a szellő s a szíve megégett az apróság sovány, a hidegtől piros mosolygó arcán. Egy kicsi gyerek, a ki feneketlen nyomorában mosolyog s mulat a játékszerek látásán, a mik bizonyynyal sohasem lesznek az övéi.

Egy pillanat alatt átképződött a fején, a nagy gondolkodó Hugo Victor mondása: "Ha én a jó Isten volnék, nem engedném, hogy szárnyatörött kis madár és zokogó kis gyerek legyen a világon."

A kis fiat huzták-vonták, de mire megindultak, a kis utcagyerek már lefutott a járda melletti gesztenyesütő aurgneathoz s egész otthonosan a forró gesztenyék fölé tartotta dermedt két kis kezét és mire Delmasék utólérték, már a második forró gesztenyét majszolta.

— Hogy hívnak kis pajtás? — kérde Delmas a gyerektől, a ki a pompás prémes ruhákba öltö-

zott ur és gyermekei láttára egy kicsit megszeppent:

— P'tiot! (petit, kicsi) — felelt riadva a gyerek.

— Hol laktok? Ekkor az öreg gesztenyesütő vette át a magyarázatot:

— Az én lakom, gróf ur!

— Hát maga ismer engem?

— Két év előtt én hordtam a gróf urhoz a szénét és fát — de az üzletem rosszul ment, ezért lettem gesztenyesütő. Ez a kis süvölvény, mely csak úgy került hozzám, — senki nem tudja — ő legkevesebb — honnan jött, mi a neve. Szolgálatot jött hozzám keresni ez a morzsa, csipet kölyök. Én felfogadtam lakómnak. A rendőrség kereszteti a szüleit egy év óta, de nem jelentkezik senki.

A gróf megindulva hallgatta az öreg beszédét:

— S azóta maga tartja el?

— Fouchtra! — felelt az öreg az ő hön jargonjában, — jó vér van a tacsókóban, eltartja az magamagát. Nincs olyan este, hogy haza ne hozna egy-két frankot az eladott újságokból. Ha összeszámítanánk, talán inkább én tartoznék neki, mint ő nekem.

Ezalatt Octave ur már nyelbe-ittotta a dolgot. Egyszerűen megkérdezte P'tiotot:

— Akarsz-e katoná lenni?

P'tiot ragyogó arccal nyujtotta vörös kis kezét:

— Most mindjárt!

— Rögtön! — dörögte Octave ur, a ki már ezredesnek érezte magát.

— Hol van a kaszárnyám?

— Majd megmondja papa! — Apuskám, már én besoroztam a közlegényünket!

Az öreg aurgneat-tal is hamar meg lett az egyezés. Delmas grófnak rövidesen sikerült Octave ezredest, Gaston kapitányt és P'tiot közlegényt felpakolni egy arra tévedt fiakkerbe s robogtak hazafelé, igaz, hogy nagy stációk-kul, mert a grófnak három, négy szer is akadt dolga. De ez nem untatta a három főnyi hadsereget és mire az Etoilehoz értek, már oly jó barátok lettek, hogy a közlegény is tegezte az oberstet, igérvén neki a leglelkismeretesebb subordinatit.

Az avenue Kleben palota lépcsőin riadó lármaival vezette föl a két főtiszt a közlegényt, a kinek egy kicsit szorult a szíve "a kaszárnya" pazar világításu, déli növényekkel telt ékes korridorjában, — de azért csak ment vezérei között — egyenesen a gyermekszobába.

Ott a közlegényt átöltöztette két asszonyszemély — a Gaston ruhájába. Mintha csak neki szab-

ták volna. Alig készült el a toalett, belépett Delmasné. A két főtiszt rangjukhoz illő rivalgással mutatta be a regimentet — a közlegényt, és míg a szép asszony nyájas mosolylyal simogatja a kis kőbor gyerek arcát, Gaston kapitány módot lel arra, hogy az anyja nyakába cimpelkőzve, indiszkréten megkérdezze:

— Mama, volt-e már itt a kis Jézuska?

— Nem, kiesim, de üzente, hogy jönni fog. Addig jertek uszonmálni.

— Es vitte a gyerekeket magával.

A dusan fölterített asztal előtt a kis közlegény szíve kezdett újra remegni. Ő a kaszárnyát nem ilyennek képzelte. De megkóstolva a csokoládét s a vajás kenyérszeleteket, kezdett elszalni lelke előtt az öreg Gache papa — a gesztenyesütő — főtt-krumpliból álló vacsorája.

Lassan-lassan belemelegedett új légkörébe. Kapitánya, ezredese nem szüntek meg kínálni a sok minden jóval és az a szép asszony neki is juttatott hol egy nyájas szót, hol egy szerető simogatást.

Az ő kicsi szíve már elszokott e kényeztetésektől s most egyszerűen úgy érezte, mintha valami melegség olvasztaná annak a jégét...

E percben esengetül hangja szólt meg, — a gyermekek leugrottak székeikről és rohantak a nagy terem feltároló ajtaja felé...

Tündérországba való kép volt az, a mi elébük tárult. Óriás, minden csillogó, ragyogó esesebecsével megrakott fenyőfa alatt ott hevert minden, a mit gyerek álmodhat magának.

Nem egy, de két regiment katoná, tüzéség és lovasság... fényes kardok... ragyogó, a fa ágán elől-hátul pupos pojácaik, ringva rengő fapaprikák... tündérekertje a játékos gyermekeknek.

A szülék mosolyogva nézték a berobogó gyerekeket, de Octave és Gaston is szájátva maradt a pazar fény előtt:

— Hát a kis Jézuska kitalálta minden vágyunkat, — a Jézuska elhozta, a mikről ők lemondtak...

...P'tiot ott maradt az ajtóban. Ő még ily ragyogó pompát nem látott.

Először megriadt. Jobb keze mutatóját a szájába dugva, meredt a karácsonyfára. Összevissza csodálta az egészet s mikor fent a legfelsőbb galy tetején meglátta a lebegő porcellán angyal, eszébe jutott egy régi, régi ének, lassan térdeire ereszkedett, két sovány karját kiterjesztette és harsány hangon kezdte énekelni:

"Dicsőség Istennek a magasban... Jertek, imádjuk az Urat!..."

...Es valamennyien buzgón imádták az Egek Urát...

25 CENT 25

CSOMAGOLÁSI ÉS SZÁLLITÁSI KÖLTSÉGET KÜLDJÖN BE.

DE HA ELŐFIZETÉSÉVEL IS HÁTRALÉKBAN VAN, UGY A 25 CENT BEKÜLDÉSÉVEL UJITSA MEG ELŐFIZETÉSÉT IS.

A SZABADSÁG NAGY KÉPES NAPTÁRÁT

ugyanis csak azon előfizetőknek küldjük meg, kik előfizetésükkel nincsenek hátralékban és a szállítási és csomagolási költségre 25 centet beküldenek.

Szerkesztette Dr. Cserna Endre

A Szabadság 1919-ik évi képes naptárának címkéjét Pogány Willy, a világhírű magyar művész rajzolta. A címkéjét ötféle különböző színben nyomtatjuk ki, így az maga is szenzációt fog képezni. Küldje be mielőbb a 25 cent szállítási és csomagolási költséget, mert akkor nagy képes naptárunkat Karácsonyra megkapja.

Felkérjük tehát előfizetőinket, hogy előfizetésüket idejében rendezzék és a 25 cent szállítási és csomagolási költséget mielőbb küldjék be, nehogy a naptár szétküldése késedelmet szenvedjen.

“SZABADSÁG”

700 Huron Rd. Box 171 Cleveland, Ohio